

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO
DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO
SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO

GRUX

3 ■ 1999

Diakonia on lähes
kokonaan kohdis-
tettu aikuisiin.
Millaista olisi

lapsidiakonia

SIVUT 28–29

VASTAAVA TOIMITTAJA

Jukka Huttunen
(09) 150 2466. Sähköposti:
jukka.huttunen@pappisliitto.inet.fi

TOIMITUSKUNTA

Jukka Huttunen, past. (pj.)
Olli Aalto, kirkkoherra
Leena Huovinen, korkeakoulupastori
Hillevi Hiironniemi, diakonissa
Sirpa Lampinen, kanttori
Reijo Liimatainen, seurakuntapastori
Kati Turtainen, diakoni
Risto Valtasaari, kanttori
Seppo Wuolio, seurakuntapastori

TOIMITUS

Akavatalo
Rautatieläisenkatu 6, 00520
Helsinki, (09) 150 2453
Fax (09) 148 5875
Sähköposti: tuula.anttonen@
pappisliitto.inet.fi
Postisiirtotili
800016-67632

ULKOASU

Timo Saarinen
Sähköposti: timo.saarinen@
pelagus.pp.fi

OSOITTEENMUUTOKSET

Diakoniaityöntekijöiden liitto:
Seija Ruotsalainen
(09) 150 2487
Pappisliitto: Heli Meinola
(09) 150 2653. Sähköposti:
heli.meinola@pappisliitto.inet.fi
Kanttori-urkuriliitto:
Hely Munck (09) 150 2446
Sähköposti: kanttori-urkuriliitto
@kolumbus.fi

ILMOITUSHINNAT

Sivu	2/1	9 900 mk
	1/1	5 500 mk
	1/2	2 900 mk
	1/4	1 600 mk
	1/8	900 mk

ISSN 0783-0122

PAINOPAIKKA

Auranen oy, Forssa

Niin, mihin olimmekaan sitoutuneet?

*H*elsingin hiippakunnan papit koontuivat ylimääräiseen synodaalilokoukseen puhumaan sitoutumisesta. »Kyllähän hesalaisten pitääkin sitoutumistaan vähän tarkemmin miettiä», kuulen muiden kommentteja.

Ylimääräistä herkkua! Oli näet kerrankin levollisen hyvä synodaalilokous, ei pönäkkä. Eero-piispa kirkon penkkiin nojaten paimensi lempeästi keskustelua, ei taidettu tehdä pöytäkirjaakaan. Ja puhuttiin siitä sitoutumisen asiasta. Viisaasti ja vähemmän viisaasti.

Muiden hiippakuntien lukijoille tässä lehdessä hesalaisten alustukset.

Kai meidän kaikkien kannattaa sitoutumisen asiaa pohtia.

Jukka Paarma sitoutui muutama kuukausi sitten taas uuteen tehtävään. Arkkipiispan posti ei liene niitä helpoimpia. Pappisliiton edustajat kävivät kylässä. Raportti kyläilystä tässä lehdessä.

Ja sopivasti muuta tässäkin lehdessä. Nostan

esiin vain kaksi juttua: Tapio Saraneva avustaa Cruxia kirjoituksillaan. Tässä lehdessä ensimmäinen juttu, peili itse kullekin. Ja sitten opiskelijoille varataan ihan oma palsta näin kesän kynnyksellä. Palstanpitäjä vaihtuu joka numerossa. Kaisa Iso-Herttua, Pappisliiton opiskelijatoimikunnan puheenjohtaja aloittaa.

Ja sitten palautetta, keskustelua, mielipiteitä odotellaan. Cruxiin ja papit myös oman liittomme kotisivuille.

Keväisiä hetkiä Sinulle!

Jukka Huttunen

Vaikuttamisen tasot ja tahot

Kirkko elää parhaillaan voimakkaan myönteisessä julkisuudessa. Arkki-piispan haastattelu on miltei jokaisessa lehdessä. Piispat julkistivat ennen vaaleja puheenvuoron, jossa he ottivat voimakkaasti kantaa hyvinvointivaltion säilyttämisen puolesta. Julkinen sana on ottanut piispojen kannanoton vastaan kaksinaisesti. Toisaalta on voimakkaasti kiitelty sitä, että kirkko liittyy nimenomaan siihen joukkoon, joka näkee nykyisen yhteiskuntamme puolustamisen arvoisena saavutuksena. Talouselämää lähellä tahot taas ovat suhtautuneet nuivemmin. Kannanottoa on arvosteltu asiantuntemattomaksi, yleisluonteiseksi ja 60-lukulaiseksi. Sen on katsottu myös edustavan sellaista sosialidemokratiaa, joka itse puolueesta on hävinnyt jo aikoja sitten. Sen sijaan yllättävänkin vähän on esiintynyt kantoja, joiden mukaan kirkko ei saisi ollenkaan puuttua tämänkaltaisiin yhteiskunnallisesti arkoihin asioihin.

Kirkolla ei ole vain oikeutta ottaa kantaa, vaan sen sanomasta nouseva suoranainen velvollisuus yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Kirkon valta tällaisissa tilanteissa on lähinnä sanomisen valtaa ja

taitoa esiintyä mediassa. Vaikuttamistehtävä on tässä tilanteessa lähinnä piispoilla, yhdessä ja erikseen, hengellisen työn ammattiryhmillä sekä keskushallinnon toiminnallisilla asiantuntijoilla.

Kun yhteiskunnalliseen kannanottoon lähdetään, se on aina myös riski. Monelle taholle ei voi yhtä aikaa kumartaa ja joku voi aina pahentua siihen, mitä sanotaan. Tästä huolimatta vaikuttamista tulee jatkaa. Sen verran voisi kuitenkin toivoa, että silloin kun otetaan kantaa talouden kysymyksiin, käytettäisiin myös sen alan asiantuntemusta. Muuten kirkko menettää puheoikeutensa tällä alueella. Rohkeakaan puheenvuoro ei tee toivottavaa vaikutusta, jos se heijastelee vain yhteiskunnassa jo muutenkin esiintyvää yleispopulismia.

Hallitusohjelmaan kirjattiin jälleen kerran kirkon yhteisövero-osuuden leikkaus. Tämä tarjoaa esimerkin toisenlaisesta vaikuttamisesta tai pikemmin sen puutteesta. Konkreettinen vaikuttaminen ja yhteydenpito asioiden todellisiin valmistelijoihin näyttää olevan kirkolle sittenkin vaikeampaa kuin perinteinen sanomisen mahti. Oikeiden vaikutusverkostojen luominen on vielä kesken. Esim. työmarkkinoiden keskusjärjestöihin verrattuna luterilainen kirkko on vielä lobbailun noviisi.

Kirkon yhteiskunnalle konkreettisesti hoitamat tehtävät tulisi Sauli Niinistöä mukaillen varustaa hintalapulla. Tämä ei luonnollisestikaan merkitse vielä mitään, jos yhteiskunta saa sen vaikutelman, että seurakunnat joka tapauksessa hoitavat edelleen perinteiset yhteiskunnalliset tehtävät. Kirkossa tulisi niin muodoin käynnistää sisäinen mutta äärimmäisen julkinen keskustelu siitä, mitä esim. hautausmaiden ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten kanssa oikein aiotaan tehdä. Muutama rapistunut kirkko ja rikkaruohoa kasvava hautausmaa voisi tehdä terää. Kirkon hengellisen tehtävän selkeä priorisoiminen on tältäkin kannalta tärkeää.

Tällä tontilla vaikuttaminen kuuluu luontevimmin Kirkkohallitukselle ja sen virkamiehille. Keskustelun käynnistämisessä me muutkin voimme olla mukana.

Kirkolla näyttää kyllä olevan nyky-yhteiskunnassa riittävästi kosketuspintaa, kun keskustelua käydään etiikasta ja arvoista, samoin elämän suunnasta ja tarkoituksesta. Kaikki edellytykset siis voivat olla siihen, että asioista saadaan kestävä, järkevä ja taloudelliset ratkaisut.

Jukka Huttunen apulaistoiminnan- johtajana vuoden 2000 loppuun

 Pappisliiton hallitus päätti jatkaa apulaistoiminnanjohtajana Jukka Huttusen toimikautta vuoden 2000 loppuun asti. Näin Jukan toimikaudeksi tulee noin kolme vuotta, mikä on liitossa hyväksytyn käytännön mukaan määräaikaisen apulaistoiminnanjohtajan toimikauden pituus.

Vuoden pappi 1999 valitaan syksyllä — esityksiä odotetaan

 Pappisliitto on valinnut neljä kertaa vuoden papin. Vuoden papit ovat olleet Hannele Repo, Jorma Vilkkö, Sirkku Eho ja Harri Palmu.

Vuoden pappi 1999 valitaan Pappisliiton hallituksessa alkusyksystä. Nimi julkistetaan liiton valtuuston kokouksen yhteydessä lokakuussa.

Vuoden papin ei tarvitse välttämättä olla julkisuudessa näkynyt pappi, hän ei ole ilman muuta muita pappeja huomattavasti parempi pappi, hänellä ei ole välttämättä pitkää papillista uraa takana. Vuoden pappi on myönteisellä tavalla vaikuttanut papin viran kuvaan. Hän on ehkä ollut erityisellä tavalla mukana jossakin menestyksekkäässä hankkeessa tai sitten hän on vain ihan tavallinen peruspuurtaja, peruspappi. Tai kaikkea siltä väliltä.

Hallitus odottaa perusteltuja ehdotuksia valinnan pohjaksi. Alaosastot toimivat asiassa. Jos Sinulla on hyvä nimi vuoden papiksi ja mielestäsi myös hyvät perustelut ehdokkaallesi, käänny pikaisesti alaosastosi toimihenkilöiden puoleen. Alaosastoissa keskustellaan ehdokkaista. Jos alaosastosi ei toimi, lähetä vuoden papista ehdotus perustelut liitteen Pappisliiton jollekin hallituksen jäsenelle. Toimi viimeistään elokuun loppuun mennessä.

Kesäteologin pikkujättiläinen

SOPIMUSPOHJA

Uusi ja voimassa oleva työehtosopimus opiskelijoiden ja oppisopimuskoulutukseen otettavien työntekijöiden palkkauksesta on päivätty tämän vuoden tammi-kuussa. Työehtosopimus koskee teologian, kanttori-, nuorisotyöohjaaja- ja diakoniaopiskelijoita. Nyt allekirjoitettu työehtosopimus on **voimassa 15.1.2000 saakka**.

PALKKAUS

Voimassa oleva työehtosopimus toteaa seuraavaa: Opiskeluun liittyvää **pakollista harjoittelua suorittavalle** maksetaan **vähintään 4.594 mk ja enintään 5.594 mk** kuukaudessa. Opiskeluunsa liittyvän **pakollisen harjoittelun suorittaneelle**, joka työskentelee opintoalansa mukaisissa työtehtävissä, maksetaan **vähintään 5.452 mk ja enintään 7.452 mk** kuukaudessa.

LEIRIPÄIVÄRAHA

Leiripäiväraha maksetaan leiri- ja retkitilanteissa. Olennainen asia kesäteologin kannalta on hänen määriteltävä **virkaapaikkansa**. Jos se on leirikeskus tai muu leirin pitopaikka, leiripäivärahaa ei luonnollisestikaan tule. Jos määriteltävä virkaapaikka on muualla, **leiripäivärahaan on oikeus**.

LEIRIVAPAAT

Kesäteologia koskee **viisipäiväisen työviikon** ja leirin aikana pitämättä jääneet **vapaapäivät** voi pitää **takautuvasti**. Lisäksi yhtäjaksoisesta leirityöskentelystä saa hyvitystä seuraavasti: **vähintään neljä täyttä leirivuorokautta, yksi vapaapäivä; vähintään seitsemän, kaksi vapaapäivää; vähintään yhdeksän, kolme vapaapäivää; vähintään yksitoista, neljä vapaapäivää; vähintään kolmetoista, viisi vapaapäivää**.

Täysiksi leirivuorokausiksi lasketaan vain sellaiset, jolloin työntekijä on yöpynyt leiriolosuhteissa.

UUOSILOMA

Jokaiselle työntekijälle kuluu vuosilomaa **kaksi vapaapäivää jokaista työkuukautta kohti**. Oleellista vuosiloman kannalta on työsuhteen loppumispäivä. Vuosilomaa saa vain kokonaisilta työkuukausilta. Sellaiseksi lasketaan yli 16 työpäivää sisältävä työkuukausi.

TYÖSOPIMUS

Lopuksi muistutan vielä **työsopimuksesta**. Se kannattaa käydä tekemässä ennen työsuhteen alkua. Työsopimukseen on hyvä merkitä **työaika ja -paikka, palkka, mahdolliset leiripäivärahat ja vapaat** sekä se, että **muilta osin noudatetaan voimassaolevaa virkaehtosopimusta (VES)**.

Onnea sekä työn hakuun että tekoon!

Riikka Turunen

Lisätietoja: Riikka Turunen

Työllisyysministeri

Teologian Ylioppilaiden Tiedekuntayhdistys

Puh. 050-343 7079

Suomen Teologit — Finlands Teologer 1999

Suomen teologit — Finlands teologer 1999 on ilmestynyt huhtikuun lopulla. Teos on postitettu kaikille ennakkotilaajille.

Pappisliiton (kustantajan) puolesta esitän julkiset kiitokset teoksen tekijöille:

— Päätoimittaja, TM Irmeli Paarma oli tämänkin matrikkeliityön hyvä ja tarmokas henki

— Matrikkelin toimittaja, TM Riikka Siltanen teki varsinaisen kirjoitustyön huolellisesti ja kärsivällisesti

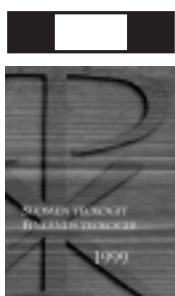
— Ruotsinkielisen osuuden kirjoittaja, FL Gunnar Grönblom oli kokenut ja asiansa osaava taitaja

— Artikkelin kirjoittaja, TT Johanna Räsänen antautui tähänkin tehtävään

— Teoksen kannen suunnittelija, TM Timo Saarinen palveli myös graafisten ohjeiden ja muun teoksen ulkonäön suunnittelijana

— Matrikkelilla oli pystyvä toimituskunta: TL, lääninrovasti Arto Laitinen puheenjohtajana ja jäsenenä FL, pastori Gunnar Grönblom, TT Esko Jossas, TT Jussi Nuorteva, pastori Heljä Petäjä ja pastori Aimo Virtanen

— Hiippakuntien tuomioka-

pitulien notaarit, teologisten tiedekuntien kansliahenkilöt, väestörekisterikeskus ja monet muut auttoivat teoksen syntymisessä.

— Suomen uskonnonopettajain liitto (SUOL) antoi kehotuksen sanan jäsenilleen osallistua hankkeeseen.

— Paras viimeiseksi: yli 4500 teologia palautti henkilötietomakkeensa ja vain yksi karhu kierros tehtiin.

Teos on kaikkien aikojen muhkein suomalainen teologimatrikkeli.

Jos et ole saanut teosta toukuun puoliväliin mennessä, ota yhteys Pappisliiton toimistoon/Heli Meinola, puh. 09-1502 653, sähköpostiosoite: heli.meinola@pappisliitto.inet.fi. Hän myös myy teosta hintaan 330 markkaa Pappisliiton ja Uskonnonopettajien liiton jäsenille. Yhteisöt maksavat 520 markkaa.

Osmo Setälä
projektipäällikkö
projektinkin jälkeen

PS. Kaipamme vuosien 1954 ja 1963 matrikkeleita. Jos Sinulla on ja liikenee, ota yhteyttä.

Diakoniatyöntekijöiden Liitto ry on 1.600 jäsenen akavalainen ammattijärjestö. Liitto vahvistaa jäsentensä edunvalvontaa palkkaamalla erityisesti **opiskelija- ja alaosastotoimintaa** sekä **tiedotusta** varten määräaikaisen

järjestösihteerin

ajalle **1.9.1999–31.8.2001**. Etsimme diakonian virkatutkinnon suorittanutta, diakoniatyön käytännön ammattilaista. Hyvät ATK:n käyttövalmiudet katsomme eduksi. Toimi on uusi ja siihen sovelletaan vuoden koeaikaa. Toimenkuva täsmennetään toiminnanjohtajan ja järjestösihteerin kesken. Palvelussuhteen ehdoissa sovelletaan kirkon yleistä virkaehtosopimusta.

Jos koet olevasi etsimämme henkilö ja haluat toimia ammattikuntamme hyväksi, kysy lisää tulevasta työstä, palkasta ym. puheenjohtaja Sisko Rantalankilalta, pt. 09-561 70416, 050-358 6286 tai toiminnanjohtaja Riitta Hiedanpäältä, pt. 09-150 2287, 050-516 5557. Kirjalliset hakemukset liiton toimistoon **20.5.1999** mennessä, Rautatieäisenkatu 6, 00520 Helsinki.

Ammatillisen eläkeiän valinta- aika päättyy 30.6.1999

Asianomaisia muistutetaan, että eläkeiän valinta on tehtävä kuluvan kesäkuun loppuun mennessä. Katso Crux 1 ja 2/99.

Huom! Asia koskee myös niitä diakoniatyöntekijöitä, jotka kirkkohallituksen eläketoimiston tulkinna mukaan eivät olisi oikeutettuja valintaan.

Huom! Meneillään olevat valitusprosessit Vakuutusosastoissa. Tehkää ilmoituksen valinnasta kirkkohallituksen eläketoimiston lomakkeella tai vapaamuotoisella kirjeellä.

Kokouskutsu

Perusalojen akateemisten Työttömyyskassan varsinaisen kokous pidetään Helsingissä Metsänhoitajaliiton toimistossa, osoite Kruunuvuorenkatu 5 F, 00160 Helsinki, **keskiviikkona 2.6.1998 kello 14.00**.

Kokouksessa käsitellään sääntöjen 23 §:ssä sekä esityslistassa mainitut asiat. Hallituksen toimintakertomus ja tilinpäätös sekä tilintarkastajien kertomus lausuntoineen ovat nähtävänä työttömyyskassan toimistossa viikon ajan ennen varsinaista kokousta.

Perusalojen akateemisten
Työttömyyskassan hallitus

Pappisliiton valtuusto koolla Ilkossa

Pappisliiton valtuusto kokoontui kevätkokoukseen Kangasalan Ilkossa 19.–20.4. Kokouksessa käsiteltiin sääntömääräiset asiat seuraavasti:

- ❖ Hallituksen kertomus Pappisliiton toiminnasta vuodelta 1998 (luettavissa lähiaikoina liiton kotisivuilla)
- ❖ Kertomus liiton opinto- ja avustusrahaston toiminnasta vuodelta 1998
- ❖ Vahvistettiin liiton ja opinto- ja avustusrahaston tilinpäätökset vuodelta 1998 ja myönnettiin tilivelvollisille vastuuvapaus
- ❖ Tehtiin liiton organisaatiomuutosten edellyttämät muutokset liiton sääntöihin. Muutosten keskeinen sisältö on

1. liiton hallituksessa on edustajia, mikäli mahdollista kaikista hiippakunnista, kuitenkin enintään kahdeksan ja puheenjohtaja
2. liiton puheenjohtajan toimikauden pituus on kolme vuotta (nyt yksi vuosi) ja puheenjohtajan toimiaika on yhdenjaksoisesti enintään kuusi vuotta (kaksi toimikautta)
3. liiton maisterijäsen saa ääni-oikeuden liiton vaaleissa siinä hiippakunnassa, jonka alueella hän asuu

Liiton apulaistoiminnanjohtajan toimesta tehtiin jo aiemmin määraaikainen toimikauden ollessa kolmivuotinen. Hallituksen pää-

töksellä toimikautta voidaan perustellusta syystä jatkaa yhdellä vuodella.

Valtuustolla oli mahdollisuus kokouksessaan keskustella ajan-kohtaisista asioista hallituksen työmarkkinakatsauksen ja ajan-kohtaisten tavoitteiden esittelyn yhteydessä.

Valtuuston toisen kokouspäivän ohjelmaan kuului seminaari- osuus, jossa eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan sihteeri tri Paula Tiuhonen esitteli valiokunnan työtä ja mietintöjä. Alustuksen ja Juha Kauppinen kommenttien jälkeen syntyi tulevaisuuskysymyksistä valtuustossa varsin vilkas keskustelu.

Valtuusto kokoontuu seuraavan kerran lokakuussa.

LIITTOJEN UUDET JÄSENET

PAPPSLIITTO

Varsinaiset jäsenet:

Alhonsaari-Joenperä, Anne, Kotkan srky/Kymin srk

Jutila, Manta, Mäntän srk

Kontio, Piia, Helsingin srky/Vartiokylän srk

Luukkonen, Osmo, Mikkelin maasrk

Riuttaskorpi, Ari, Vaasan srky/Vaasan suom. srk

Slotte, Kristina, Kirkon keskusrahasto

Tapanainen, Leena, Helsinki

Tiirola, Kaija, Haapajärven srk

Turunen, Martti, Suomen Evl.lut Kansanlähetyt

Ullner, Hans, Vieremän srk

Vaahoranta, Martti, Suomen Ev.lut. Kansanlähetyt

Äärelä, Vesa, Sonkajärven-Sukevan srky/Sukevan srk

Maisterijäsenet:

Ansamaa, Kimmo, Halikon srk

Karulinna, Marjo, Järvenpää

Kontio, Piia, Helsingin srky/Vartiokylän srk

Selin, Arja, Porin suomalainen yhteislyseo ja lukio

Tapanainen, Leena, Helsinki

Tenhunen, Tiia, Helsingin työvoimatoimisto

Viinikainen, Riina, Oy Sokos Ab

DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO

Forsman, Ulla, diakonissa, Porin srky/Diakoniakeskus

Harjunheimo, Päivi, kriisitt.(diakoni) Jyväskylän ksrk

Kautto, Hilikka, diakoni, Viitasaaren srk

Kivekäs-Rytkönen, Eija, diakonissa, Janakkala

Luukkonen, Salla, diakonissa, Simon srk

Mattinen, Helena, diakonissa, Kuopion srky/Puijon srk

Mikkonen, Solveig, diakonissa, Korsnäs förs.

Peltola, Sini, palvelukodin joht. (diakoni) Rymättylän kunta

Pyykkö, Jaana, diakonissa, Porin srky/Reposaaren srk

Sulkko, Riitta, diakoni, Varkauden srk

Toivanen, Tiina, diakoni, Keravan Liikunta ja Urheilu ry.

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO

Varsinaiset jäsenet:

Savolainen, Leila, Kuopion srky/Alavan srk

Pitäisikö lähteä papinvirkoja perustamaan?

Pappisliiton valtuusto ja hallitus ovat kulluneen talvikauden aikana päättäneet lähteä kampanjaan papin virkojen lisäämiseksi kirkkomme seurakunnissa. Erityinen huomio on kiinnitetty seurakuntiin, joissa yhtä seurakuntapappia kohden on enemmän kuin 3000 seurakuntalaista. Kaikki tällaiset seurakunnat ovat saaneet liittomme toimistosta asiaa koskevan kirjeen. Virkojen perustamista koskevaan kysymykseen tarttuminen on juuri nyt ajankohtaista, koska useimmissa seurakunnissa aletaan ennen kesäkautta tehdä yhteenvetoa tulevan vuoden tarpeista ja budjettilinjauksista.

Papit ovat saaneet kohta parin vuoden ajan nauttia muun yhteiskunnan tavoin viisipäiväisestä työviikosta. Saadut kokemukset ovat vääjäämättä osoittaneet, että kaikkia tehtäviä ei voida kunnolla hoitaa entisen suuruisella työvoimalla, jos lailliset vapaapäivät pidetään. Siksi vapaa-ajan lisääntymisen tulee merkitä työvoiman lisäämistä. Ilman työvoiman lisäämistä pappien työpäivät venyvät kohtuuttoman pituisiksi, työteho kärsii ja tehtäviä joudutaan hoitamaan hutiloiden. Edessä on vaara loppuun palamisen kierteestä. Sellainen suunta ei voi olla kenenkään etu.

Pappisliitto on siis ensisijassa kääntynyt niiden seurakuntien puoleen, joissa seurakuntalaisia on enemmän kuin 3000 yhtä seurakuntapappia kohden. Nämä ovat kooltaan suuria, monipappisia seurakuntia, joiden taloudellinen asema on lähes poikkeuksetta keskimääräistä parempi. Kun työntekijöitä on tarpeeksi paljon,

työn ruuhkahuiput eivät näy samalla tavoin kuin siellä, missä väkeä on vähän. Isossa yhteisössä on joustovaraa. Juuri ruuhkahuippujen ja niissä ilmenneiden ongelmien kautta useimmiten huomataan työntekijäresurssien riittämättömyys. Jokapäiväisen työmäärän liiallisuus nähdään usein vasta sitten, kun sen alle on näännytty.

Osassa niitä seurakuntia, joiden puoleen Pappisliitto on kirjeellään kääntynyt, toimii lehtori ja/tai erityistyömuotojen pappi. Seurakuntapapiston uusi vapaa-aikajärjestely ei heitä koske eikä siten ole heidän työtilannettaan muuttanut. Painokkaasti on lisäksi todettava, että jumalanpalveluselämään, kirkollisiin toimituksiin ja rippikouluihin em. työntekijät antavat panoksensa vain poikkeustapauksissa. Heillä olkoon oikeus oman erityisosaamisensa mukaisiin tehtäviin. Seurakuntatyön vaatima työvoimatarve tulee hoitaa ensisijaisesti seurakuntapappien virkojen kautta.

Vaikka Pappisliitto ei olekaan vielä kääntynyt yksipappisten seurakuntien puoleen, sillä taholla esiin nousseet ongelmat ovat tiedossa. Kovin moni yksipappisen seurakunnan kirkkoherra tuntee nahoissaan, mitä uuden vapaa-aikajärjestelyn mahdollisuus on. Työt odottavat tekemättöminä lähes aina vapaalta palaavaa. Viikonloppuvapaan järjestäminen, jopa yhtäjaksoisena kohtuullisen mittaisen vuosiloman saanti ei ole itsestään selvyyttä.

Maan hallitus on leikannut seurakuntien yhteisöveron tuottoa ja uudessa hallitusohjelmassa varaudutaan uusiin leikkauksiin. Se saa seurakuntien virkamiesjohdon ja luottamushenkilöt varuilleen. Aivan oikein. Mutta on uskallettava nähdä, että leikkaukset ovat merkinneet lähinnä tulojen kasvuvauhdin hidastumista. Seurakunnissa on syytä tutkia tarkkaan pahimpien lamavuosien tilinpäätöksiä ennen kuin kieltäydytään harkitsemasta oikeutettuja resurssilisäyksiä. Lamasta läpimenemisen tarkastelu osoittanee, että taloudellisesti perusterveissä seurakunnissa voidaan arkailematta huolehtia seurakuntatyön tarpeista.

On selvä, että työvoimaresursseja ei pidä lisätä siellä, missä ei ole talousresursseja. Tällaisiakin seurakuntia kirkossamme on. Yleensä kirkkomme seurakunnilla kuitenkin on kelvolliset talousresurssit. On pahan päivän varalle säästettyä rahaa, mitä sijoittaa. Aivan oikein. Mutta ei pahan päivän varallekaan kaikkea tarvitse säästää. Kirkon parasta sijoitustoimintaa on sijoittaminen ihmisiin. Erityisesti työntekijöihin.

Pappisliiton puheenjohtajana olen edellä kirjoittanut nimenomaan seurakuntapappien tarpeesta. Ymmärrän tietenkin, että pappistyövoiman tarve tulee kussakin seurakunnassa asettaa sellaiseen tarkasteluun, jossa katsotaan seurakuntatyön kokonaisuutta. Paikallisesti nähdään pappistarpeen rinnalla myös mm. diakoniatyöntekijöiden, kanttorien ja nuorisotyöntekijöiden tarve. Heihinkin pätee se, mitä edellä kirjoitin kirkon parhaasta sijoitustoiminnasta. Elämä on opettanut, että kaiken kaikkiaan yhteinen hyvä on myös papiston hyvä.

Pappisliiton valtuuston avauspuhe 19.4.1999.

»Odotan sivistynyttä käytöstä eri tavoin ajattelevien välillä»

Keskellä vilkasta yhteiskunnallista, osin piispojenkin yhdessä virittämää keskustelua, vierailivat Pappisliiton edustajat uuden arkkipiispan Jukka Paarman virka-asunnossa Turussa. Vastaanotto oli lämmin ja avoin, yhteistyöhenkinen.

Jukka Paarmalla oli takana muutamia kuukausia arkkipiispana. Kuukaudet ovat ainakin lehdistä päätellen olleet haastattelujen ruuhkaa. Kaikki ovat halunneet arkkipiispan kannanottoja. Arkkipiispa ja Pappisliiton edustajat puheenjohtaja Juha Kauppinen, toiminnanjohtaja Esko Jossas ja apulaistoiminnanjohtaja Jukka Huttunen olivat sopineet vapaasta keskustelusta molempia osapuolia kiinnostavista asioista. Samalla sovittiin, että Cruxin lukijatkin pääsevät osille keskustelusta.

VAROVAINEN VAI TARKKA JULKISUUDESSA?

Lehdistömylläkkä Jukka Paarman kohdalla alkoi oikeastaan arkkipiispan vaaleista. »Tuomiorovastina pääsi aika helpolla julkisuuden suhteen. Nyt olen joutunut kiinnittämään erityistä huomiota siihen, että sekä mietin että sanon asioista tarkasti.» Ja siitäkin huolimatta voi Jukka Paarman tuntevat helposti julkisuudesta löytää aivan uuden henkilön. Joidenkin lausuntojen kohdalla hänet tuntevat jäävät ehkä miettimään, että noinkohan hän on sanonut. »Itsekään en ole ihan kaikkea tunnistanut omiksi lausunnoikseni», arkkipiispa naurahtaa.

Kuitenkin ensimmäisten kuukausien kokemus arkkipiispan julkisuusasemasta tuntuu olevan pääosin myönteinen. Paarma kiittelee edeltäjiään tässäkin asiassa: »Mikko Juva ja John Vikström ovat tehneet kirkon julkisuuskuvassa suuren työn, he ovat raivanneet tilaa kirkolle julkisuudessa keskustelijakyvyllään ja perustelluilla puheenvuoroiltaan.»

Ilmapiiiri on muuttunut, kirkon kantaa halutaan kuulla. »Olen ymmärtänyt niin, että kirkkohallituksen asiantuntijat ovat nykyisin monissa asioissa kysyttyjä asiantuntijoita myös valtion komiteoissa. Mediakin on nyt kiinnostunut kirkosta. Ei vain uudelta arkkipiispalta, vaan kirkon edustajilta laajemminkin odotetaan kantaa erilaisiin asioihin.» Arkkipiispa toki myöntää, että hänen lausuntonsa menevät helpommin julkisuuteen kuin tavallisen kirkkoherran lausunnot. Ja kyse ei välttämättä ole

sanottavasta, vaan enemmän sanojasta. Kirkko on siis aikamoisen oppimisprosessin äärellä suhteessa julkisuuteen ja tiedotusvälineisiin. Yhteisö, joka on oikeastaan »viestin» yhteisö, onkin viestinnässä oppijan paikalla. Hyvä niin.

»Arkkipiispana olen joutunut olemaan julkisuuden kanssa tarkkana.» Varovaisuus ei olekaan paras julkisuusominaisuus piispalle, sehän tulkitaan usein vain sanomattomuudeksi ja kyvyttömyydeksi vaikuttaa. Tarkkuus on usein myös rohkeutta julkisuuden kanssa.

»KÄYTÄNNÖN LÄHIMMÄISENRAKKAUSKO POLITIIKKAA?»

Keskustelun aikainen julkisuus kirkon ympärillä keskittyi piispojen yhteiskuntaeettiseen kannanottoon. »Palautetta kannanottoon on tullut ihan laidasta laitaan, mutta voittopuolisesti se on ollut kyllä myönteistä,» arkkipiispa toteaa. »Myönteistä palautetta on tullut poliittisen kentän molemmilta

kuvat Nina Hemming

»Jos Pappisliittokin voisi korostaa pappisviran sisällöllisiä palkitsevia puolia, voisi se merkitä lisääntyvää työtyytyväisyyttä», Jukka Paarma sanoo.

puolilta.» Samalla arkkipiispa tuntuu mietiskelevän hieman sitä, miksi monet talouselämän lehdet ovat suhtautuneet kannanottoon varsin kriittisesti.

»Ja onhan sitä sellaistaakin viestiä tullut, ettei kirkon ja piispojen pidä sotkeutua politiikkaan. Hoitaisi kirkko vain omat hengellisen elämän asiansa». Seuraan liittynyt arkkipiispan puoliso lehtori Pirjo Paarma toteaa heti, ettei lähimmäisenrakauden käytännön sovellukset ole mitään politiikkaa. Kommentti tulee napakkana, uskonnonopettajan kokemuksella.

Piispojen yhteinen kannanotto kaikessa harvinaisuudessaan edustaa perinteistä julkisuuteen tulon tapaa. Kannanottoon liittyvät reaktiot osoittavat sen sijaan vahvasti sen, miten piispojen asema on vahvasti muuttunut. »Kun ajattelen edeltäjiäni niin kyllähän esimerkiksi Ilmari Salomies oli tässä suhteessa vielä perinteinen kirkon johtaja, ikään kuin johtaja pääasiassa »omissa joukoissaan». Nyt olemme keskellä uutta avoimuutta suhteessa muuhun yhteiskuntaan.»

Missä määrin muutos näkyy paikallisella tasolla, onkohan tavallisen seurakunnan papeilla ja kirkkoherralla samanlainen rooli omalla alueellaan.

PAPPISLIITON ROOLI IDENTITEETIN VAHVISTAJANA

Kun Pappisliiton edustajat olivat liikkeellä, keskusteltiin tietenkin pappien kysymyksistä. Keskustelukumppani ei ollut »vastustaja», vaan yhteistyökumppani. »Kyllähän ne jäsenmaksut on tullut maksettua», arkkipiispa pilke silmäkulmassa toteaa.

Jukka Paarma jatkaa kuitenkin vakavammin ja saa samalla keskustelijat tarkkaavaiseksi: »Ajattelen, että kirkon ammattijärjestöjen ei pitäisi ehkä ihan niin toimia kuin perinteiset ammattiliitot. Mietin, mikä Pappisliiton rooli voisi olla mm. pappisidentiteetin ja -kuvan vahvistajana. Pidän sitä roolia tärkeänä liitolle.» Arkkipiispa näyttää tarjoavan ammattiliitoille roolia erityisesti amma-

tillisissa asioissa, edunvalvonta tuntuu olevan Jukka Paarmalle selvästi vieraampaa. Ja hän lisää löylyä: »Pappisliiton nähtiin jokin aika sitten keskityvän vain vapaa-ajan kysymyksiin. Joskus sanottiinkin, että nuoret papit tiesivät oikeudet vapaaseen paremmin kuin sen, mitä töissä pitäisi tehdä.» Ja vielä: »Työmarkkinakuvioihin liittyy aina ajattelu, että on vastapuoli. Se sopii vähän huonosti kirkon kuvioihin.» Huomasin helpottuvani suuresi, kun arkkipiispa totesi, että on ihan luonnollista, että sopimusjärjestelmä kirkossakin on.

Jukka Paarma innostuu muistelemaan: »Poikavuositani muistan, että Pappisliitto jakoi koulupojille vihkosta »Jaloon toimeen» tai jotakin sinne päin. Jos Pappisliittokin voisi korostaa pappisviran sisällöllisiä palkitsevia puolia, voisi se merkitä lisääntyvää työtyytyväisyyttä. Näin voitaisiin päästä samoihin lopputuloksiin kuin palkkauksen hinnoittelulla ylöspäin.» Ja jälleen arkkipiispa myöntelee, että niinhän liitto on aika pitkälle toiminutkin Papiston päivien ja muiden hankkeidensa kautta. »Arvostan sitä, ja myös sopimustoiminnan hoitamista.»

Jäin miettimään, miten me oikein kirkossa ymmärrämme sopimuskäytännön. Ehkä sittenkään ei ensisijaisesti ole kyse »vastapuolista», vaan neuvotteluosapuolista, sopijoista.

PIISPAN KIRJEELLÄ MERKITYSTÄ MYÖS VIRKOJEN PERUSTAMISEEN

Pappisliiton kampanja papin virkojen lisäämiseksi on herättänyt jonkin verran keskustelua. On selvästi nähtävissä, että on suuriaakin seurakuntatalouksia, joissa talous on kohtuullisessa kunnossa, mutta samalla työvoimaa on väkilukuun nähden vähän ja se on työssään kovilla. Eräs ratkaisu on virkojen perustaminen.

»Tuntumani arkkihiippakunnasta on, että tällä hetkellä kyllä perustetaan virkoja, mutta pääosin määräaikaisiksi. Seurakunnat eivät oikein uskalla pysyvästi investoida henkilöstöön, pelätään laman jäljiltä talousvaikutuksia. Silloin määräaikaiset virratkin ovat parempi kuin ei mitään.» Yhdessä todettiin kuitenkin määräaikaisuuden melkoisia ongelmia sekä seurakunnan että työntekijän kannalta.

»Muistan, kun arkkipiispa Mikko Juva jäi eläkkeelle, hän läksiäiskirjeessään vetosi seurakuntiin virkojen perustamiseksi. Sitä kirjettä kyllä luettiin, se oli pitkään asiaa koskevilla pöydillä esillä.» Olisiko tässä piispojen keskustelun ja mahdollisten kannanottojen paikka. »Muistaa kuitenkin täytyy, että seurakunnat ovat aika erilaisessa tilanteessa, toisilla olisi varaa perustaa virkoja, toiset taas kamppailevat nykyistenkin menojensa kanssa», arkkipiispa huomauttaa.

Kyse on väistämättä myös painopisteiden asettamisen taidosta ja halusta. »Kyllä painopistetyöskentelyssä on selvästi kehitytty kirkossa. Laskenta-

toimenuudistuskkin on eräs tähän suuntaan ohjaava hanke», arkkipiispa arvioi. Paljon seurakuntia konsultoinut Pappisliiton puheenjohtaja vahvistaa myös, että asiassa on kehitytty. »Osataanpa painopisteiden perustella tehdä aivan konkreettisia valintojakin», Juha Kauppinen toteaa.

YHTEISTYÖTAIDOT AVAINSANA SEURAKUNNAN JOHTAMISESSA

Kysymys seurakunnan johtajuudesta on monella tavoin ajankohtainen asia kirkossa. Kyse ei ole ainoastaan käytännöllisestä rakenteesta, vaan monet kysymykset vähintäänkin viistävät seurakunnan olemusrakennetta, sitä, mikä tekee kirkosta kirkon ja seurakunnasta seurakunnan. Asiasta keskusteltaessa arkkipiispa toteaa rauhalliseen tapaan, etteivät seurakuntalaiset aina oikein ymmärrä viran merkitystä kirkossa. Käytännössä johtamisen ongelmat kuitenkin tiivistyvät usein kirkkoherran ja taloudesta vastaavan viranhaltijan väliseen yhteistyöhön tai sen puutteeseen. »Näkins tärkeänä erilaisten yhteistyörakenteiden korostamisen seurakunnassa. Myös yhteistyötaitoihin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Jos kirkkoherra rakentaa johtajuutensa vain teoreettis-teologisesti tulkittuun virka-asemaansa, ongelmia tulee. Yhteistyö kirkkoherran ja taloudesta vastaavan välillä on ensiarvoisen tärkeää,» arkkipiispa painottaa. Yhteistyötaitojen kehittäminen on tärkeää kaikkien seurakunnan työntekijöiden kohdalla, siitä ollaan yhtä mieltä.

Kun puhutaan kirkkoherran asemasta seurakunnan hallinnossa, Jukka Paarma on varovainen ja pidättyvä lausumasta asiasta mitään: »Asia tulee eteeni vielä kirkkohallituksessa.» Ylipäänsä Jukka Paarma tuntuu asettavan hallinnon uudistushankkeiden tuoman hyödyn omalle, rajatulle paikalleen: »Vaikka minua on hallintomieheksi sanottukin, pidän hallinnonuudistamisen mahdollisuuksia seurakunnan elämässä rajallisina. Aikaa ja tupakkia siihen uudistukseen kyllä saadaan menemään, mutta pohjimmiltaan uudistuminen on kiinni toiminnasta.» Tämän ajan korostus tuntuu olevan, ettei aina tarvita pykälien muutoksia, vaan enemmän hallintokulttuurin uudistamista ja kehittämistä.

»TOIVOISIN SIVISTYNYTTÄ KÄYTÖSTÄ VIRKAKYSYMYKSESSÄ»

Keskustelussa palataan jälleen lähemmäs tavallisen papin arkipäivää. Arkkipiispan kanssa on välttämättä keskusteltava virkakysymyksestä, joka on jälleen esillä kirkossa. Hyvässä muistissa on edelliselle arkkipiispalle viime keväänä luovutettu naispappien vetoisuus. Jukka Paarma jatkaa kirkossa vallalla ollutta, kai aika yleisesti hyväksyttyä linjaa: »Ruotsin tie ei ole meidän tiemme. Jyrkällä asenteella ja toimilla emme rakenna mitään, on pikemminkin yritettävä kärsivällisesti sietää toisella tavalla ajat-

»Joskus mietin, onko kirkon kasvatustyössä käytännössä keskittytty liiaksi niihin, joilla menee kohtuullisen hyvin, jotka ovat tallessa. Olemmeko jättäneet erityisnuorisotyön, vaikeammat kysymykset, syrjään»

televia. Toivon, että tämä ongelma ajan myötä häviää.» Naispappeuden vastustajillekin arkkipiispalle on tunnustuksen sanoja: »Vastustajien joukossa on paljon tavattoman hyviä, kirkkoon sitoutuneita ja tehtävissään tunnollisia pappeja. Olisi vahinko, jos tämä voima jäisi pois kirkosta.» Samalla arkkipiispa huokaa tietävänsä, että toisella puolella on niitä, joiden kestävyys asiassa alkaa olla lopussa. Samalla hän painokkaasti toteaa, että kirkossa noudatetaan sitä järjestystä, joka on luettavissa Kirkkolaista ja -järjestyksestä.

Kun tulee puheeksi sellaiset kokemukset, joissa saarnatuolia on tunnutta käytettävän tämän asian käsittelyyn ja jopa toisia loukkaavasti, arkkipiispa havahtuu: »Se on sopimatonta ja sivistymätöntä, olisin valmis aika voimakkaiksiinkin toimiin, jos tällaista ilmenee vielä.»

Ja pappisnaisille arkkipiispalla on vahva tunnustuksen sana: »Ensimmäiset naispapit ovat joutuneet aika taakan kantamaan, mutta he ovat hoitaneet virkansa niin hyvin, että suhtautuminen naispappeuteen yleisesti ottaen on maltillistunut. Naispapit on otettu seurakunnissa vastaan.»

Lopuksi arkkipiispa vielä ikään kuin alleviivaa sanottavaansa asiassa: »Sivistynyttä käytöstä, toisen kunnioittamista tässä asiassa tarvitaan.»

OLEMMEKO NUORISOTYÖSSÄ KESKITYNEET LIIAKSI »JO TALLELLA OLEVIIN»?

Lopuksi halusimme vielä virittää keskustelun arkkipiispan kanssa kirkon kasvatustyöstä. Arkkipiispa on julkisuudessa puhunut nuorisotyön puolesta. Ja onhan kasvatustyö useita kirkon työntekijäryhmiä yhdistävä.

»Ei minulla todellakaan ole mitään valmiita reseptejä kasvatustyön kysymyksissä. Olen nähnyt vain tärkeäksi nostaa asiaa esille.» Rippikoulusta keskusteltaessa arkkipiispa pohdiskelee rippikouluikä ja sen mahdollista alentamista. Pirjo Paarma, kasvatuksen ammattilainen, haluaa säilyttää rippi-

nuorisokulttuuria ja samalla vahvaa kristillistä kasvatusta ja lapsista ja nuorista välittämistä. Onko se Täyskymppi -tapahtuma tai jokin muu, en tiedä.»

Arkkipiispa vielä jatkaa: »Joskus mietin, onko kirkon kasvatustyössä käytännössä keskittytty liiaksi niihin, joilla menee kohtuullisen hyvin, jotka ovat tallessa. Olemmeko jättäneet erityisnuorisotyön, vaikeammat kysymykset, syrjään.» Näissäkin kysymyksissä arkkipiispa korostaa yhteistyön merkitystä: »Tarvitaan yhteistyötä kuntien edustajien, järjestöjen ja muiden vapaaehtoistahojen kanssa. Ja kuitenkin voimme säilyttää siinäkin yhteistyössä seurakunnan nuorisotyön oman luonteen, niin uskon.»

Keskustelussa on vielä esillä havainto, että on paljon työntekijöitä — nuoriakin työntekijöitä — jotka yrittävät luikerrella eri keinoin pois esimerkiksi rippikoululeirivastuusta. Ei tuntunut hyvältä suunnalta. Arkkipiispatar paljastaakin, että Jukka Paarma ja Juha Kauppinen olivat intomielisiä rippikoulupitäjiä yhteisessä nuoruudessaan Lahdessa. »Eihän niitä tahtonut oikein saada pois leireiltä. Heillä oli aika paljon huumoria ja leikkimielä. Sitä nuorten kanssa tarvitaan.» Juha Kauppinen kertoo vielä tuoreesta rippikoulukokemuksestaan, innostuneena erityisesti sen hengellisestä elämästä. Mahtaisiko arkkipiispalla olla aikaa yhden rippikoulun pitämiseen? Turkulaiset kysymään...

KIITOKSET

Vierailulle varattu aika oli jo ylitetty. Keskustelu, jossa tietoisesti haluttiin liikkua monille eri alueilla, oli leppoisa ja hyödyllinen. Huolimatta melkoisesta media- ja muustakin viran velvoitteiden vyörystä, Jukka Paarma oli vahvasti läsnä juuri tuossa tilanteessa, ystävällisenä yhteistyökumppanina. Siitä vielä kiitoksemme!

Keskustelun kirjasi Jukka Huttunen

EPÄJUMALANPALVELUS, VALHE JA KOLLEKTIIVINEN SOKEUS

Köyhien maiden ihmisten tuska ja kärsimys ovat olleet kirkon julistuksessa veraten vähän esillä viime vuosina. Syitä on useita. Ajan henki lieenee keskeisin: sekä hyvässä että pahassa »maailma» liian usein määrittelee myös kirkollisen keskustelun esityslistan. Ns. kolmannen maailman asiat ovat nykyisen yhteiskunnallisen keskustelun periferiassa.

Teologisista syistä lieenee keskeinen se varsin yleinen ajattelutapa, jonka mukaan uskon ja pelastuksen asiat ja tämän maailman asiat ovat ikään kuin eri karsinoissa. Kieli, jolla puhutaan uskon asioista, koskettaa vain satunnaisesti arkipäivän konkreettisia ongelmia. Tuloksena on, että julistuksesta tulee mitään sanomatonta, abstraktia puhetta, josta ei saa otetta ja joka voi merkitä mitä tahansa.

SYNNIN ABSTRAKTI MÄÄRITELMÄ EI RIITÄ

Tällaisesta puheesta 'synti' tarjoaa hyvän esimerkin. Yleensä synti määritellään toimimiseksi vastoin rakkauden kaksoiskäskyä: »Rakasta Jumalaa yli kaiken», »Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi». Määritelmä on monessa suhteessa hyvä ja oikeaan osuva, mutta se on abstrakti. Ellei sitä konkretisoida — niin kuin Jeesus konkretisoi kertomalla lainopettajalle vertauksen laupiaasta samarialaisesta — se jää tyyppilliseksi huonoksi abstraktioksi, joka etäännyttää todellisuudesta eikä tarjoa visioita toiminnalle. Kuitenkin toiminta, praksis, eikä teoria on rakkauden kaksoiskäskyn päätarkoitus.

Seuraavassa esitän esimerkkejä siitä, miten synnistä voi ja mielestäni myös tulisi puhua konkreettisemmin. Samalla tuon esille eräitä synnin piirteitä, jotka viime aikoina ovat jääneet julistustyössä vähemmälle huomiolle.

Maailma, jota pyrin tarkastelemaan uskon näkökulmasta, on tämä maailma, joka on jyrkästi jakautunut rikkaisiin ja köyhiin, jossa sadat miljoonat käyvät päivittäistä taistelua pelkästä hengissä pysymisestä ja jossa rikkaalle vähemmistölle ei mikään näytä olevan kylliksi.

VOITON MAKSIMOINTI — RAHAN EPÄJUMALA

Kulttuurimme keskeisin ongelma ei ole sekularisaatio, vaan epäjumalanpalvelus. Niin kuin Lutherin

aikana myös meidän aikamme yleisin epäjumala on raha. Raha, rahan tekeminen, voittojen maksimointi on ylimpänä arvona; menestyvätkin yritykset saneeraavat ja heittävät ihmisiä muiden elätettäväksi, koska voitot on maksimoitava omistajille. Maailmantalouden pelisäännöt on laadittu sitä silmällä pitäen, että raha voi liikkua vapaasti. Voittoa on voitava tehdä siellä, missä se on nopeimmin mahdollista.

Jeesuksen mukaan emme voi palvella Jumalaa ja mammonaa (Mt 6: 24). Timoteuksen kirjeen kirjoittaja sanoo, että rakkaus rahaan (filargyria) on kaiken pahan alkujuuri (1. Tim. 6: 10). Jos Raamatun sanaan on enää vähänkään uskomista, emme voi noin vain allekirjoittaa nykyisen uusliberalismin perusväittämää, että kunhan kaikki saavat vain vapaasti yrittää ja ajaa omia taloudellisia etujaan, »näkömätön käsi» järjestee siten, että tuloksena on mahdollisimman suuri onni mahdollisimman suurelle osalle ihmisiä. Kun katsoimme köyhyyden lisääntymistä, ympäristön saastumista ja yhteisöjen laajamittaista hajoamista, »näkömätön käsi» osoittaa pikemminkin kohti kuolemaa kuin kohti ihmiskunnan onnea (Franz Hinkelammert).

Jos raha on epäjumalamme, meillä ei koskaan ole varaa antaa omastamme kaukaisten lähimmäisten auttamiseksi, ei edes noudattaa niitä yleisiä suosituksia, joita meille on annettu yksityisinä ihmisinä (prosenttiliike), seurakuntana (piispainkokouksen suositukset) tai valtiona (YK:n 0,7. %:a BKT:sta). Nämä suositukset eivät edellytä kohtuuttomia uhrauksia eikä niiden noudattamiseen tarvita erityistä sankaruutta. Mutta jos nekin tuntuvat ylivoimaisilta — tai turhilta ja yhdentekevilä — mitä muuta se on kuin rahan epäjumalan mahtia elämässämme?

VOITTAJAN VAI UHRIN NÄKÖKULMA?

Toinen klassinen epäjumalanpalveluksen muoto on kunnian tavoittelemisen. Tätäkin meidän tulisi ensisijaisesti tarkastella kulttuurisena ilmiönä eikä vain yksilön eettisenä valintana. Meidän kulttuurimme ihannoi menestystä, oli sitten kysymys yritysten, urheilijoiden tai muiden tähtien saavutuksista. Voittajiin on helppo samastua ja juhlia voittoa heidän kanssaan. Tietysti on mukavaa, kun

»Kulttuurimme keskeisin ongelma ei ole sekularisaatio, vaan epäjumalanpalvelus. Niin kuin Lutherin aikana myös meidän aikamme yleisin epäjumala on raha.»

kansallistunne kohoaa. Asialla on kuitenkin vakavampi puolensa.

Kulttuurimme kokonaiskehityksessä, jossa suuri osa ihmiskuntaa on joutunut syrjään, marginaaliin, meidän tulisi ennen muuta löytää symboleja ja malleja, jotka auttaisivat meitä samastumaan häviölle jääneisiin, uhreihin. Urheiluviihteen ja kauriinten ja rohkeiden huumassa heille ei ole sijaa. Kehitysmaiden köyhistä ja syrjäytyneistä puhuesamme kulttuurin symbolimaailmassa on varsin vähän sellaista, mihin liittyä.

Usein ihmettyttää, miten kriitikkömästi me Ristiinnaulitun seuraajat olemme sopeutuneet tähän voittajien ja menestyneiden kulttuuriin. Kainista ja Abelista lähtien Jumala on asettunut aina heikomman puolelle. Israelin kiistellyn kuningasvallankin keskeinen kriteeri oli se, että kuningas on heikkojen ja turvattomien puolustaja. Jeesuksen elämässä ja kuolemassa Jumala lopullisesti samastui yhteiskunnan syrjäytyneisiin ja uhreihin.

Tässä on kyse ennen muuta meidän, kirkon edustajien, laiminlyönnistä, synnistä. Kristinuskon historian yleinen ongelma on uhrien näkökulman liian nopea sivuuttaminen. Historiasta ei ole opittu

paljoakaan. Kristikunnassa on yhä uudestaan ja uudestaan syllistytty käsittämättömiin julmuuksiin tai myötävaikutettu niihin, jos ei muuten niin vaikenemalla. Ristiretket, Amerikan alkuperäiskansojen tuhoaminen ja muut siirtomaasodat, orjakauppa, Auschwitz, Ruanda, entisen Jugoslavian julmuudet ovat kaikki osa eurooppalaisen kristikunnan historiaa. Jos uhrien näkökulmaa olisi pidetty tai pidettäisiin enemmän esillä, länsimainen kulttuuri ei myöskään voisi suhtautua näin tyyneesti ja välinpitämättömästi nykyiseen maailmantilanteeseen, jossa 1.3 miljardia elää absoluuttisessa köyhyydessä ja näistä 840 milj. näkee kroonisesti nälkää.

LAKI TAPPAA

Kolmas epäjumala on laki. Paneutumatta sen syvällisemmin lain teologiaan, totean vain, että lain mekanismien avulla Jeesus tuomittiin kuolemaan. Kun synti, ihmisen itsekkyys, ottaa lain palvelukseensa, se ei enää suojelekaan elämää, vaan saa aikaan kuolemaa. Kaikkien lakien yläpuolella tulisi kuitenkin olla lain alkuperäisen tarkoituksen: elä-

män suojelemisen ja pelastamisen. Tätä selven-
tääkseni Jeesus rikkoi provokatorisesti aikansa sa-
pattilakeja, koska niistä oli tullut itsetarkoitus, elä-
män este eikä sen turva.

Vaatimuksesta lain jumalalliseen kunnioittami-
seen on esimerkkinä köyhien maiden velkaongel-
ma. Kun köyhät maat pakotetaan maksamaan vel-
kansa tai ainakin niiden korot, ne joutuvat säästä-
mään sosiaalimenoista. Tästä taas on kirjaimellises-
ti seurauksena sairauksia ja kuolemia, kun alkeelli-
setkin terveyspalvelut viedään köyhiltä. Epäjuma-
lanpalveluksella on yhtä dramaattiset ja tuhoiset
seuraukset kuin menneinäkin aikana: epäjumalat
vaativat uhreikseen ihmislihaa ja -verta.

Varsinkin kansainvälisen talouden laeissa näkyy
se, että ne ovat usein vahvimpien lakeja. Kun köy-
hät yrittävät niitä muuttaa, he törmäävät rikkaiden
maiden vastustukseen. Esimerkiksi ns. Tobinin ve-
roa, joka hillitsisi spekulatiivisia pääomien siirtoja
maasta toiseen ja voisi toimia eräänlaisena maail-
manlaajuisena sosiaaliverona, vastustaa ennen muu-
ta maailman isoin talousmahti Yhdysvallat.

Meidät, jotka on vapautettu synnin ja kuole-
man laista (Room. 8: 2), tulee tietysti tukea lain-
kuuliaisuutta — Jumala on järjestyksen Jumala —
ja oikeusvaltion vahvistaminen on yksi kehitysyhteis-
työn keskeinen tavoite. Mutta ennen muuta
meidän tulee muistuttaa lain ja lakien alkuperäises-
tä tarkoituksesta, elämän suojelemisesta. Meidän
tulee olla kriittisiä kaikkia sellaisia lakeja kohtaan,
jotka johtavat elämän tuhoamiseen. Sokea lain
kunnioittaminen johti siihen, ettei esimerkiksi Nat-
si-Saksan kirkoista löytynyt riittävästi voimaa vas-
tustamaan ns. arjalaislakeja, kun ne astuivat voi-
maan. Pelkkä laki vie kuolemaan, ei elämään.

VALHE JA KOLLEKTIIVINEN SOKEUS

Kuvattaessa syntiä pelkästään »lain käskyjen rikko-
misena» jää huomioimatta synnin kaikkein vaaral-
isin piirre: synnin kyky sokaista sillä tavoin, ettei
synti olekaan enää syntiä vaan normaalia elämää.
Nykyään tuntuu täysin normaalilta ja oikein, että
kukin ajattelee vain itseään, että valtiona kannam-
me huolta vain oman kansamme tulevaisuudesta.
Omatuntomme kolkuttajille toteamme Kainin ta-
voin tylsty: Emme ole veljemme emmekä sisar-
temme vartioita. Yksilön elämässä puhutaan täl-
löin paatumuksesta, seurakunnan, kirkon tai kan-
san kohdalla kollektiivisesta sokeudesta.

Koska käsityksemme maailmasta riippuu nyky-
aikana pääosin tiedotusvälineistä, kollektiivisen so-
keutumisen vaara on erityisen suuri. Arvomaaailma,
jota tiedotusvälineet päivästä toiseen rummuttavat
mieliimme, on pääosin kaupallisen kilpailun arvo-
maailma. Isot valheet eivät yleensä ole todellisuud-
envastaisten väittämien esittämistä. Isot valheet
syntyvät siten, että joistakin elämälle tärkeistä asi-
oista vaietaan kokonaan tai annetaan kuva, että ne

olisivat vähemmän tärkeitä, pikkuasioita.

Perusvalhe, jossa suuri osa länsimaaisia yhteis-
kuntia tällä hetkellä elää, on se, ettei köyhien
maiden ihmisiä, heidän kärsimyksiään ja tarpei-
taan, ole oikeastaan olemassakaan. Kehitys on teol-
lisuusyhteiskunnan kehitystä. Moraalisesti ei nähdä
mitään ongelmaa siinä, että kaikki oman yhteis-
kunnan ongelmat ovat aina verrattomasti tärkeämpiä
kuin miljoonien ihmisten konkreettinen tuska. Kollektiivisessa sokeudessa ollaan myös näkemättä
sitä, että pitkällä tähtäimellä maailman isojen on-
gelmien laiminlyönti kääntyy — pakolaisvirtoina,
yleisenä rauhattomuutena, ympäristön saastumise-
na — meitä itseämme vastaan. Synnin tekijä tuho-
aa aina lopulta myös omaa elämänsä.

Raamatussa synnin aiheuttamaa valhetta ja kol-
lektiivista sokeutta pidetään vakavana ongelmana.
Jeesus tapettiin isänmaan edun ja yleisen järjestyk-
sen nimissä. Jäähyyäispuheessaan Jeesus ennustaa
opetuslastensa kohtalon sanoen, että »jokainen,
joka surmaa jonkun teistä, luulee tekevänsä uhri-
palveluksen Jumalalle» (16: 2).

Paavali puolestaan sanoo, että »Jumalan viha
ilmestyy taivaasta ja kohdistuu kaikkeen jumalat-
tomuuteen ja vääryyteen, jota ihmiset tekevät pitä-
essään totuutta vääryyden vallassa» (Room. 1: 18).
Totuutta, sitä että kärsivät ihmiset ovat olemassa,
ei haluta tunnustaa, koska silloin paljastuisi oma
vääryys ja itsekkyytensä, ei vain henkilökohtaisella ta-
solla vaan paljastuisi myös maailmantalouden epä-
oikeudenmukaisuus ja julmuus, kun köyhiltä vie-
dään usein viimeisetkin mahdollisuudet, jotta rik-
kaiden tarpeidentyydytys ei vaarantuisi.

SYNNIN UMPIKUJA

Jos yllä olevat ajatukset pitävät edes osittain paik-
kansa, huomaamme, millaisessa synnin umpikujas-
sa olemme niin yksilöinä kuin kirkkona ja yhteis-
kuntana. Tiedämme myös, että tästä umpikujasta
emme pääse itseruoskinnalla, emme yrityksellä pa-
rempiin tekoihin, vaan ainoastaan armon avulla.
Vasta armon avulla kykenemme myös katsomaan
syntisyyttämme realistisesti, pohjia myöten.

Jeesus ei ole ainoastaan kantanut syyllisyyttäm-
me, vaan hän on myös murtautunut ytimessään synnin
järjestelmän, voittanut epäjumalien mahdin, pal-
jastanut valheemme ja kollektiivisen sokeutemme.
Kaikkea tätä hän ei tehnyt osoittaakseen, kuinka
kehnoja me olemme, vaan osoittaakseen — näky-
villä käsillään, koko elämällään — meille ja koko
ihmiskunnalle tien elämään.

Tärkein kysymys on, miten saarnaamme tästä
armosta ja elämme sitä todeksi nykyisessä maail-
massa. Perinteisellä terminologialla ilmaistuna: mitä
simul iustus et peccator meille merkitsee nykyisessä
maailmantilanteessa?

Kirjoittaja on Kirkon Ulkomaanavun johtaja.

Lisää liksaa!

Tämä oli viesti jäsenkunnalta, kun kokoonnuimme Akavatalolle 16.4. alaosastojen edustajien neuvottelupäivään, jossa pohdittiin Liiton ajankohtaisia ammatillisia ja palkkaedunvalvontaan liittyviä tavoitteita alaosastojen näkökulmasta. Enkä sitä lainkaan ihmettele. Kun toistuvasti avustusanomuslomakkeita täyttäessään huomaa, että pelkillä tulonsiirroilla elävä pääsee paremmil-

le nettoansioille kuin itse tästä palkkatyöstä, tulee lähinnä vihaiseksi. Näinkö pienellä palkalla teen näin vaativaa työtä?

Kirkko on nyt lähes koko tämän vuosikymmenen saanut mainetta ja kunniaa hyvin hoidetun diakoniatyön ansiosta. Jopa uuden hallituksen ohjelmassa siteerataan suoraan nälkätyöryhmän tekstiä ja juhlapuheissa aina jaksetaan muistaa se, kuinka kirkon diakoniatyö on upeasti vastannut laman tuomiin haasteisiin. Mutta miten kirkko hoitaa omia diakoniatyöntekijöitään, jotka jo kohta kymmenen vuotta ovat tehneet työtään lähes suorituskyvyn ääriarajoilla? Jos me olisimme jonkun kaupallisen tai teollisen yrityksen palveluksessa, saisimme todennäköisesti jonkun bonuksen tai option hyvin suoritetusta työstä, mutta kirkossa täytyy vain tyytyä kuuntelemaan juhlapuheita.

Ja ihme kyllä: alalle on yhä tulossa uusia työntekijöitä, minkä saimme todeta Tuomiokirkon Kryptassa pidetyssä ensimmäisessä valtakunnallisessa diakoniaopiskelijoiden neuvottelupäivässä 12.4. Siellä yhdessä reilun sadan opiskelijan kanssa kuuntelimme sopimusjohtaja Risto Voipion todistusta siitä, että seurakunta työpaikkana ei ole ihan ne työyhteisö. Eihän se sitä aina olekaan eikä välttämättä tarvitsekaan olla, mutta toivoisinpa todella, että tällä neuvottelukierroksella diakoniatyöntekijät saisivat työnantajaltaan myös sitä arvostusta, jota mitataan rahassa!

He saavat levätä

Turun Martinseurakunnan eläkkeellä ollut kappalainen, rovasti **Yrjö Kiviharju**, s. 20.1.1911, k. 3.1.1999.

Jalasjärven seurakunnan eläkkeellä ollut kirkkoherra, rovasti **Väinö Kivistö**, s. 29.8.1910, k. 10.2.1999.

Turun Martin seurakunnan eläkkeellä ollut kirkkoherra, Teologian ja filosofian tohtori **Yrjö Luojola**, s. 8.4.1915, k. 14.2.1999.

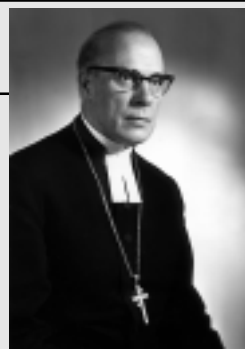
Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan eläkkeellä ollut tuomiorovasti **Jussi Ranta**, s. 24.5.1932, k. 15.2.1999.

Kortesjärven seurakunnan kirkkoherra, lääninrovasti **Veli Suoranta**, s. 11.5.1941, k. 22.2.1999.

Joroisten seurakunnan eläkkeellä ollut kirkkoherra, rovasti **Kalervo Rantalainen**, s. 22.11.1910, k. 25.2.1999.

Tikkurilan seurakunnan eläkkeellä ollut kappalainen, rovasti **Johannes Mäenpää**, s. 15.9.1914, k. 23.2.1999.

Martti Simojoki,
Pappisliiton sihteeri
1943–1945,
keskustoimikunnan
jäsen 1946–1952

Alastaron seurakunnan eläkkeellä ollut kirkkoherra, rovasti **Heimo Larkovuo**, s. 18.10.1926, k. 1.3.1999.

Turun Mikaelinseurakunnan eläkkeellä ollut kirkkoherra, rovasti **Veikko Lehtinen**, s. 27.12.1913, k. 23.3.1999.

Helsingin yliopiston eläkkeellä ollut professori **Jarkko Seppälä**, s. 9.5.1933, k. 31.3.1999.

Arkkipiispa emeritus, Pappisliiton kunniajäsen **Martti Simojoki**, s. 17.9.1908, k. 25.4.1999.

Mitähän siitäkin tulee, kun TEOLOGIT OVAT YHTEISKUNNAN JA TALOUDEN KIMPUSSA

Kirkko ei yleensä ole ollut yhteiskunnallisesti kovinkaan aktiivinen. Vastaavasti teologit ovat suhteellisen laiskasti osallistuneet yhteiskunnan maallista sektoria koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon. Tilanne on tänä keväänä muuttunut, ainakin hetkellisesti. Piispat julkaisivat ennen vaaleja taloutta ja hyvinvointivaltiota koskevan julistuksensa. Sen jälkeen Sitran keskustelupuheenvuoroja sisältävässä kirjasarjassa on ilmestynyt kaksikin teologioiden kirjoittamaa esitystä, joissa käsitellään uskonnon ja kirkon paikkaa yhteiskunnassa sekä rahan ja talouden teologiaa.

KIRKKO VAIKUTTA YHTEISKUNNASSA

Suomen kirkko on koko itsenäisyyden ajan ollut itsestään selvästi osa yhteiskuntaa. Kansankirkko on pyrkinyt luomaan aseman, jossa sillä on riittävästi kosketuspintaa valtioon ja siten mahdollisuus vaikuttaa kaikkeen päätöksentekoon. Näihin päiviin asti tämä on toteutunutkin varsin kiitettävästi, vaikka kirkko on toisaalta karttanut kovin selkeää yhteiskunnallista profiloitumista.

Valtiokaan ei ole odottanut kirkolta yhteiskunnallista sanomaa. Monet muistavat presidentti Koiviston närkästyksen kirkonmiesten vaadittua aktiivisempaa pakolaispolitiikkaa. Samalla on kuitenkin jossain pinnan alla kytynyt valtiossakin ajatus siitä, että kirkko turvaa yhteiskunnan jatkuvuutta ja vakautta ja toimii kansan kasvattajana ja eheyttäjänä. Suomessa kirkolla on takavuosina ollut paljon suorastaan yhteiskunnallisia tehtäviäkin.

Sotaa edeltäneessä Suomessa papisto samastui v:n 1918 sisällissodan voittajiin ja heidän henkiin ajatusmaailmaansa. Poliittinen vasemmisto ja kirkko pitivät etäisyyttä toisiinsa. Sodan jälkeen tapahtui tiettyä lähentymistä, mutta vallitseva kehityssuunta oli kirkon poliittisen ja yhteiskunnallisen profiilin madaltuminen. Piispat omaksuivat ja kanonisivat ajattelutavan, jonka mukaan papin ei ollut suotavaa osallistua puoluepolitiikkaan. Tämä ihanne ja perinne vaikutti vuosikymmeniä, onpa sillä kannattajia vieläkin.

Vähitellen on kuitenkin voittanut alaa toisen-

lainen lähestymistapa. Puolueet ovat muuttaneet suhtautumistaan kirkkoon. Radikaaleinta muutos on ehkä ollut demareissa, jotka vielä 1970-luvun alussa kiivailivat kirkon ja valtion eron puolesta. Kokoomus, tuo perinteinen koti, uskonto, isänmaa -puolue, on puolestaan muuttunut moniarvoisemmaksi. 1980-luvun Suomessa suhtautuminen kirkkoon oli osa konsensus -politiikkaa, jossa vältettiin kaikkea jyrkkää muutosta. Viime vuosien lama toi mukanaan arvokeskustelun, jossa kirkolla jälleen oli itsestään selvä paikkansa. Kirkon piirissä yhteiskunnallinen profiili on terävöitynyt lähinnä sen myötä, että arkkipiispat ovat mediayhteiskunnassa tuoneet esiin kirkollisia puheenvuoroja nimenomaan yhteiskunnallisissa, taloudellisissa ja poliittisissakin kysymyksissä.

EIKÖ SE KUOLLUTKAAN?

Uskonnon luultiin yhdessä vaiheessa jo kuolleen tai olevan ainakin lähellä loppuaan. Katsottiin, että vuosisatoja hiljalleen vaikuttanut maallistuminen jatkuisi tasaisena ja johtaisi lopulta uskonnon ja varsinkin perinteisten kirkkojen nuukahtamiseen.

Tosiasiassa tilanne näyttää nyt aivan toisenlaiselta, sillä uskonnollinen tarjonta on lisääntynyt. Sosiologien selvityksistä käy ilmi, että kaikkialla maailmassa ja myös maallistuneessa Euroopassa syntyy uusia uskonnollisia liikkeitä, jotka saattavat muuttaa alueen uskonnollista ja kirkollista kuvaa paljonkin.

Tällainen lieväkin renessanssi vaikuttaa myös siihen, millainen on uskonnon rooli yhteiskunnassa. Laajalti on koettu jonkinlaista paluuta vanhoihin perusarvoihin, joiden joukossa kirkon sanomalla on oma paikkansa. Uskonnolla on myös perusteltu yleensä poliittista konservatismia, niin on tehty kautta vuosisatojen. Kysymys elämän tarkoituksesta ja merkityksestä on saanut uutta polttavuutta ihmisten keskuudessa ja kysytään, onko kirkolla jotain sanottavaa tähän. Kirkoilla on ollut oma roolinsa myös kovan markkinatalouden vastustamisessa ja yhteisöllisyyden esiin nostamisessa. Itse asiassa eräänlainen yhteiskunta- tai kansalais-

Onko yhteiskuntapolitiikka vain ka- kun jakamista? Onko huolehdittava siitä, että on myös jotain jaettavaa?

ne ovat olleet länsi- ja Eurooppa -sidonnaisia, osa kapitalistista maailman ja talouden järjestystä.

VALTIOKIRKKO PERÄJUNASSA

Kysymys kirkon paikasta yhteiskunnassa kulminoituu siihen, miten valtio ja kirkko ovat laki- tai sopimustasolla suhteensa järjestäneet. Tästä on tietysti erilaisia variaatioita, mutta EU-alueella on pääosin voimassa kolmenlaisia järjestelmiä.

Väljennetty valtiokirkollisuus on voimassa edelleen Suomessa, Ruotsissa, Tanskassa, Englannissa ja Kreikassa. Näissä maissa yhdelle tai useammalle kirkkokunnalle on taattu lainsäädännössä erityinen, muista poikkeava, eräänlainen suosituimmuus-asema.

Valtion ja kirkon tiukka ero on toteutettu Hollannissa, Irlannissa ja Ranskassa. Lainsäädännössä kirkkoja verrataan yhdistyksiin tai kansalaisjärjestöihin. Tämä ei tarkoita välttämättä kirkon näkyvätöntä ja matalaa roolia, kuten Irlannin esimerkki osoittaa.

Suuri osa EU-maista sijoittuu välimuotoon, jossa periaatteellinen kirkon ja valtion ero on toteutettu, mutta sitä on samalla sopimus- ja muilla järjestelmillä lievennetty. Kirkkoilla on silloin osittainen julkisoikeudellinen asema. Tämä malli on käytössä Belgiassa, Espanjassa, Italiassa, Itävallassa, Portugalissa ja Saksassa.

Yleisenä linjana kautta Euroopan on ollut tiukasta valtiokirkollisuudesta luopuminen. Ruotsi ottaa ison askelen siihen suuntaan ensi vuonna. Meilläkin on asetettu komitea pohtimaan uskonnonvapauslainsäädännön muuttamistarpeita.

TALOUDEN HAASTEET

Vaikka kirkon ja valtion suhteet koskettavat hyvin laajalti erilaisia toimintoja, useimmiten esiin nousevat ainakin meillä kirkon verotusoikeus ja yleensä talouskysymykset. Suhteiden mahdollinen muuttaminen koskettaakin oleellisesti juuri talousjärjestelyjä. Sielläkin, missä ero on toteutettu, kirkot voivat olla eräänlaisen valtionapujärjestelmän piirissä. Sopimus pohjaisessa järjestelmässä kirkot saavat osuutensa valtion keräämistä veroista.

Suomessakin asia nousee esille tavalla tai toisella. Yhteisöverojen tuotto ja sen jakaminen eri veronsaajien kesken päätetään miltei vuosittain, viimeksi taas hallitusneuvotteluissa. Meillä yhteisövero perustuu pitkään historiaan ja kirkon yhteiskunnallisiin tehtäviin. Koko asian mielekkyyttä ja perusteita ei kuitenkaan ole perusteellisesti tutkittu eikä harkittu.

uskonto on jossain määrin edelleen elinvoimainen. Meilläkin luterilaisen kirkon jäsenyys on koettu osaksi kunnon kansalaisen elämää ja kuvaa.

YHTEISKUNNALLINEN AJATTELU EKUMENIASSAKIN

Kirkkojen traagisessa ja katkerassa jakaantumisessa on siinäkin osin ollut kysymys suhtautumisesta maalliseen yhteiskuntaan. Toimiminen valtiollisesti, poliittisesti ja sotilaallisesti eri leireissä on osaltaan vaikuttanut siihen, että kirkot eivät ole löytäneet toisiaan.

Vastaavasti tämän vuosisadan ekumeeninen liike on varsin voimakkaasti käynnistynyt ainakin kirkkojen sisäistä yhteiskunnallista keskustelua. Ekumeenisissa järjestöissä kirkot ovat puhuneet globalisaation näkökulmasta ja olleet osa sitä liennytys- ja rauhankehitystä, joka on johtanut Euroopan nykyiseen syvään rauhantilaan. Yhteyspyrkimyksissään kirkot ovat puhuneet uskontojen kohtaamisen puolesta ja konkreettisesti avustaneet niitä yhteisöjä, jotka ovat eläneet yhteiskunnallisesti ja taloudellisesti vaikeissa oloissa esim. kommunistisessa Itä-Euroopassa.

Mutta tässäkin asialla on myös toinen puolensa. Kun yhteiskuntaan osallistutaan ja siinä vaikutaan, tulee myös sidonnaisuuksia. Ekumeeniset järjestöt eivät ole onnistuneet murtamaan sitä, että

Mutta ei henkilöverotuskaan ole mikään itsensänselvyyks. EU pyrkii harmonisoimaan jäsentensä verotusta. Vallitseva verotuskäytäntö on valtion keräämä vero, josta kirkolle maksetaan tietty osuus. Kirkolle suoraan maksettava vero on vastaavasti väistytvä käytäntö, joka siis murtuu Ruotsissakin tulevan vuoden alussa.

KIRKKOJEN ERILAISET SOSIAALIOPIT

Uuden ajan yksi johtava trendi on ollut yksilöllisyyden korostus, joka äärimmilleen kärjistettynä johtaa siihen, että ei ole mitään yhteisiä arvoja eikä päämääriä. Kirkot ovat parhaansa mukaan koettaneet pitää esillä yhteisöllisyyden asiaa, sitä että olemme vastuussa myös toisistamme. Tässäkin suuressa yhteiskunnallisessa linjassa eri kirkkokunnat ovat kuitenkin tosiasiaa joutuneet varsin etäälle toisistaan.

Katolisen kirkon kuuluisia ja laajalti vaikuttava sosiaalioppi on saanut pääsisältönsä jo sata vuotta sitten. Sen ensimmäisenä tehtävänä oli aikanaan torjua liika yhteisöllisyys eli kommunismi. Myöhemmin siinäkin on suuntauduttu ennen muuta raakaa kapitalismia ja yksiviivaista markkinataloutta vastaan.

Katolinen erityiskorostus, joka pohjautuu jo Tuomas Akvinolaiseen, on siinä, että yksilöllä ja hänen lähipiirillään on viime kädessä vastuu silloin, kun ihminen kohtaa vaikeuksia tai hänen ulkoiset olonsa muuttuvat radikaalisti huonompaan suuntaan. Jokaisella ihmisellä on oma kutsumuksensa ja paikkansa. Yhteinen hyvä toteutuu parhaiten, kun jokainen yksilö täyttää oman paikkansa ja vastuunsa.

Luterilaisuutta pidetään erityisen valtiosidonnaisena uskontona, joka on aina korostanut ensimmäiseksi kuuliaisuutta sille esivallalle, jonka alaisuudessa eletään. Toiselta puolen luterilaiset ovat myös odottaneet paljon esivallalta ja antaneet sille vastuuta monista asioista. Erityisesti pohjoismaista luterilaisuutta on kiitelty siitä, että se on ollut luomassa sitä hyvinvointivaltiota, jossa parhaillaankin vielä eletään. Valtiolla tai yhteiskunnalla on oma tehtävänsä ja vastuunsa yhteisen hyvän toteutumisesta. Siinä ei joidenkin luterilaisten korostusten mukaan edes tarvita mitään erityistä kristillistä moraaliala.

LUTERILAISET RAKASTAVAT VEROJA

Kun luterilaisuus korostaa yhteiskunnan sosiaalista vastuuta, se samalla ilmoittautuu korkean verotuksen ystäväksi. Hyvinvointivaltion kriisi ei siis kirkollisesta tai teologisesta näkökulmasta ole ollenkaan vain taloudellinen tai tarkoituksenmukaisuuskysymys. On lähellä se kysymys, tuleeko meidän luterilaisina todellakin jumiutua puolustamaan kaikkea sitä, mikä nyt on olemassa vai voidaanko sallia taloustilanteen sanelemia muutoksia.

Tähän peruskysymykseen piispat ovat antaneet

oman vastauksensa. Samaan kysymykseen vastaavat myös eräät yliopistoteologit.

Yhteistä näille vastauksille on ensinnäkin nykytilanteen analyysi. Teologien ja kirkon johtajien mielestä kristinuskon suuri kertomus yhteiskunnissa on korvattu tavaroiden ja markkinoiden paljoudeella. Tämän ajan suuria guruja ovat ekonomistit, jotka saarnaavat markkinoista ja siitä, mitä kaikkea siltä taholta sanellaan. Jokainen yksilö selvittää kilpailussa parhaaksi katsomallaan tavalla. Kilpailun, voittamisen ja ansainnan periaate on ulotettu sinnekin, mihin se ei kuuluisi.

Tämä analyysi ei varmaankaan ole väärä, mutta kylläkin jossain määrin populistinen. Tavallisen kansalaisen on perin helppoa arvostella rötösherroja ja valuuttaspekulantteja. Tästä huutokuoroon yhtymisestä on piispoja oikeutetusti arvosteltukin. Samoin on sattuvasti huomautettu, että yhteiskuntapolitiikka ei voi olla vain kakun jakamista. On pidettävä huoli myös siitä, että on jotain jaettavaa.

Puheenvuoroissa tunnutaan myös palattavan 60-lukulaiseen tapaan puhua solidaarisuudesta, jota hyväosaisten olisi syytä tuntea heikompia kohtaan. Ei mitään huomauttamista tähän, mutta kun solidaarisuutta ollaan näkevinään ammattijärjestöissäkin, niin jonkinlainen ajatusvinksahtus on päässyt tapahtumaan. Teologien kannanotoissa on kiinnitetty vähemmän huomiota siihen, että hyvinvointivaltio on viime kädessä seurausta jatkuvasta talouskasvusta. Pienet palkka- ja elintasoerot eivät oikeastaan ole osa hyvinvointiyhteiskunnan edellytyksistä, vaan seurausta liiallisuuteen menevästä solidaarisuudesta, joka on itse asiassa vienyt koko luterilaisen hyvinvointi-idean kriisiin.

Tämä ei muuta muuksi sitä, että hyvinvointivaltiota silti kannattaa puolustaa ja kirkkokin voi liittyä puolustajiin. Yhteiset arvot ovat tarpeen yhteiskunnassamme, arvoja ja etiikkaa tuntuvat nykyään tarvitsevan myös yritykset ja kokonaiset ammattikunnat. Merkittävä perustelu hyvinvointiyhteiskunnan säilyttämiseen on myös siinä, että suuri osa kansalaisista voi samastua siihen. Tutkimusten mukaan nykyrakenteiden säilyttäminen mahdollisimman pitkälle vastaa suomalaisten enemmistön tahtoa. Syrjäytyminen ja syrjäytyneiden vartiointi tulee sittenkin kalliimmaksi kuin perinteinen pohjoismainen hyvinvointivaltio.

Esitys perustuu seuraavaan kirjallisuuteen:

Kohti yhteistä hyvää. Piispojen puheenvuoro hyvinvointiyhteiskunnan tulevaisuudesta. 1999.

Jaana Hallamaa (toim.) — Simo Knuuttila — Matti Kotiranta — Antti Raunio: Rahan teologia ja Euroopan kirkot. Lopun ajan sosiaalietiikka. 1999.

Markku Heikkilä (toim.) — Eila Helander — Aila Lauha — Simo Peura — Juha Seppo: Uskonto ja nykyaika. Yksilö ja eurooppalaisen yhteiskunnan murros. 1999.

Diakonian köyhät, epävirallinen apu perusturvan paikkaajana

Iivarin ja Karjalaisen tutkimusidea sai alkunsa Helsingin, Espoon ja Vantaan seurakuntien perinteisestä neuvottelupäivästä, johon Iivari oli kutsuttuna luennoimaan. Tekijät kiittävät kaikkia tutkimukseen osallistuneita.

Tutkimus on Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskusten kustantama ja julkaisema ja käsittelee köyhyyttä diakoniatyön näkökulmasta. Kirkon tekemä diakoniatyö on yhteiskunnan näkökulmasta epävirallista apua. Mutta millaista on tämä apu ja millainen auttajien arvomaailma — miten työtä tehdään ja keitä ovat diakonian asiakkaat.

Tutkimuksesta tulee hyvin esiin hyvinvointiyhteiskuntamme pahoinvointi. Julkinen perusturvajärjestelmä on onnistunut luomaan illuusion toimintakyvystään suhteessa ongelmien laajuuteen. Sosiaalitoimi tekee normilaskelmia, joissa menoja otetaan huomioon laskennallisina ei todellisina.

Tutkimus tuo esiin asiatietoja diakoniatyön asiakkaiden todellisuudesta ja siitä miten seurakunnat ovat toiminnallaan vastanneet tähän todellisuuteen pääkaupunkiseudulla Helsingissä, Vantaalla ja Espoossa. Paitsi yksityiskohtaista tilastollista tietoa ja siitä vedettäviä johtopäätöksiä, tutkimuksessa on lukuisia työntekijöiden siteerauksia omasta työstään, jotka elävöittävät tutkimustekstiä.

Epävirallisen auttamisen näkökulmasta on nähtävissä ihmisen todellisuudesta ongelmakimppuja, joiden havaitseminen pelkästään virallisen järjestelmän sisästä on vaikeaa, jopa mahdotonta. Yhteiskunnallisten ongelmien äkillisyys, syvyys ja pitkäkestoisuus pääsi yllättämään virallisen järjestelmän. Diakonian ja muu epävirallinen apu on helpottanut monien yksityisten ihmisten elämää. Eriytyinen merkitys diakonialla on ollut silloin kun on tehty havaintoja vuotokohdista. Väliinputoajien tukena oleminen ja heidän asemastaan tiedottaminen on ehkä ollut vielä tärkeämpää kuin se apu, mitä itse diakoniatyö on voinut antaa.

Tutkimus on tärkeä dokumentti kirkon tekevästä diakoniatyöstä ja sen suhteesta viralliseen auttamisjärjestelmään sekä tavallisen työttömän peruspäivärahan ja toimeentulotuen varaan pudon-
neen suomalaisen arjesta diakoniatyön asiakkaana.

Jari Huhtasalo
diakoni, Somero

Tutkimusta saa tilata: STAKES Postimyynti/julkaisut
PL 220, 00531 Helsinki
puh. 09-3967 2190 ja 3967 2308
fax. 09-3967 2450

Keski-Pohjanmaan Opisto,
Lohtajan Kirkkomusiikkijuhlat

KIRKKOMUSIIKIN KESÄAKATEMIA

Kurssit:

1. Liturgisen soiton ja kirkollisten toimitusten musiikki 12.–14.7.

— Kaj-Erik Gustafsson, Sibelius-Akatemia

2. Yksinlaulukurssi 12. – 16.7.

— laulun lehtori Annika Ollinkari ja ooppera-
laulaja, laulun lehtori Hannu Ilmolahti

— säestäjinä Annika Konttori ja Pia Lempiälä

3. Liturgisen laulun kurssi papeille 12. – 14.7.

- säveltäjä, kanttori-urkuri Tuomo Nikkola

4. Nuotinkirjoituksen tietokonekurssi.

Peruskurssi 12.–14.7., Jatkokurssi 14.–16.7.

— kustannuspäällikkö Ari Nieminen
ja lehtori Juhani Haapasalo

5. Jumalanpalvelus- ym. Kirkollisen käyttömusiikin sovittamisen kurssi 12. – 14.7.

— kanttori, teoria-aineiden opettaja
Osmo Tolonen.

Kurssilaisilla on vapaa pääsy Lohtajan Kirkkomusiikkijuhlien useimpiin tilaisuuksiin. Sitovat ilmoittautumiset 15.5.1999 mennessä.

Lisätietoja ja ilmoittautumiset Keski-Pohjanmaan Opisto, 68300 KÄLVIA, puh. 06-832 4223.

SEURAKUNTAOPISTO

Toivomme kaikille kesästä lepoa, virkistystä
ja uusia voimia elämään

*** EKOLOGISET KÄDENTYÖT 14.–16.6.**

Luonnon- ja uusiomateriaalin käytön oivaltamista. Opetellaan myös lasten kanssa tehtäväksi soveltuvia töitä paperipajassa, kasvi- ja risupajassa. Kouluttajana käsityöläinen Raija Puukko. 400,–

*** LYIJYJALKANUKKEKURSSI 15.–18.6.**

Nukenvalmistusta Raamatun kertomusten elävöittämiseen ja kansainvälisyyskasvatukseen.

500,– + mater. 650,–

*** SUURET KERTOMUKSET...**

JA PIENET 17.–19.6. ja 6.–7.8.

Kerronnan merkitys, hyvän kerronnan tunnusmerkkejä ja peilataan oman elämän kertomuksia ja opetellaan kirjoittamaan niistä. 700,–

*** KOTIMUSIIKKIVIikko 25.7.1.8.**

Musiikin harrastajille ja ammattilaisille vauvasta vauriin, vasta-alkajille uusi harrastus ja kokeneille lisäkoulutusta. Tilaa esite!

*** KUVATAIDELEIRI AIKUISILLE JA LAPSIKSI 2.–6.8.**

Öljy ja akvarellimaalauksesta ja piirtämisestä kiinnostuneille. 650,–/300,– (aik/lapsi)

Hinta kurssimaksu, lisäksi tulevat majoitus- ja ruokailukustannukset käytön mukaan. Ilmoittautumiset ja tiedustelut: Seurakuntaopisto, Kurssiosasto, Järvenpääntie 640, 04400 JÄRVENPÄÄ p. 09-2719 608, -623, faxi 09-2715 871
sähköposti: kurssit@srk-opisto.fi, www.srk-opisto.fi

SAMALLA TIELLÄ

Mihin olemmekaan sitoutuneet?

»Ei ole pidettävä vahingollisena sitä, että hiippakunnan seurakunnissa, sen papiston ja valvutuneitten kristittyjen parissa samoin kuin täällä kotipaikkansa saaneiden erilaisten kristillisten järjestöjen piirissä vallitsee toisistaan kenties paljonkin poikkeavia ajatustapoja, 'kunhan vain, mihin saakka olemme ehtineetkin, vaellamme samaa tietä' Fil. 3:16. Jos suuntanamme on Kristus, me tulemme toimeen toistemme kanssa. Silloin emme uskalla 'vallita' toistemme uskoa, 'vaan yhdessä autamme teitä iloonne' 2 Kor. 1: 24. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että keskuudessamme hallitsee totuudenrakkauden ja siitä kasvava vapauden henki. Vain siten voi syntyä keskinäistä luottamusta, jossa ei vaadita yhdenmukaisuutta kaikessa, vaan luotetaan siihen, että Jumala on kanssamme eri mieltä oleville ilmoittava, 'kuinka asia on' Fil. 3: 15. Jokaisen meistä on alati suostuttava Herran Kristuksen oikaistavaksi. Muuten meillä ei ole yhteyttä keskenämme. Juuri Helsingin hiippakunnan tapaisessa kokonaisuudessa tätä on erityisesti muistettava: muuten kehitys pysähtyy eikä evankeliumin saarnalla ole oikeaa kaikupohjaa, Tess. 1: 8.»

Sanoja oli Martti Simojoki, kolmen hiippakunnan piispa. Aika oli kolme päivää Helsingin hiippakunnan toiminnan käynnistymisen jälkeen, siis neljä vuosikymmentä sitten. Ja viestin vuosikymmenten, tai vuosituhanten takaa välitti tällä kertaa piispa Eero Huovinen, avatessaan hiippakuntansa ylimääräisen synodaalikokouksen. Ja teemana oli sitoutuminen.

Crux julkaisee kokouksessa pidetyt alustukset isomman joukon pohdinnan aineksiksi. Aihe on ajankohtainen, ei vain Helsingissä. Ja emeritusarkkipiispan sana on vieläkin tuore.

MIKA ASPINEN

Mihin olemme pappeina sitoutuneet?

KYSYMYKSENASETTELUN POHDINTAA

»Mihin olemme pappeina sitoutuneet?» Heprean ja kreikan kielen opettajana työni kuvaan on kuullut verbimuotojen analyysi: 'olemme sitoutuneet' on aktiivin indikatiivin perfekti, monikon ensimmäinen persoona, refleksiivimuoto verbistä 'sitoo'. Olemme sitoneet itsemme johonkin. Kysymys kuuluu vain, *kuka sitoo, mihin ja kuinka tiukasti*.

Sitominen on kaksipiippuinen juttu. Jos sitoo liian tiukasti, ei kohta enää henki kulje. Toisaalta elämän liukkailla jäillä liikkuminen käy kovin epävakaaaksi, jos on mihinkään sitoutumaton. Ellei halua sitoa, ei ole myöskään pitoa.

Omassa alustuksessa keskityn erityisesti kysymyksen periaatteelliseen pohdintaan; jätän paikallis-seurakunnassa työskenteleville jatkokysymykseksi sen, mitä sitoutuminen tarkoittaa konkreettisessa seurakuntatyössä ja ihmisten kohtaamisessa. Itse edustan vähemmistöä siinä mielessä, että saan palkkani Suomen valtiolta, tarkemmin ottaen valtion ylläpitämästä yliopistosta. Lähestyn siis otsikkoa nimenomaan eikirkollisessa työssä olevan papin näkökulmasta.

Sitoutumisen sisältöä voi luonnehtia lukuisilla »sitoudun x:ään» -tyyppisillä lauseilla: »Sitoudun Jumalaan, Jeesukseen, Kolmiyhteiseen Jumalaan, Jumalan Sanaan, jakamattoman kirkon uskontunnustuksiin...» Pappina sitoudun vielä tarvittaessa opettamaan, mitä kristillinen kirkko on milläkin näistä tarkoittanut eri aikoina. Ja siitä avautuukin melkoinen kirjo.

Pappi sitoutuu periaatteessa vähintään siihen mihin jokainen kristitty. Periaatteessa kristittyinä sitoudun elämään ja uskomaan niin kuin kirkko opettaa ja pappina sen lisäksi myös opettamaan muita elämään ja uskomaan niin kuin kirkko opettaa.

SKITSOTEOLOGIAA?

Kaikki nämä ovat hyviä ja kannatettavia sitoumuksia, ja pappina voin vastata niistä jokaiseen

Kari Autero

»Sisäpuolinen ja ulkopuolinen minussa kamppailevat.

Kummallakin on puolensa ja puolensa.

Joku ehkä puhuisi Kaanaan-kielellä lihallisesta ja hengellisestä ihmisestä, jonkun mielestä kysymyksessä on 'yks perkele, yks enkeli'.»

sanomalla aamen. Näin ainakin 'sisäpuolinen' minussa vakuuttelee. Sisäpuolinen minussa on se kiltti kirkon poika, joka näkee oman luterilaisen traditioni itselleni ainoaksi mahdolliseksi.

Toisaalta: jos miettii tarkasti, mihin on sitoutunut, joutuu vaikeuksiin. Ja 'ulkopuolisella' minussa on taipumus joutua vaikeuksiin. Ulkopuolinen minussa on viileä tarkkailija, joka ei suostu purematta nielemään helppoja ratkaisuja eikä malta olla esittämättä hankalia kysymyksiä.

Otetaan yksi esimerkki: Pappina olen sitoutunut Raamattuun. Termi 'Raamattu' ei tosin ole identtinen pappislupauksessa (KJ 5. luku, 6 §) mainittavan 'Jumalan pyhän sanan' kanssa, mutta toisaalta kirkko ei väsy toistamaan sitä näkökoh-
taa, että 'Jumalan pyhällä sanalla' olisi jotakin tekemistä myös Raamatun kanssa.

Sisäpuolinen minäni sanoo tähän aamen. Pappina minun pitäisi elää ja opettaa Raamatun mukaisesti. Ja jos Raamattu on jossakin kohden hämähä, niin sitä vartenhan meillä on kirkon tunnustus.

Ulkopuolinen minäni alkaa tässä vaiheessa top-
puutella. »Raamatun mukaan eläminen ja opetta-
minen» on kaunis fraasi, mutta valitettavan har-
haanjohtava. Ei meillä ole yhtä yhtenäistä Ra-
mattua, vaan kokoelma kirjoituksia, jotka antavat
samoihin kysymyksiin hyvinkin erilaisia, joskus kes-
kenään täysin ristiriitaisia vastauksia (esim. salliiko
Jeesus avioeron, onko Jumalaa kukaan koskaan

nähty tms.). Joissakin tapauksissa vastaus on täy-
sin selvä, mutta kristittyjen enemmistö ei sitä nou-
data (esim. verensyöntikielto) — eikä silti kukaan
vaadi toisen päätä tästä rikkeestä vadille. Joissakin
tapauksissa taas meidän ongelmamme ovat nyky-
ajan ongelmia, joista Raamattu ei puhu yhtään
mitään (esim. avioliitto/avioliitto). Vetoaminen
tunnustuksiinkaan ei paljon auta, koska tunnustus-
kirjat ovat keskenään vähintään yhtä ristiriitaisia.
Lisäksi tunnustuksen suhde Raamattuun on vähin-
täänkin kysymysmerkin paikka: kumpi olikaan to-
siasissa ylempänä...?

Sisäpuolinen ja ulkopuolinen minussa kamppai-
levat. Kummallakin on puolensa ja puolensa. Joku
ehkä puhuisi Kaanaan-kielellä lihallisesta ja hen-
gellisestä ihmisestä, jonkun mielestä kysymyksessä
on 'yks perkele, yks enkeli'. Joku toinen ehkä
esittelisi tässä yhteydessä kreikan verbin *skhidzoo*
('jakaa', 'repäistä') ja ne lainasanat, mitä siitä on
johdettavissa. Kukin tulkitkoon tavallaan. Minun
mielestäni olisi kovin sääli, jos näistä jompikumpi
voittaisi. Se voitto voisi tehdä elämästäni, uskosta-
ni ja pappisidentiteetistäni astetta latteamman.
»Skitsoteologia» on vaarallista, mutta sillä on omat
puolensa.

Hieman yleisemmällä tasolla voisin luonnehtia
jakomielitautiani sitoutumisen ja ajattelunvapau-
den väliseksi dialogiksi — tai kamppailuksi, miten
vain halutaan.

SITOUTUMISEN VERTAUSKUVA I: PAPPI JA PALLOPELI

Kirjassa Tulkinnan kehällä (joka on eksegetiikan perusopintojen kurssikirja) VT:n tutkija Kari Latvus puhuu Raamatun kaanonin yhteydessä *rajatusta moneudesta*. Moneudella hän viittaa Raamatun sisällä oleviin tulkintojen kirjoihin, joita ei voi harmonisoida ihan niin helposti kuin usein annetaan ymmärtää (esim. Markus näyttää edustaneen eräänlaista adoptiokristologiaa, jollainen tosin myöhemmin tuomittiin harhaoppiseksi). Moneuden *rajaamisella* Latvus tarkoittaa kaanonin määrittelyä, joka tunnetusti vei erältä osiltaan monta sataa vuotta mutta lopulta merkitsi jyrkän rajan vetämistä ohjeellisten ja ei-ohjeellisten kirjoitusten välille. Moneus merkitsi kuitenkin sitä, että rajasta ei tullutkaan jyrkkä rintamalinja vaan pelikenttä. Koska Raamattuun mahtuu yllättävän monenlaisia näkemyksiä, kristityllä on siis jo tälläkin perusteella melkoisen suuri vapaus potkia palloa kentän laidalla tai toisella. Jos kansankirkko ei halua lahkoutua, siinä on oltava tilaa hyvinkin eri tavalla ajatteleville.

Papin kannalta tämä merkitsee sitä, että hän sitoutuu toisaalta julistamaan ihmisille vapauden evankeliumia (vrt. Gal. 5: 1), toisaalta kuitenkin myös tarkkailemaan pelikentän ulkorajoja ja varoittamaan niiden ylityksistä. Vallitsee vain kovin monta käsitystä siitä, missä ulkorajat kulkevat... Useimmat lienevät yhtä mieltä siitä, että sellainen pappi on mennyt hyvän matkaa männikön puolelle, joka julistaa saarnatuolista »En usko Jumalaan. Älkää tekään uskoko.» Toisaalta sellaisen papin, jonka mielestä Jesajan kirjan tekstistä vain pieni osa palautuu profeetta Jesajalle itselleen, tuskin tarvitsee pelätä harhaoppisuussyytettä. Neitsestä-syntymiskysymyksen käsittelyssä ollaan jo eri mieltä siitä, kuinka lähellä rajaa kulloinkin liikutaan, ja ylösnousemus-teemaa pohdittaessa ollaan joskus kovin nopeasti valmiita passittamaan pelikavereita vaihtopenkille, jäähyille tai kilpailukielttoon.

Sisäpuolinen minäni käyttää pelikenttä-vertauksen kieltä havainnollistamaan mm. sitä solidarisuutta, johon pappina olemme sitoutuneet: solidarisuuteen työnantajamme ja sen edustamia päämääriä kohtaan. Pelissä ei saa sooloilla. Jos kaikki muut pelaavat koripalloa, en voi vaihtaa yhtäkkiä yksinäni pesäpalloon.

Ulkopuolinen minäni taas muistuttaa minua siitä, että on eri asia ruveta ilkeyden tai erikoisuudentavoittelun vuoksi vaihtamaan kesken kaiken peliä — ja eri asia kysyä silloin tällöin, mitä peliä kulloinkin olisi mielekästä pelata, ja olisiko säännöissä kenties tarkistamisen varaa. Esimerkiksi sisäpuolinen minäni lausuu pelin sääntöjä noudattaen: »uskon ruumiin ylösnousemuksen». Ulkopuolinen minussa muistuttaa, kuinka helppoa tämä on lausua — ja kuinka vaikea on määritellä, mitä sillä tarkkaan ottaen tarkoitetaan.

Kaikissa tilanteissa ei pelata samaa peliä. Matteuksen ja Luukkaan evankeliumien alkulukuja käsitellään hieman eri tavalla eksegeettisissä analyysissä kuin joulusaarnassa. Eksegeettisissä analyysissä sitoudun tieteen pelisääntöihin, joihin kuuluu mm. kriittisyys sekä tieteen luonteen kunnioittaminen autonomisena ja itseään korjaavana pyrkimyksenä kohti asian parempaa ymmärtämistä. Valtion yliopistossa tehtävän tutkimuksen vapautta ei pappisvihkimys voi rajoittaa millään lailla. Jos kirkon oppi saisi sanella, millaisiin tuloksiin teologisessa tiedekunnassa on lupa tulla, merkitsisi se tieteellisen tutkimuksen loppua ja lapun panemista luukulle.

Pappina pelikenttä näyttäytyy hieman toisenlaiselta. Papillista palvelusta toimittaessani sitoudun teologian lisäksi ihmisiin, kuulijakuntaan, seurakuntalaisiin. He eivät ole tulleet kuuntelemaan akateemista esitelmää, vaan he odottavat minulta pappina jotakin muuta. Minun on otettava huomioon sekä teksti että konteksti. Monta kertaa tässä pelissä kysymys on vähemmän opista ja enemmän tyylilajista.

Monenlaisten pelikenttien ajatus näyttäytyy jo traditiomme lähtökohdassa. Jos jo kaanonissa valitsee tietty moneus, eikö se väistämättä merkitse myös tietyn moneuden oikeuttamista nykyaikana? Tämä ei suinkaan tarkoita välttämättä postmodernia »anything goes» -asennetta, vaan sen kysymistä, mitä merkitsee, että Raamatun kirjoittajilla on ollut keskenään hyvin erilaisia näkemyksiä. He ovat käyttäneet oman aikansa kielikuvia, kun he ovat pyrkineet sanomaan jotakin sanomatonta. Millä tavoin me voisimme nykyään parhaiten ymmärtää kristinuskon varsinaista sanomaa? Mikä siinä ilmentää ykseyttä, mikä taas moneutta? Mikä on pysyvää ja luovuttamatonta, mikä taas sellaista aikaansa sidottua ainesta, jota voidaan tarvittaessa päivittää — vastaavalla tavalla kuin Jumalan valtakunnan työtä voidaan tehdä yhtä hyvin sulakynällä kuin sähköpostilla?

SITOUTUMISEN VERTAUSKUVA II: VIHKIMYS KUIN VIHKimys, KUULUU »TAHDON»

Minut on vihitty kaksi kertaa 40 päivän sisällä: ensin avioliittoon ja sitten pappisvirkaan. Kahle tuli sormeen ja kahle tuli kaulaan, enkä ole kumpaakaan sen koommin valittanut. Päinvastoin. Kaksi kertaa tuli sanottua 'tahdon' ihan omasta vapaasta halusta, ilman että kukaan olisi pakottanut, ja samat sanat sanoisin epäröimättä nytkin.

Avioliitossa olen sitoutunut tahtomaan: tahdon rakastaa puolisoani ja rakentaa yhteistä tulevaisuutta hänen kanssaan. Sen sijaan en ole sitoutunut olemaan ilman muuta kaikesta samaa mieltä hänen kanssaan. Toisaalta: jos olen jostakin vähänkään isommasta asiasta eri mieltä, yritän ainakin tosissani kuunnella, mitä hän varsinaisesti ha-

luaa sanoa ja miettiä, miksi olemme eri mieltä. Sitoudun vähintäänkin ottamaan hänen mielipiteensä kaukupohjaksi omalle päätöksenteolleni.

Jotakin samaa on toisessakin 'tahdon' -sanassa. Ei pappisvihkimyksessä tosin aivan suoraan luvata rakastaa äitikirkkoa ja isä piispaa niin myötä- kuin vastoinkäymisissä, mutta jonkinlainen koko elämää säätelevä suhde siinäkin solmitaan. Sitoudun tietynlaiseen lojaalisuuteen kirkkoa kohtaan institutiona ja samalla johonkin vielä enempään kuin lojaalisuuteen suhteessa siihen asiaan, jota kirkko edustaa. Mutta lojaalisuus ei tarkoita kritiikitöntä lammasmaisuutta. En voi samastua kaikkeen siihen, mitä kirkon nimissä on sanottu ja tehty. Välillä voin paremmin tehdä kristinuskolle palveluksen reflektoiden sitä kriittisesti ja kysymällä, mitä se voisi syvimmältään merkitä nykyaikana. Yritän siis ainakin tosissani kuunnella, mikä on kulloinkin kirkkoäidin intentio. Yritän ymmärtää. Välillä se merkitsee myös sitä, että haluan nähdä jonkin kielikuvan taakse, ennen kuin suostun käyttämään sitä. Olen sitoutunut kristilliseen perinteeseen — mitä siihen sitten käytännössä sisältyneekään — osana identiteettiäni, osana sitä kaukupohjaa, jota en voi jättää ottamatta huomioon. Mutta tämä ei merkitse sitoutumista muuttumattomuuteen. Olisi aika onnetonta, jos aviopuolisot eivät kasvaessaan samalla muuttuisi... Niin kirkkohistoria kuin yleinenkin historia on täynnä esimerkkejä siitä, että sen paremmin muutoksesta kuin muuttumattomuudestakaan ei kannata tehdä absoluuttista hyvettä.

SITOUTUMISEN VERTAUSKUVA III: KANSALAISSUUS — ELI KUKA VALITSIKAAN KENET?

Pappisvihkimyksen ja avioliittoon vihkimisen lisäksi 'tahdon' -sana kantaa kaikuja vielä kahdesta muustakin tilaisuudesta. Konfirmaatiossa sillä vastataan kysymykseen »Tahdotteko Jumalan armon avulla osoittaa tämän uskon elämässänne?» Konfirmaation 'tahdon' -sana puolestaan palautuu kaste-kaavassa vanhemmille ja kummeille esitettyyn kysymykseen. Teologisesti siis konfirmaatiossa ei tunnustauduta johonkin uuteen vaan siihen uskoon, johon konfirmoitava on kastettu. Hän tunnustautuu siihen, mitä hän jo on.

Jos edelleen otamme huomioon, että kaste on kristityn varsinainen pappisvihkimys yleiseen pappeuteen, näyttäytyy ordinaatiokin kasteen kaikuna. Ordinaatiossakin tunnustaudumme johonkin sellaiseen, mitä jo olemme, sekä sellaiseen, mihin meidät on kutsuttu — ja mihin liittyy vaativa sana 'kutsumus'.

Ulkopuolinen minussa väittää, että itseä olen halunnut pääni pistää messukasukan pääaukosta läpi, ei siihen kukaan ole minua pakottanut. Sisäpuolinen taas ehkä lähtisi lehteilemään Johannek-

sen evankeliumia: »Ette te valinneet minua, vaan minä valitsin teidät» (Jh 15: 16).

Asetelmassa on jotakin samaa kuin kansalaisuudessa. Ennen syntymääni en pystynyt tekemään ennakkotilautusta Suomen — eikä sen puoleen minikään muunkaan maan — kansalaisuudesta. Yhtä vähän vanhempani kysyivät minulta: »Tahdotkos ruveta luterilaiseksi?» Niin vain minut kysymättä vietiin sekä maalliseen että hengelliseen kirjanpitoon, enkä ole kummastakaan jälkeenpäin katke- roitunut.

Jotkut siteet ovat siitä pirullisia, että ne ovat niin näkymättömiä. Pitkään aikaan en hirveästi pohtinut sen paremmin Suomen kansalaisuuttani kuin luterilaisuuttani. Odotettavissa olevien 'tahdon' -sanojen ennakointi sai kuitenkin molemmat elämään uudella tavalla. Puolisoni sveitsiläisyys pani kysymään, mitä oma suomalaisuuteni sen rinnalla merkitsee. Pappisvihkimys puolestaan panee pohtimaan, mitä merkitsee olla ammattiluterilainen.

Ordinaation ja kansalaisuuden vertaamisesta moni ei pidä, koska se johtaa väistämättä tiettyyn suhteellisuuteen. Jos ryhtyisin miettimään, kumpi on parempi, olla suomalainen vai olla sveitsiläinen, minulle huomautettaisiin hyvin nopeasti kysymyksenasettelun järjettömyydestä. Teologeina sen sijaan pohdimme usein ihan vakavissamme, onko katolisuus vai luterilaisuus parempi. Itse en voi mitään sille, että luterilaisuus näyttäytyy minulle ennen kaikkea identiteettikysymyksenä: se on elämänmuoto ja uskonharjoituksen malli, joka on valinnut minut ennen kuin minä valitsin sitä. Pappisvihkimys on itselleni merkinnyt tämän identiteetin entistä tietoisempaa tunnistamista, tule- mista julkisemmin siksi, mikä jo olin — hieman konfirmaation tapaan. Mutta omat valintani eivät oikeuta minua pitämään itseäni parempana kuin sitä, joka en valinnut tai valittu toisin. Uskon kyllä luterilaisella tavalla Jumalaan — mutta tuskin Jumala on kuitenkaan luterilainen!

ÄLYLLINEN PAINI JATKUU

Sitoudun enemmän kyselemään yhdessä toisten kanssa kuin antamaan valmiita vastauksia, vielä vähemmän omistamaan totuutta. Sellainen ihminen on pelottava, joka omistaa totuuden.

En sitoudu markkinoimaan uskoani ja kirkkoani ainoana oikeana totuutena. Mutta sitoudun yhteiseen päämäärään, etsimään totuutta yhdessä. Pappisvihkimys ei muuta mitään siinä, että joihinkin kohtiin jää kriittisiä kysymysmerkkejä. Mutta papina sitoudun esittämään kriittisiä kysymyksiäni sisäpuolelta, sen sijaan että jäisin ulkopuolelle huu- telemaan.

*Kirjoittaja on Helsingin yliopiston
eksegetiikan lehtori.*

Mihin olemme pappeina sitoutuneet?

Mikä on oikea vastaus esitettyyn kysymykseen? Aluksi tuntui, että tässä pitäisi ennen kaikkea tietää. Tietämisellä onkin oma osuutensa, mutta kyse on myös muusta. Sitä paitsi papin sitoutumisessa täytyy olla myös jotakin henkilökohtaista ja tilannekohtaista. Miksi muuten kannattaisi järjestää keskustelutilaisuus ja miksi kutsua useita alustajia? Käytän usein sanaa »minä», mutta olen yrittänyt ajatella mahdollisuuksieni mukaan meitä.

Papit ovat aika harvalukuisessa joukossa tehdesään elämäntapsomustaan ja toimintaansa koskevia sitoumuksia loppuiäkseen. Sellainen ei istu hyvin yleiseen ilmapiiriin; viime aikoina pappien sitoutuminen onkin noussut puheenaiheeksi, joskus myös ongelmaksi.

Sitoutuminen on ennen kaikkea *asennoitumista*, se on toimintaa, joka kohdistuu teon tekijään itseensä. Se, joka sitoutuu, sitoo itsensä johonkin. Sitoutumisesta voi puhua vain, jos teko on vapaaehtoinen. Se ei tietenkään tarkoita sitä, että jokainen sitoutumisen mukana tuleva asia herättäisi aitoa innostusta.

Teologi päätyy usein tulkitsemaan tekstiä, enkä minäkään ole nyt poikkeus. Tässä alustuksessa lähtökohtana on *lupa* (ks. alla), jonka olen antanut pappisvihkimyksen yhteydessä viime toukokuussa (21.5.1998). Tiedän, että lupauksen tekstit ovat muuttuneet aika ajoin, nämä asiat kuitenkin ovat vanhoja tuttuja.

Lyhyesti sanottuna olen antanut lupauksen, että tahdon tehdä tiettyjä asioita; tahdon pysyä Jumalan pyhässä sanassa ja siihen perustuvassa evankelis-luterilaisen kirkon tunnustuksessa, tahdon oikein julistaa Jumalan sanaa ja jakaa pyhiä sakramentteja, tahdon noudattaa kirkon lakia ja järjestystä ja tahdon palvella alttiisti seurakuntaa ja sanankuulijoita. *Lupa*, että tahdon — toisin sanoen sitoudun.

Pääkysymys on siis: mihin olemme sitoutuneet? Ja toinen kysymys, jonka teen, on luullakseni inhimillisesti kiinnostava: kuinka vaikeaa tai helppoa lupauksen pitäminen on?

I. SITOUTUMINEN JUMALAAN/ KÄSITYKSIIMME JUMALASTA

Ensinnäkin olemme sitoutuneet *Jumalan sanaan*, siihen, että tahdomme pysyä siinä ja julistaa sitä oikein. »Jumalan sana» pitää sisällään monta asiaa, Jeesuksen

Kristuksen persoonan ja julistuksen Jeesuksesta, sanoman siitä mitä Jumala teki ja mitä hän halusi tehdä tiettäväksi Jeesuksen kautta. »Jumalan sana» tarkoittaa myös koko Raamattua. Kristillinen lähtökohta on se, että Jeesus on Raamatun ydin, esimerkiksi Martti Luther ilmaisee sen sanomalla, että Raamattu on »seimi, johon Kristus on asetettu makaamaan». Jokainen kristitty, papit mukaan lukien, on sitoutunut ennen kaikkea Kristukseen — tietysti.

Julistaessaan Jumalan sanaa pappi puhuu Kristuksen suulla. Sekä sitoutuminen että valtuutus tähän tehtävään kauhistuttaa jokaista saarnaa valmistaja. On pakko ajatella, että olen luvannut, että *tahdon*, en että *onnistun*.

Pappeina olemme sitoutuneet siihen yritykseen, että julistamme evankeliumia niin, että ihmiset voivat kuulla sen todella ilosanomana. Miten julistetaan Jumalan sanaa tässä inhimillisessä todellisuudessa? Alkukirkossa sanoma tiivistettiin muotoon: »Jeesus Kristus on Herra». Omissa korvissani lause ei kuulostanut heti riemulliselta. Suomen kielessä *kuka tahansa* mies tai poikalapsi on herra, ja kuitenkin sanoma on, että Jeesus ei ole kuka tahansa, vaan ihmisten pelastaja ja Kristus on hänen ainutkertainen arvonimensä. Varsinaisen merkityksen kuuleminen ei ole aina ihan yksinkertaista.

Perustavat käsitykset Jumalasta ja hänen tahdostaan tulevat meille annettuina. Olemme sitoutuneet *kirkon uskoon*. Varhaiskirkon uskontunnustuksiin sitoutuminen on käsittääkseni itsestäänselvyys. Ne kiteyttävät kirkon uskoa — ja jättävät kohtuullisesti tulkinnan varaa niin kuin kaikki tekstit.

Voin tunnustaa, etten ole koskaan viettänyt unettomia öitä esimerkiksi kolminaisuusopin vuoksi, se on sen luonteinen asia, ettei minulla ole varsinaista mielipidettä. Luotan, että kolminaisuusopin avulla pystytään sanomaan meidän kannaltamme oleelliset asiat Jumalasta, ja asetun tyyneesti linjaan.

Evankelis-luterilaisen kirkon tunnustuksessa pysyminen käy useimmiten helposti, kun käytännön tilanteet jatkuvasti osoittavat, että olen luterilainen enkä muuta voi.

Niin kuin tiedämme, teologisia näkemyksiä riittää lähes loputtomasti. Olen ymmärtänyt, että ajattelun rikkaus ja jonkinlainen moneus on ollut kirkossa alusta lähtien. Jumala ei ole ollut luomissessaan eikä ilmoituksessaan yksitotinen. Meneillään on pitkä keskustelu, jota Jumalan kansa käy Jumalasta ja Jumalan kanssa. Luterilaiset tunnustuskirjat ovat muistutus siitä, että linjan tarkastuksia tapahtuu.

Tärkeää kuitenkin on, että omia näkemyksiä harkitaan kunnolla ja asetetaan ne julkisesti punta-roitaviksi.

Olemmeko opin vartijoita? Sellaisia piirteitä Jumalan sanassa pysymiseen tietysti liittyy. Aarteesta on pidettävä kiinni, varsinkin kun kysymyksessä ei ole vain oma napa, tai oma sielu, vaan

tähän liittyy muidenkin ihmisten pelastuminen. — Luulen kuitenkin, ettei ainakaan tällaisen seurakuntapapin kannata panna ihan kaikkea energi-
aansa opin vartiointitehtäviin.

2. SITOUTUMINEN KIRKKOON/SUOMEN EVANKELIS-LUTERILAISEEN KIRKKOON

Kirkko on pelastuslaitos, jonka erottaminen Jumalasta ja ihmisistä on keinotekoisista, mutta käsittelen sitä tässä nyt erikseen. Pappisvihkimyksen yhteydessä olen luvannut, että »tahdon noudattaa kirkon lakia ja järjestystä».

Jälleen on tulkinnalle sijaa siinä, mitä sanamuoto tarkasti merkitsee. Jos sillä viitataan Kristuksen kirkkoon, sanaan ja sakramentteihin ja niitä hoitavaan pappisvirkaan ylipäänsä, ne varmasti kuuluvat sitoutumisen kokonaispakettiin. Jos sillä taas viitataan inhimillisiin tapoihin ja käytäntöihin, tietyissä tilanteissa sitoutuminen voi olla, tai voisi olla, kyseenalaista. Taas kerran kysymys on kirkon uskon keskuksista ja sen kannalta toissijaisista asioista.

Sitoutuminen oman kirkkomme vallitsevaan järjestykseen käy nyt hyvinkin kivuttomasti, mutta luulen, että se on enemmän onnekuuttani kuin ansiotani. Jos vaikka kuvittelemme sellaisen tilanteen, että naispappeus kirkossamme päätettäisiin lakkauttaa, voisi 'tahdon' -sana juuttua kurkkuun. — Alistuminen on eri asia.

Jos olisin kuulunut Etelä-Afrikan apartheid-politiikkaa harjoittavaan kirkkoon, toivon, että en olisi sitoutunut kyseiseen järjestykseen. Ja kun eläydyn vammaisten ja muiden vähemmistöryhmien asemaan, jossa kirkkomme virkaan pääsy on erittäin vaikeaa, mieleeni tulee kapinallisia ajatuksia.

Tämän tyyppisissä tilanteissa vedotaan usein omantunnon vapauteen.

Joka tapauksessa meidät on pappisvihkimyksessä siunattu palvelemaan Kristuksen kirkkoa, ja siitä asiasta olen iloinen. Pappina olemme sitoutuneet Kristuksen ruumiin rakennustehtäviin, paikallisesti ja toivottavasti laajemminkin.

3. SITOUTUMINEN IHMISIIN

Papin virka on ennen kaikkea *palveluvirka*. Lupauksen mukaan »tahdon [...] palvelella alttiisti seurakuntaa ja sanankuulijoita.»

Ihmisten palvelemisesta käytännössä on vähän hankala sanoa mitään yleispätevää kun olemme niin erilaisissa tehtävissä. Ihmisten todesta ottaminen, läsnä- ja käytössäoleminen voisivat olla asioita, joihin olemme sitoutuneet. Vaikeuskertoimia saadaan siitä, että elämässä on usein muitakin sitoumuksia kuin papin työ.

Ainakin minun kohdallani pätee se, että *mitä konkreettisempiin* asioihin tullaan, sitä enemmän sitoutuminen vaikuttaa yöuniin. Papinvirka mietityttää enemmän kuin pappisvirka. Suurin syy tä-

hän on varmaankin pätkätyö. Olen toisessa lyhyehkössä määräaikaisessa työsuhteessa pappisurani aikana, enkä varmasti ole päässyt unohtamaan, miten väliaikainen olen. Päälimmäisten muistojen joukkoon viime kesältä ja syksyltä kuuluvat tilanteet, joissa seison kasteen tai muistotilaisuuden jälkeen jonkun kotiovelle ja ihmiset hyvästelevät sanomalla »Kiitos ja nähdään taas». Ja minä nieläisen mielessäni: »Ei varmaan nähdä.» — Kertakäytösitoutujan rooli ottaa joskus koville.

Pätkätyö vaikuttaa tietysti myös työyhteisöön sitoutumisessa. Tämä ei tarkoita sitä, että se estäisi sitoutumisen (kosmisesta perspektiivistä muutkin työntekijät ovat tosi väliaikaisia), mutta on turha väittää, ettei sillä ole vaikutusta.

Moraalisia sitoumuksia antamassani lupauksessa ei korostettu. Näppituntumani kuitenkin on, että käytännössä moraali velvoittaa pappeja enemmän kuin oppi. Se on yleisinhimillistä. (Toivottavasti muilla alustajilla on tästä enemmän sanottavaa.)

Lopuksi: Millaisia ovat arkipäiväisimmät sitoutumispulmat? Oma ykköseni on: pitääkö puheliimeen vastata kotona joka kerta kun se soi?

Lupaus (annetaan pappisvihkimyksen yhteydessä): Minä N.N. lupaan kaikkietävän Jumalan edessä, että toimittaessani pappisvirkaa, jonka olen valmis ottamaan vastaan, tahdon pysyä Jumalan pyhässä sanassa ja siihen perustuvassa evankelis-luterilaisen kirkon tunnustuksessa. En julkisesti julista tai levitä enkä salaisesti edistä tai suosi sitä vastaan sotivia oppeja. Tahdon myös oikein julistaa Jumalan sanaa ja jakaa pyhiä sakramentteja Kristuksen asetuksen mukaan. Tahdon noudattaa kirkon lakia ja järjestystä sekä palvella alttiisti seurakuntaa ja sanankuulijoita. Kaikkea tätä tahdon noudattaa niin, että voin vastata siitä Jumalan ja ihmisten edessä. Tähän Jumala minua auttaakoon. (Kirkkojärjestys 5 luvun 6 §)

*Kirjoittaja on Helsingin
Munkkivuoren seurakunnan pastori.*

TIMO KESKITALO

**Mihin olemme
pappeina
sitoutuneet?**

Jumala on sitoutunut sanaansa. Hän on antanut lupauksia, ja näin sitonut itsensä vapaaehtoisesti. Jumala on asettanut itsensä, jos uskaltaa sanoa, ikään kuin sanansa alle. Hän on luvannut armah-
taa syntisen, joka uskoo Jeesukseen.

On siis oikein sitoutua, vaikkei se olekaan suositua.

Viihdeteollisuudessa pappi esitetään yleensä henkilönä, joka on ajautunut papin hommiin sulaa saamattomuuttaan. Pappi on sääliittävä nössö, joka ei lopulta itsekään usko puheisiinsa. Tällaiseksi on muodostunut populaari kuva papista. Pyristelläkseen itsensä irti tästä imagosta pappi saattaa rikkoa kirkon perinteisiä rajoja. Tällaisesta rohkeudesta häntä ehkä kehutaan mukavaksi. Pitääkö meidän siis ryhtyä irrottelemaan saadaksemme kansan suosion?

Sain pari päivää sitten terveisiä papeille ja leh-toreille. Eräs täti-ihminen antoi minulle tehtävän: »Sano niille, että tosi tilanteessa, sielunhädässä ihminen turvautuu sellaiseen pappiin, jonka tietää tosissaan uskovan.» Toiset terveiset tulevat rantojen miehiltä. Syksyllä olin menossa ensimmäisen vuoden opiskelijoiden iltaan puhumaan. Matkalla juutuin keskustelemaan kahden alkoholin suurkulttajan kanssa. Kun he kuulivat pastorin olevan menossa puhumaan opiskelijoille, he olettivat ky-seessä olevan teologian opiskelijat (no olihan sadan opiskelijan joukosta huomattava osa teologeja), halusivat hekin lausua näkemyksensä. Viesti oli selkeä: »Sano niille, että ihan turha opiskella pappiksi, jos ei usko.»

Kirkon uskosta irtautuva pappi ei oikeasti ole kenenkään sankari. Julkisuuden lyhytaikainen riemu kääntyy hyvin herkästi halveksunnaksi. Tätä ilmentää hyvin viimeisessä Kanava-lehdessä ollut Osmo Pekosen kirjoitus, joka päättyy sanoihin: »Eikö mistään tosiaankaan löydy sellaista piispaa, joka erottaisi koko tämän pelleporukan tehtävistään ja heti?»

Papin ja lehtorin pitäisi tietenkin olla ensinnäkin uskovia kristittyjä. Kristitty sitoutuu henki-löön, Jeesukseen Kristukseen. Millaiseen Jeesukseen? Raamatun Jeesukseen. Raamattua meille jä-sentää uskontunnustus. Tässä uskossa meillä on oppaanamme ja ohjeenamme luterilaiset tunnus-tuskirjat.

Pappisvihkimys ei ole mikään maaginen temp-pu, joka loihtisi ketään Jumalan sormeksi. Sur-keimmillaan vihkimyksen tuloksena on vain rooli, jota pitää näytellä virka-aikana. Papin virkaan saa-tetaan sijoittaa surkastunut uskonnollinen perso-onallisuuden osa: Se uskovainen minä, joka on jää-nyt teini-ikäisen tasolle. Kun muu osa minuudesta kasvoi aikuiseksi opiskelun aikana, tuo uskovainen minä jäi sinne johonkin tunnelmoinnin ja tuhman kapinan ympärille. Ei ihme jos kirkon oppiin sitou-tuminen tuntuu epäaidolta.

Meitä koskee kutsu sitoutua uudelleen Raamat-tuun. Saamme asettua sanan alle, ei sen yläpuolelle kikkailemaan. Vain Raamatun sanan ravitsemana voimme kypsyä hengelliseen aikuisuuteen. Aikuis-tuminen tekee kipeää. Sitoutumattomuus olisi hel-pompaa. Seurakunta tarvitsee aikuisia kristittyjä

paimeniksi; puolustamaan lampaita varkaita ja ros-voja vastaan, ja huolehtimaan lauman hengellises-tä ruokinnasta eli evankeliumin julistamisesta.

Paimenen pitää Johanneksen evankeliumin 10. luvun mukaan myös itse käydä Jeesus-ovesta sisäl-le, samasta ovesta kuin jokaisen Jeesuksen oman. Timoteusta opastetaan: »Valvo itseäsi ja opetusta-si, ole siinä kestävä; sillä jos sen teet, olet pelastava sekä itsesi että ne, jotka sinua kuulevat.» 1.Tim 4: 16.

Kristillisessä opiskelijatyössä kasvatamme uskos-aan aikuisia ja kriittisiä seurakuntalaisia — ei mitään päsejä potkimaan pastoreita, vaan lampai-ta, joilla on herkät korvat. Valveutuneet lampaat osaavat etsiä kuuntelemaan oikeaa paimenta.

Jumala sitoutuu sanaansa. Hän antaa meille lupauksen. Pappeina ja leh-toreina saamme sitoutua tähän samaan sanaan, lupauksen vastaanottajina. Jumala on sitoutunut meihin.

Kirjoittaja on Suomen Evankelisluterilaisen Opiskelija- ja Kouhulaislähetyksen pääsihteeri.

MARTTI PITKÄNEN

Mihin olemme pappeina sitoutuneet?

Istun lähiöravintolan kabinettiin sijoitetussa hää-pöydässä. Morsiamen olin vihkinyt kolmanteen liittoon, sulhasmiehellä oli kyseessä toinen yritys. Morsiamen kuusissakymmenissä oleva sisar sytyttää savukkeen, kääntyy puoleeni sanoen: »Mä poltan röökiä, onks se syntii?». Vastan, että ei minulle nyt ensimmäiseksi tule tupakasta synty mieleen, mutta onhan se terveydelle vaarallista. Hetken päästä nainen kohottaa viinilasin ja sanoo: »Mä juon viinaa, onks se syntii?» Kerron, että viinan-juonnistakin voi tulla terveyshaittoja. Menee hetki ja nainen kääntyy jälleen puoleeni. »Mä oon eron-nu, onks se syntii?» Sanon, että minusta on aina surullista, kun ihmissuhde päättyy. Nainen nousee seisomaan ja kajauttaa koko ravintolan kuulleen: »Sä et oo mikään oikee pappi, kun sun mielestä mikään ei oo syntii!» Kuka on oikea pappi ja millä perusteella? Mihin olemme pappeina sitoutuneet?

Tasan kaksi päivää vaille 24 vuotta sitten, maa-liskuun 12. päivänä 1975, oli myös keskiviikko. Seisoin silloin ensi kertaa liperit kaulassa tämän lapsuuteni kirkon sakaristossa valmiina pappisvih-kimystä varten. 4,5 vuoden taistelu teologian kan-didaatin papereita varten Neitsytpolun verstaalla

oli takana ja lähes 40 vuoden virkaura edessä. Tuota keskiviikkoiltaa olin odottanut. Siksi minulla ei ollut mitään vaikeuksia lausua alttarilla uskontunnustusta. Kuuluvalla vakaumuksen äänellä vastasin myös piispa **Aimo T. Nikolaiselle** kolme kertaa: »tahdon».

Tahdoin totisesti kaikkea, mitä minulta edellytettiin pappisviran hoitamisessa; hoitaa virkaa Jumalan kunniaksi ja seurakunnan rakentamiseksi. Pysyminen Jumalan puhtaassa sanassa ja väärän opin karttaminen olivat minulle itsestään selviä asioita. Kristuksen evankeliumin rohkeaa julistamista olin jo opiskeluaikana harjoittanut gospelbändimme kiertueilla ympäri Suomea. Käteni syyhyivät päästä jakamaan sakramenteja. Tahdoin myös olla elämältäni esikuvana seurakunnalle ja sillä innolla kielsin vaimoani osallistumasta jazztanssiharjoituksiin. Mummot kun voisivat hermostua. Pappisviran saaminen oli minulle unelmien täyttymys. Saan puhua, laulaa, soittaa, näytellä, urheilla, esiintyä ja opettaa; kaikki tämä vielä täydellä palkalla. Nuorena sitoutuminen oli sitä luokkaa, että työ ja harrastukset olivat sama asia.

Kun katselen tätä kaikkea elämän silmälasiens läpi, huomaa, että helppous papin työn alkutaipaleella perustui siihen, että maailmankuvani ja uskonvakaumukseni oli mustavalkoinen. (*Lasit päähän*) Tiesin aina selkeästi, mikä oli oikein ja mikä väärin. Elämä oli periaatteessa helppoa. Muutama vuosi myöhemmin elämän itsestään selvyudet murtuivat. Mustavalkoisen maailman valkoinenkin puoli tuli mustaksi. (*mustat ruudut*) Päässä jyskytti yksi ainoa kysymys, miksi? **Jaakko Simojoki** kertoo riipaisevalla tavalla viime hiippakuntasanomien haastattelussa oman elämänmaisemansa mustumisesta. Ja tässä kirkossa varmasti moni pappi voisi tänään antaa oman todistuksensa kamppailustaan miksi-kysymysten kanssa.

Omassa elämässäni vasta tämän mustan kauden jälkeen aloin nähdä muitakin värejä. (*oranssit linsit*) Heräsin maailmaan, jossa kaikelle ei löydykään selitystä suoraan Raamatusta. Aloin selvittää itseleni, kuka on se ihminen, mies, puoliso, isä, lähimmäinen, joka asuu Martti Pitkäsen papinpaidan sisäpuolella. Tämän prosessin läpikäymisessä minulle on ollut suureksi avuksi hiippakunnan järjestämä 1,5 vuoden sielunhoitokurssi rovasti **Aarno Sainion** johdolla. Koska oma persoonani on työväline, papinviran hoitaminen merkitsee myös sitoutumista kasvuun ihmisenä.

Tämä prosessi ei ole riisunut minulta papinpaidaa pois. Se kulkee päälläni entistä tiiviimmin niin kaupassa kuin kirkossa. Mutta ihminen papinpaidan sisäpuolella näkee maailman useammissa väreissä kuin ennen. (*oranssi ja valkoinen linssi*) Enää en pelkää kohdata sielunhoitoon tulevaa transvestiittia tai skitsofreenikkaa. Uskossaan heikko ja avuton, elämänsä kanssa hukassa oleva lähimmäinen on yhtä arvokas ihminen kuin uskonvarmuus-

nessaan oikeaoppinen kirkkovieras, joka muistaa minua aina oikaisukirjeellä jokaisen saarnani jälkeen. Kaikilla, myös kireäpipoisilla uskovaisilla on oikeus elää ja ilmaista mielipiteensä kirkossa.

Enää en pelkää katsoa sivulle (*sivulinssit auki*) ja pohtia joukkohautalöytöjä ja muuta tutkimustietoa, mitä eksegetiikan laitokselta usein aina pääsiäisen edellä julkaistaan. Yritän ymmärtää niitä, joilla on neljä eri Jeesusta, nimittäin Matteuksen, Markuksen, Luukkaan ja Johanneksen Jeesukset, vaikka meillä Pitäjänmäen kirkolla on ollut vain yksi Jeesus käytössä. Olen siis sitoutunut vuoropuheluun teologiasta.

Kun olen virkaurani aikana kulkenut portaita Johanneksen ylimääräisestä apulaisesta Pitäjänmäen kappalaiseksi ja kirkkoherraksi, olen nähnyt myös kirkon raadollista puolta. Ahkerat työntekijät väsyvät ja laiskat laiskistuvat. Esimiehenä toki ymmärrän, että sitoutuminen pappeuteen ei ole suoraan verrannollinen tehtyyn työmäärään. Pienten lasten paperperhe on eri tilanteessa kuin joku muu. Silti kysymykseni on edelleen, mistä löytää keinot sitoutumisessaan epävarman työtoverin innostamiseen. Miten löytää henkilökohtainen näky Jumalan valtakunnan työntekijänä, jolla on hallussaan maailman paras tuote, Jeesus Kristus ja tarttua työhön.

Huopalahden rovastikuntakokouksessa Helsingin kaupungin läntisen alueen sosiaalijohtaja **Kim Aarva** tarjosi muutama viikko sitten seurakunnillemme yhteistyötä. Kotimatalla ajattelin, että jos Jumalan valtakunnan työ menestyisi täällä niin tämän kaupungin sosiaalimenot voitaisiin puolittaa. Rikollisuus vähenisi ja turvallisuus lisääntyisi, jos evankeliumi saisi herättää seurakunnan hengellisesti kuolleet jäsenet hengelliseen elämään ja iloon. Tähän näkyy olen pappina sitoutunut. Se merkitsee minulle päivittäistä parannusentekoa, etten olisi vain leipäpappi, jotka näytän kyllä suunnan, mutta en itse kulje kaitaa tietä.

Hyvät työtoverit! Tänään haluan sanoa edelleen »tahdon» pappeudelleni. Se on kuitenkin nyt monipuolisempi, värikkäämpi ja vaikeampi työ kuin alussa kuvittelin. Pappeuteeni mahtuvat tänään myös perheeni, ystäväni ja jopa tanssiharrastukseni. Papin työhön Jumala on minut kutsunut ja kirkko valtuuttanut. Tässä työssä en ole yksin, sillä Vapahtajani sanoo: »Katso, minä olen teidän kansanne kaikki päivät maailman loppuun asti.» (Mt 28: 20)

Kirjoittaja on Helsingin Pitäjänmäen seurakunnan kirkkoherra.

LAPSIDIAKONIA

Tämän päivän haaste seurakunnille

Heikoimmista huolehtiminen edellyttää meiltä diakoniatyön kohdistamista myös suoraan lapsiasiakkaaseen. Me emme voi vain odottaa, että lapsen perhe tai muu lähiympäristö muuttuu. Me emme voi myöskään pelkästään tukea ja auttaa vanhempia. Aikuisille annettu apu ei kaikissa perheissä siirry lapselle asti. Ilman lapsidiakoniaa näissä perheissä olevat lapset jäävät vaille huolenpitoa ja välittämistä.

Diakoniatyön kautta kohdataan keski-ikäisiä ihmisiä monenlaisissa erityisissä elämäntilanteissa, kuten avioeron jälkeen, surun aikana sekä vankeusrangaistuksen aikana ja sen jälkeen. Diakonian piirissä on myös etsitty ja löydetty mahdollisuuksia auttaa vanhuksia, vammaisia, pitkäaikaissairaita ja päihdeongelmaisia.

LAPSI TARVITSEE APUA JA TUKEA — LAPSIDIAKONIAA

Diakoniatyö on lähes kokonaan kohdistettu aikuisväestöön. Miksi? Ensin meiltä puuttui tietoa siitä, miten vaikeissa elämäntilanteissa lapset voivat elää. Tätä nykyä tiedämme päihdeperheistä, perheväkivallasta, työnarkomaniasta, vanhempien voimattomuudesta ym. mitä lapsiperheissä voi olla. Nyt on aika avata myös ymmärryksemme sille, että lapsuuden elämäntilanne ja tunnetraumat vaikuttavat syvästi kasvamassa olevaan ihmiseen ja hänen miunutensa kaikinpuoliseen kehitykseen.

Lapsen elämä voi olla monella tavalla vaikeutunut. Hänet on ehkä hylätty tai unohdettu. Hänellä on luultavasti koti, mutta se voi olla aina tyhjä. Tai hänen vanhempansa ovat ehkä paikalla, mutta hän ei kelpaa heille. Lasta saatetaan lyödä tai uhkailla lyömisellä. Hän saattaa nähdä nälkää, koska vanhempien rahat eivät riitä tai niiden käyttö on vääristynyt.

Omat vanhemmat ovat lapselle tärkeimmät aikuiset. Vastuu lapsen hyvinvoinnista kuuluu ensisijaisesti heille. Mutta jos me pesemme kätemme ajatuksella, että vanhempien tehtävä on huolehtia lapsistaan, me laiminlyömmme tehtävämme huolehtia heikoista. Meidän on tunnustettava tosiasia, että kaikissa perheissä ei elämä muutu koskaan

lapsen kasvua tukevaksi tai edes tervettä kehitystä mahdollistavaksi. Sitä odotellessa lapset ehtivät kasvaa aikuisiksi. Rikkinäisiksi, tasapainottomiksi aikuisiksi, jotka vuorostaan hoidattavat haavojaan seuraavan sukupolven lapsilla. Näin väkivallan ja laiminlyönnin ketju etenee.

Mitä rikkinaisempi lapsen koti on, sitä tärkeämpiä ovat muut aikuisuhteet. Riittävän ehjässä kodissa kasvavaan lapseen vaikuttavat ulkopuoliset aikuiset varsin vähän. Mutta, jos lapsi on kotona hylätty, torjuttu, väheksytty tai unohdettu, muilla aikuisuhteilla on hyvässä ja pahassa enemmän merkitystä. Nujertavat aikuiset rikkovat lasta lisää. Arvostavat aikuiset voivat tarjota lapselle toivon pilkahduksia ja rohkeutta elää omaa elämäänsä.

Moni meistä on varmaan kuullut jonkun ihmisen kertovan elämäntarinaansa, jossa hän korostaa pelastuneensa rikkinaisesta kodista riittävän ehjään aikuisuuteen perheen ulkopuolisen lämpimän ja rohkaisevan aikuisen ansiosta.

LAPSIDIAKONIA ON ERI ASIA KUIN VANHEMMUUDEN TUKEMINEN

Näinä aikoina puhutaan paljon perhetyön tarpeellisuudesta. On huomattu perheiden monella tavalla vaikeutunut asema ja vanhempien voimattomuus kasvatuskysymyksissä. Vanhemmuuden tukemisen tähtäyspisteessä on vanhempana olemiseen liittyvien vaikeuksien ratkaiseminen. Tämä on hyvä ja tärkeä tehtävä, mutta se ei kuitenkaan yksin riitä, koska tällöin lapseen katsotaan vain perheen ja vanhempien kautta. Kaikki eivät kuitenkaan kykene terveeseen vanhemmuuteen edes tuettuna. Eivätkä kaikki halua vanhemmuuteensa tukea.

Tarvitaan myös lapsidiakoniaa, jonka ydinajatus on, että se kohdistuu suoraan lapseen. Vaikka vanhemmat eivät lopettaisi ylenmääräistä alkoholin käyttöään, tai eivät vahvistuisi antamaan lapsilleen terveen kasvun vaatimaa rakkautta rajoineen, tai eivät kykenisi vapautumaan rahanhaalintapakostaan, me voimme auttaa perheessä kasvavaa lasta. On etsittävä vastauksia kysymyksiin: millä tavalla voimme auttaa rikkinaisessa kodissa kasvavaa lasta ehjempään elämään? Miten voimme tarjota nälkiintyneille lapsille mahdollisuuden ravitsemaan ateriansa? Miten voimme antaa turvaa fyysisen ja henkisen väkivallan kourissa olevalla lapselle?

Kari Autero

LAPSIDIAKONIAA SEURAKUNNAN LAPSITYÖN RINNALLE

Seurakunnan lapsityö keskittyy hengelliseen opetukseen, seurakunnan tutuksi tekemiseen ja kestävien elämän arvojen opettamiseen. Nämä ovat hyviä lapsityön tehtäviä edelleenkin. Seurakunta tukee vanhempia lapsen kristillisessä kasvatuksessa.

Pienimmistä huolehtiminen vaatii kuitenkin lapsityön rinnalle lapsidiakoniaa. Tämä on verrannollista tapaan, jolla aikuistyön keskusteluiltojen, raamattupiirien, seurakuntakoulujen ym. rinnalla on aikuisidiakoniaa.

KÄYTÄNNÖN TYÖMUOTOJA

Olennaista on, että lapselle pyritään seurakunnassa luomaan niin tasapainoiset ja turvalliset ihmissuhteet, että hän kykenee jakamaan läsnäolevan aikuisen kanssa myös elämänsä varjoja ja vaikeuksia.

Lapsidiakonia rakentuu samoista elementeistä kuin aikuisidiakonia: yksinäisyyden lievittämisestä, nälän poistamisesta, henkisestä tukemisesta ja avunsaantikanavien etsimisestä perheongelmissa, työhön eli kouluun liittyvissä ongelmissa sekä terveys- ja mielenterveysongelmissa. Tärkeää on, että lasten ongelmat tunnistetaan ja otetaan vakavasti. Sen jälkeen mietitään yhdessä, miten niihin löydettäisiin ratkaisu.

Varteenotettava työmuoto, jossa lapsidiakoniaa voi toteuttaa ja kehittää, on koululaisten iltapäiväkerhot. Iltapäiväkerhot tulisi rakentaa siten, että lapsen luottamus paikalla oleviin aikuisiin kasvaisi. Niissä tulisi olla mahdollisuus keskusteluun, lapsen vahvistamiseen ja ruokailuun.

Muita mieleennousevia toimintamuotoja ovat lasten leirit ja sisällöltään harkitut kerhot. Niiden sisällön tulee tähdätä lapsen turvallisuuden ja luottamuksen lisääntymiseen ja itsetunnon vahvistamiseen. On selvää, ettei tällaisen kerhon ohjaajaksi sovi innostunut seurakuntanuori, vaan siihen tarvitaan asiaan paneutunut työntekijä.

Pienten lasten kohdalla diakoniaa voi toteuttaa esimerkiksi järjestämällä saturyhmiä, joissa luetaan selviytymis- ja itsetuntosatuja ja keskustellaan yhdessä niiden tiimoilta. Myös perhekerhojen lapsiryhmissä voidaan toimia tämännäppäisesti.

Lapsidiakoniaa tekevältä aikuiselta vaaditaan samoja ominaisuuksia kuin aikuisidiakoniassa. Ennen kaikkea hänen on oltava luotettava, aito ja moraalisesti rohkea. Mutta nyt hänen on myös oivallettava, että asiakas on nimenomaan lapsi ja liikkeellä ollaan tämän auttamiseksi. Lapsen tarpeen on siis oltava avun keskipisteessä.

KIRJALLISUUTTA

- Ackerman, Robert J. 1990 *Lapsuus lasin varjossa*. Valtion painatuskeskus.
- Cork, R. Margaret 1990 *Unohdetut lapset*. A-klinikkasäätiön julkaisu 4.
- Mattila, Kati-Pupita 1998 *Aikuinen on lasta varten*. Sosiaaliturva n:o 6.
- Mattila, Kati-Pupita 1998 *Lasten kaltoinkohtelu vaatii vastatoimintaa, mutta löytyykö moraalista rohkeutta. Välitä musta! Diakonian vuosikirja*.

Kirjoittaja on teologian lisensiaatti ja freelancerkouluttaja

Laulajana hoitoalalla — kanttorista hierojaksi

Ensin Kirsi Vaalio opiskeli kanttoriksi. Viisi vuotta virassa toimittuaan hän kuitenkin vaihtoi ammattia. Kanttorista tuli hieroja. Laulaminen on hänelle tärkeää ja hän konserttoi usein.

*Sirpa Lampinen: Mikä oli muutoksen ja ammatin-
vaihdon syy?*

Kirsi Vaalio: »Tapasin hieroja Leena Koskisen ja kiinnostuin tavattomasti hänen kehittämästään voice massage -terapiasta. Tämä antoi vahvan kimokkeen uudelleen kouluttautumiseeni.»

Voice massage on siis täysin suomalaisen kehittelyn, Leena Koskisen työn tulosta eikä mitään tuontitavaraa englanninkielisestä nimestään huolimatta. Se tarkoittaa äänentuottoon osallistuvien lihasten hierontaa. Kyse ei ole mistään mystiikasta. Tämä käsittely on aivan klassista hierontaa, mutta edellyttää tekijältään aivan erityistä perehtyneisyyttä äänentuottoelimitykseen. Suuri hyöty on, jos hoitaja osaa itse laulaa ja hänellä on laulutapahtumasta omakohtaista tietoa ja kokemusta.

Voice massage -terapeutiksi ei pääse opiskelemaan noin vain. Ennen koulutukseen pääsyä täytyy olla perustiedot, joko klassisen hierojan, fysioterapeutin tai kuntohoitajan koulutus.

Kirsi Vaalio on valmistunut voice massage -terapeutiksi vuonna 1990 ja sen jälkeen harjoittanut praktiikkaansa Helsingissä. Nyt perhe asuu Pornaisissa ja perheen äiti on kotona hoitamassa kahta pientä lasta.

SL: Kirsi Vaalio, kenelle voice massage sopii?

KV: »Se sopii kenelle tahansa, jolla on ongelmia äänenkäytössä. Se on erinomaista tukihoitoa puhe-äänen terapiassa käyville, purentahäiriöisille ja jopa astmaatikot saavat siitä apua. Hoidon tavoitteena on aina maksimaalinen rentoutuminen.»

SL: Mihin siitä on hyötyä?

KV: »Hoito aloitetaan potilaan tarpeista riippuen, tietysti, monesti hengitystoiminto on häiriintynyt ja siihen puututaan. Seuraavilla käsittelykerroilla edetään muiden alueiden lihaksiin, kuten kurkunpään, kasvojen alueen miimiset lihakset ja purentaliaksisto. Jo yksi käsittely saattaa muuttaa paljon, niin minullekin kävi! Riippuen tilanteesta ja jokaisesta yksilöstä, yhdenkin käsittelyn aikana saattaa syntyä sellaisia oivalluksia, joilla äänenkäyttöön saadaan konkreettista ja pikaista apua!»

SL: Millaista on olla käsittelyssä?

KV: »Kaikki perustuu klassiseen hierontaan. Otteet ovat syviä, hoitaja kuulostelee koko ajan, mistä kiikastaa ja pyrkii rentouttamaan lihaksia. Kaikkia alueita, hengityslihaksistoa, kurkunpään

*Kanttori Kirsi Vaalio vaihtoi ammattia ja erikoistui äänen-
tuottoelimityksen hierontaan.*

aluetta ja purulihaksistoa esimerkiksi, ei hoideta samalla kertaa. Mikään käsittelyssä ei saa sattua, koska kipu ärsyttää keskushermostoa ja vain lisää jännitystä. Jos kipua tuntuu sen pitää olla perusteltua, ja sille selitetään syy. Tässä vaaditaan hoitajalta kokemusta, potilaan ymmärtämistä ja oivaltavaa työskentelyä.»

*SL: Miten Suomessa voi saada voice massage -
hoitoa?*

KV: »Suomessa on noin 30 koulutettua voice massage -terapeuttia, joista noin puolet toimivat tällä hoitoalalla. Heitä on sijoittunut eri puolille Suomea, koska kouluttaja Leena Koskisella on ollut pyrkimyksenä saada hoidon tarjontaa koko maamme alueelle.»

SL: Paljonko hoitokerta maksaa ja saako KELAlta korvausta?

Pienet paimentajat me

TAAS ON SE AIKA VUODESTA, kun äiti kirkko kutsuu teologian opiskelijaa laajoille viinitarhoilleen Suomen seurakuntiin. Kutsun merkitystä ei sovi ylenkatsoa. Niin moni jumaluusopin ylioppilas viettää kesänsä Herran sadonkorjuussa. Julistaen Herran sovitus-työtä villeille ja vapaille viisitoista kesäisille.

Seurakunta arvostaa ylioppilaan taidot korkealle uskoen hänelle 15-vuotiaat. Ylioppilaan tehtävä on antaa heille eväät elämää varten, sillä seuraavan kerran nuori tulee kaipaamaan kirkkoa mennessään naimisiin, saadessaan jälkeläisiä tai siirtyessään ajasta ikuisuuteen.

Ei ole ylioppilaan osa helppo. Talven uurastus joutuu koetukselle, kun hän kuvailee laumalleen perisyntiä ja Jumalan suurta armoa. Jumaluusoppineen on ollut hyvä muistaa esipaimenen neuvoa ja pureskella opit hyvin, että kriittiselle seurakunnalle siirrettäessä ne olisivat perusteellisesti märehdittyjä ja sulateltuja. Ulosannin on suotava olla sulavaa läpäistäkseen kuuntelijan huomion, joka niin helposti siirtyy pois opiskelijan sädekehän loistosta kohti vieressä istuvan suloisia silmiä tai ulkona houkuttelevaa auringon paistetta.

EI OLE OPISKELIJAN OSA HELPPO. Herra on kutsunut hänet vastuuliseen tehtävään laumaansa kaitsemaan. Talven aikana tiedekunnan huomassa vain on ehkä jäänyt hankkimatta muutama merkityksellinen pedagoginen neuvo, kun huomio kiinnittyi παιδεύων taivutuksiin, kirkkoisä Augustinukseen tai vieressä istuvan sinisiin silmiin. Edelliset ovat sinällään tietenkin tulevalle teologian maisterille tärkeitä taitoja, mutta ne eivät vielä välttämättä avaa tietä viisitoista vuotiaan sydämeen.

Jumaluusopin opiskelija luottaa Herransa kutsuun ja johdattukseen. Kun Herra kerran on hänet kutsunut, antaa Hän myös palvelijalleen tiedon kaikesta, mitä tiedettävä on, niin myös jokaisesta äiti kirkon seurakunnasta ja sen tavasta tehdä työtä. Koska Herra ohjaa opiskelijaa hän ei tarvitse ohjausta, neuvoja tai tukea. Herra hoitaa ja johdattaa palvelijaansa. Työohjaus ja konsultointi mahdollisuus ovat luonnollisestikin tarkoitettu vasta väsyneille vanhoille papeille.

Kuuliaisesti opiskelija vastaa Herransa kutsuun. Hän paneutuu kaikella tarmolla tehtäviin, antaa kaikkensa ja nauttii jokaisesta hetkestä Herransa viinitarhoilla. Palvellen Herransa uskollisesti ylioppilas uskoo myös saavansa palkkionsa vielä tässä maailmassa. Teologien ylioppilas toivoo voivansa palata syksyllä viettämään opiskelijan huoletonta elämää Helsinkiin hieman ruskettuneempana ja käytössään useampi ropo maallisten tarpeidensa tyydyttämiseksi. Jos Jumala suo muistelee ylioppilas, Herransa nöyrä palvelija, vasta joulun lähetessä ja voin loputtua Jeesuksen sanoja: »Minä olen elämän leipä. Joka tulee minun luokseni, ei koskaan ole nälissään.» Sillä viimeistään silloin on jumaluusopin opiskelijalla jäljellä kesästä vain väkevä usko.

Kaisa Iso-Herttua
teologian ylioppilas

KV: »Hoito ei toistaiseksi kuulu KELAn korvausten piiriin, mutta se pyritään sinne saamaan. Tavallisin taksa on noin 250 mk/kerta, riippuen käsittelyn ajan pituudesta, joka voi olla 45 minuutista puoleentoista tuntiin. Jonkun osa-alueen hoito voi olla esim. 180 mk. Aina ensin tehdään hoitosuunnitelma potilaan tarpeista lähtien.»

SL: *Millainen on tyypillinen asiakkaasi?*

KV: »Hän voi olla puhetyöläinen tai viihdetaiteilija tai oopperalaulaja tai mitä tahansa, laidasta laitaan. Lastentarhanopettajat käyttävät paljon hyväkseen tätä hoitoa sekä papit, opettajat ja monet muut puhetyöläiset. Puheterapian tukihoidona voice massage on oivallinen.»

SL: *Mikä on uusinta tällä alalla?*

KV: »Puhallinsoittajille kohdistettu hoito, jossa puututaan hengitystoimintoon ja ansattiin. Puhaltajien ongelmia ei ole aikaisemmin juurikaan hoidettu. Tämä on uutta ja mielenkiintoista. Kaikki kehitty!»

Kirsi Vaalio vierailee Lohjalla Lohjan Laulupäivien kutsumana luennoitsijana elokuun 3.–4. päivinä 1999. Luento, joka on avoin kaikille pidetään Lohjan musiikkiopiston tiloissa tiistaina klo 18.00. Osallistumismaksu on kurssien ulkopuolisilta 40 mk. Kuka tahansa voi myös varata henkilökohtaisia hoitoaikoja Kirsi Vaaliolta mainittuina aikoina.

Tiedustelut ja ilmoittautumiset Sirpa Lampinen puh. 019-383 830 tai 050-526 1900 tai kurssisihteeri Anne Kiuru puh. 041-510 7015 tai 050-599 0606.

Haastattelijana kanttori Sirpa
Lampinen Lohjalta.

Alaiset väaristävät johtajan omakuvaa

Henkilöstön kanssa tekemisiin joutuvan johtajan on hyvin vaikea, ehkä mahdoton saada todellisuutta vastaava kuva itsestään ja siitä, mitä hänen toimenpiteensä vaikuttavat alaisiin.

Tästä seuraa väistämätön kehitys, joka väaristää johtajan ja alaisten suhteen. Johtaja saattaa menettää realistisen kosketuksen koko työyhteisöön ja ehkä myös siihen ympäristöön, missä työpaikka toimii. Organisaation tehtävä hämärtyy ja sen toteuttaminen vaikeutuu.

Monet johtajat valittavat yksinäisyyttään. Työtoverit kaikkoavat ehkä ihan fyysisesti ympäriltä, mutta ennen kaikkea henkisesti. Ainakin alaiset ovat useimmiten niin monella tavalla riippuvaisia esimiehistään, etteivät he voi olla esimiehensä seurassa luonnollisen vapaita ja avoimia eli puhua ja toimia sisäistä tilaa vastaavalla tavalla.

Alaiset eivät voi omien etujen menettämisen pelosta antaa johtajilleen suoraa ja avointa palautetta, vaikka sillä voisi olla molempien osapuolten työnteolle hyviä seurauksia. Esimerkiksi työhöön liittyvä epäoikeudenmukaisuus, mahdottomuus tulla kuulluksi itseä koskevissa päätöksissä ja jopa työpaikkakiusaaminen saatetaan jättää ilmaisematta omien vielä merkittävämpien etujen kärsiessä.

OMA ETU SANELEE PALAUTTEEN

Suorasta ja avoimesta palautteesta luopumisen syyt voivat olla alaisen halussa edetä uralla, muitten perheenjäsenten eteneminen samassa organisaatiossa, lomien saaminen haluttuun ajankohtaan, koulutus ja palkan korotukset. Tämän tapaiset asiat voivat olla kiinni johtajan ja alaisen välisestä henkilökohtaisesta suhteesta. Kun alaisen suhde esimieheen on harmittoman hyvä, niin hänellä on ikään kuin oikeus odottaa palkintoja nöyrästä alaisuudestaan.

Monisäikeinen riippuvuus johtajista tukahduttaa organisaatiossa alhaalta ylöspäin nousevan tervenkin kritiikin. Valta muodostaa eristävän muurin johtajan ja alaisten välille, muurin, jota kumpikaan osapuoli ei välttämättä edes huomaa.

Olli Kumpulainen

MYÖS LAPSUUSKOKEMUKSEMME VAIKUTTAVAT

Yksilön kehityshistoriallisesti ajateltuna esimiehet edustavat aina vanhempia. Alaiset ovat puolestaan lapsen asemassa ja luonnostaan ruokkijoilleen kuuliaisia. He yrittävät pitää elättäjiensä ja turvanantajiansa hyvällä tuulella ja toivovat heille kaikkea hyvää. Voidaan sanoa, että on luonnon laki, että alaiset ovat esimiehilleen lojaaleja kuten lapset vanhemmilleen.

Ristiriitaakaan ei tietenkään voida välttää alaisen ja esimiesten välillä. Mutta sekin muistuttaa sekä esimiestä että alaista »lasten» ja »vanhempien» riitelystä. Erimielisyyttä eivät kuitenkaan ilmaise ne, joilla on esimiehuksessa hyvin paljon pelissä. Mitä enemmän päätösvaltaa on pidetty yhdelle henkilölle, sitä kieroutuneempi on hänen ja hänen alaistensa välinen suhde.

Johtajien on vaikea seuloa saamansa palautteen joukosta ne helmet, jotka tukisivat heidän persoo-

nallista ja ammatillista kehitystään. Mahdollisimman riippumattomienkin alaisten aika-ajoin lapsenomainen suhde johtajiin ja johtajien isä- tai äitimäinen suhde alaisiin, vie siihen, että johtaja joutuu vastaanottamaan joko kohtuuttoman imartelevaa tai kohtuuttoman aggressiivista kohtelua.

Vääristyneen palautteen myötä johtaja saattaa joutua toistuvasti ristiriitaan niiden alaisten kanssa, joiden on itsekunnioituksen ja oman ammatillisuutensa tähden valittava kriittinen ja arvosteleva asenne johtoa kohtaan. Heistä saattaa tulla työyhteisönsä klovneja tai niitä lapsia, jotka paljastavat keisarin alastomuuden. Heissä saattaa kuitenkin piillä työyhteisöä tervehdyttävä voima.

LUONNOLLISUUS AUTTAA ASIAA

Käyttäytyessään aikuismaisen teeskentelemättömällä tavalla johtaja vahvistaa alaistensa oikeaikäisyyttä ja ammatillista identiteettiä. Kun johtaja luopuu keinotekoisesta ylhäältä alaspäin katsomisesta ja oman aseman pönkittämisestä, hän tulee luoneeksi tilanteen, joka vaistomaisesti nostaa pintaan alaisten vastuuntuntoista ja itsenäistä puolta. Kun johtaja luopuu keinotekoisesta johtajuudesta, johtajuus todellisuudessa lujittuu ja alaisten työmoraa kasvaa. Alaiset lopettavat esimiehensä harhaanjohtamisen ja molemminpuolinen kunnioitus kohentaa myös alaisten työtehoa ja ammatillista isetuntoa.

Toisaalta alaiset voivat vahvistaa johtajiensa luonnollisuutta ja tasavertaisuutta säilyttämällä itse alaisuudesta huolimatta omaikäisyytensä vetoamalla ammattiosaamiseensa ja työkokemuksensa. Niin sanotun ikäjohtamisen näkökulmasta katsoen voidaan kai sanoa, että mitä iäkkäämpiä työntekijöitä johtajalla on johdettavana, sitä riippumattomampi työntekijäkunta hänellä silloin on. Hän joutuu katsomaan itseään entistä vääristämättömmästä peilistä. Tämä tietenkin realisoi johtajan minäkuvaa ja auttaa häntä ymmärtämään itseään ihmisenä ja johtajana. Tasavertaisuus alaisen ja johtajan välillä väistämättä lisääntyy iän mukana. Realistisesta ja molempien osapuolten sisäistä tilaa vastaavasta palautteesta tulee työyhteisön voima.

Johtajien minäkuvan vääristymisen tekee vakavaksi se, että he ovat väkisinikin asemansa puolesta jokseenkin yksinäisiä. Kun johtajat käyvät omaa yksinäistä sisäistä keskusteluaan itsensä kanssa, he ajautuvat tällöin harhaan ja menettävät mahdollisuuden oppia itsestään ja työstään. Näin kärsii koko työyhteisö.

Kirjoittaja on työnohjaaja ja työyhteisökonsultti.

Uususkonnollinen suomalainen

Kurssi- ja matkakokonaisuus on tutustuminen suomalaisten uskonnollisen ajattelun ja kokemisen muutokseen. Kurssilla tohtori Harri Heino, pastori Tom Broberg ja lis. Jukka Keskitalo pohtimassa uskonnollisuuden muutosta maassamme. Mukana keskustelussa on päätoimittaja Matti Sornikivi (Minä olen lehti).

Matkalla tutustumme Lontoossa tapahtuneeseen ja peilaamme suomalaista muutosta siihen. Käymme seurakunnissa ja uskontojen tiedotuskeskuksessa. Tutustumme Islamin ja kristittyjen dialogiin sekä eri uskontojen kulttipaikkoihin.

Kurssi on Lapuan hiippakuntakartanossa 7.–8.10. ja maksaa 700 mk. Kurssi on Lapuan hiippakunnan järjestämä ja avoin kaikille kiinnostuneille.

Matka on 24.–29.10. ja sen hinta on 2.850 mk. Matkan vetäjinä läh.siht. Tapio Karjalainen ja past. Antti Heinola. Matkan vastuullinen järjestäjä on Nokian matkatoimisto Oy. Hintaan sisältyy matkat Lontoon Vaasasta tai Helsingistä ja takaisin, majoitus 2hh ja aamiaiset. Matka toteutuu 30 osanottajalla.

Tämä kurssi ja matka on must kaikille seurakunnan työntekijöille. Voit osallistua kurssille ja matkal- le myös erikseen!

Ilmoittautuminen 15.8. mennessä Lapuan hiippakunnan läh.tstoon 014-211 439.

Suomen Kirkkotarvike OY
KIRKOLLISTEN TARVIKKEIDEN ERIKOISLIKE

KIRKON TYÖNTEKILÖIDEN TYÖASUT

KRISTILLISET TUOTTEET

KYNTTILÄT

EHTOOLLISLEIVÄT

LITURGISET VÄLINEET

HAUTAUSMAATARVIKKEET

KIRKKOTEKSTIILI

Puh. (02) 486 6297

TURUNTIE 2 21380 AURA, Fax (02) 486 6298

www.suomenkirkkotarvike.fi

Jumalan läsnäolo kansansa keskellä

— liturgisen artikuloinnin näkökulma jumalanpalvelukseen ja pyhiin toimituksiin

Kun pohditaan, mikä on jumalallisen ja inhimillisen, sisäisen ja ulkoisen, näkyvän ja näkymättömän suhde kristillisessä liturgiassa ja kirkon pyhissä toimituksissa kysymys on liturgisen artikuloinnin ongelmasta. Miten mainittuja suhteita on painotettu ja millä seurauksilla? Mitä voisi olla kristinuskon olemuksesta käsin nouseva liturginen artikulointi? Erityisen ajankohtainen pohdinta on loppusuoralla olevan jumalanpalvelus-uudistuksen näkökulmasta.

MODERNI IHMINEN

Kantin jälkeisen filosofian perillisinä meidän on vaikea puhua uskonnon lopullisesta päämäärästä ja totuudesta. Keskustelu joudutaan rajaamaan kokemukseen. Tällöin ei tarvitse ottaa kantaa siihen, onko kokemuksen taustalla mitään jumalallista. Puhutaan vain siitä, mitä on koettu ja millä seurauksilla. Tämä ajattelutapa on saattanut näivettää pyhyden ja transsendentin ulottuvuuden niin, että moderni ihminen on tullut sokeaksi ja kuuroksi symboleille, jotka edustavat näkymätöntä todellisuutta. Kuvista ja sanoista on tullut myyttejä ja myytti merkitsee, jos ei nyt varsin epätotta, niin ainakin jotakin hämärää ja subjektiivista.

Edellä mainittua kehitystä vahvistaa teologian sisälläkin vaikuttanut pyrkimys mitätöidä klassinen opetus kolmiyhteisestä Jumalasta ja Kristuksen kahdesta luonnosta. Kokemuksen »pelikentästä» on otettu pois sen vertikaaliulottuvuus ja jätetty vain horisontaaliulottuvuus. Tällä on vakavat seuraukset kaikelle kirkon edustamalle kielelle ja kuvalle, jotka klassisen opetuksen mukaan keskeisimmin artikuloituvat liturgiassa ja pyhissä toimituksissa (mysteereissä).

Sakramentit puolestaan ovat laimentuneet peliksi merkeiksi, joilla on jotakin tekemistä koostuvan seurakunnan »yhteisen kokemuksen» kanssa, mutta jotka eivät itsessään kanna mitään näkymätöntä tai jumalallista sisältöä. Sivistynyt ihminen ei kaipaa magian apua hengellisiin ponnistuksiinsa. Jumalakaipuu on löytänyt luonnollisimman purkautumistiensä yksilöllisessä mystiikassa, sisäisessä kokemuksessa, joka ei tarvitse välttämättä yhteisöä tai ulkoisia muotoja ympärilleen.

RIITIT JA ULKOINEN

Vaikuttaa siltä, että uskontotiede pyrkii palauttamaan ihmisen uskonnollisen käyttäytymisen »riitinnälkäisyyteen». Ihminen nähdään riittejä tarvitsevana ja etsivänä. Tähän vetoavat mm. vapaaajattelijat, kun he joutuvat myöntämään suomalaisten laajan osallistumisen kirkon pyhiin toimituksiin. Tästä johtuen he ovat ryhtyneet omilla uskonottomilla riiteillään kilpasille tyydyttääkseen suomalaista riitinnälkää. Kirkon monopoliasemaan riittien käyttäjänä on yritetty puuttua mm. Prometheus-leireillä, uskonottomilla nimenanto- ja siunaustilaisuuksilla.

Edellisen kaltainen ajattelutapa lähtee siitä, että vain muoto, ulkoinen, näkyvä ja inhimillinen ovat totta ja ohjaavat ihmisten käyttäytymistä. Sisällöt voidaan vaihtaa ja korvata millä tahansa. Vähän samaan suuntaan tuntuu viittaavan »civil faith» -tyyppinen ajattelutapa, jonka paine tuntuu myös kirkon sisällä. Kirkollisissa toimituksissa pappi edustaa »mukavaa miestä», joka tarjoaa ihmisen elämän taitekohdissa palvelujaan. Tärkeää ei ole se, mitä hän sanoo, vaan että näytelmässä perinteestä nousevat osaset ovat paikallaan. Näin luovutaan sisäisestä, sisällöstä ja näkymättömästä ulottuvuudesta ulkoisen, näkyvän ja inhimillisen hyväksi. Järjestäytyneempänä tämä ilmiö näkyy esimerkiksi amerikkalaisessa yhteiskunnassa, jota leimaa eräänlainen kansalais- tai yhteiskuntauskonto (civil religion).

Jumalanpalveluksen ja pyhiin toimitusten sisältämien muotojen, tapojen ja riittien merkitystä käyttäytymisen ohjaajana ei tule aliarvioida. Silti on eri asia myöntää ulkoisen tärkeä merkitys palauttamatta uskonulottuvuutta siihen. Rakennus, esineet, symbolit ja muodot ovat kaikki tärkeitä. Ne ovat tärkeitä nimenomaan ensimmäisen uskonnokappaleen pohjalta. Maailmassa meille kaikki tulee käsitettäväksi konkreettisen ja aineellisen pohjalta. Me tarvitsemme muodot ja tilan, esineet ja tavat.

SPIRITUALISMI JA SISÄINEN

Spiritualismille on ominaista käsitys, jonka mukaan kaikki luotuisuuden piiriin kuuluva edustaa jotenkin kartettavaa, lankeemusta ja maailmaa. Karl Barthin sanoin: »äärellinen ei voi sisältää

Kari Autero

»Liturgiassa ja kirkollisissa toimituksissa yhdistyvät paradoksaalisella tavalla sisäinen ja ulkoinen, näkyvä ja näkymätön, jumalallinen ja inhimillinen.»

ääretöntä» (finitum non est capax infiniti). Näin Jumalakaan ei voisi sitoa läsnäoloaan maailman asioiden piiriin. Spiritualistien näkökulmasta uskonto itsessään edustaa lankeemusta ja ihmisen hybristä pyrkimystä saavuttaa Jumala. Spiritualisteilla ulkoinen, tila, sakramentit, kuvat ja symbolit saavat toisarvoisen aseman. Jumala toimii luotujensa ja luomansa ohi suoraan ylhäältä ilman sitoutumista maalliseen, aineeseen ja ulkoiseen.

Jumalallisen ja inhimillisen, näkyvän ja näkymättömän vastakkainasettelussa sakramentit menettävät merkitystään armovälineinä. Ne muuttuvat vain merkeiksi, jotka eivät voi kantaa ja välittää Jumalan todellisuutta vastaanottajalleen. Spiritualistit ohittavat ensimmäisen uskonkappaleen perustan kieltäessään ulkoisen, näkyvän ja inhimillisen yhteyden jumalalliseen, sisäiseen ja näkymättömään. Evankeliumi on maailmalle täysin »vierasta» ja ulkoapäin tulevaa. Tässä on spiritualismin vahvuus ja heikkous.

Vaikka spiritualismi esittää kirkolle vahvan haasteen evankeliumin radikaalista luonteesta, eikä yleinen uskonnollisuus silti ole juuri se tarttumapinta, jota kautta Jumala lähestyy ihmistä? Eivätkö

juuri nämä »maalliset astiat» (inhimilliseen kieleen puettu Sana, vesi, leipä ja symbolit) kannaa evankeliumin meille? Olisiko se välittynyt muodoista vapaana, spiritualistisena tai sisäisenä, ellei se olisi ollut samalla vahvasti sidottu maalliseen, ulkoiseen ja näkyvään?

LITURGISEN ARTIKULOINNIN LÄHTÖKOHTA

Liturgisen artikuloinnin lähtökohtana tulisi olla — kun on kyse jumalallisen ja inhimillisen, näkyvän ja näkymättömän sekä sisäisen ja ulkoisen suhteesta — kirkon klassinen opetus, joka on ilmaistu uskontunnustuksen paradokseissa ja erityisesti Khalkedonin lausumassa Kristuksen kahdesta luonnosta, jossa inhimillinen ja jumalallinen todellisuus ovat läsnä yhtä aikaa (erottamatta, jakamatta, sekoittamatta, muuttamatta). Kyseessä on aito paradoksi, joka sanoo ja ei sano. Tämän tulisi olla myös liturgisen kielen »arkhimeeden piste».

Lausuman olennaisin sisältö on siinä, että se ei palauta Kristuksen persoonaa mihinkään inhimilliseen tai näkyvään, ei myöskään jumalalliseen ja näkymättömään, vaan jättää jälkeensä mysteerin,

jonka täytyy saada olla mysteeri. Sama tulee sittemmin lausutuksi katolisessa »analogia entis» -perinteessä, jossa jumalallinen todellisuus on jotakin samankaltaista kuin tämä luotu, mutta jossa samankaltaisuus kätkee sisäänsä suuremman erilaisuuden. Näin kulkevat rinnan kata- ja apofaattinen tie, tietämisen ja vaikenemisen tie.

Edellä kuvatut riittien uskonto ja spiritualistien usko ovat klassisen opetuksen kannalta katsottuna vääristymiä. Silti molemmat sisältävät myös jotakin oikeaa liturgisen artikuloinnin näkökulmasta.

Ulkoinen on tarttumapinta. Liturginen kieli, tila ja muodot ovat inhimillisen kokemuksen ja käsittämisen kannalta olennaisia. Muodot, tavat, perinteet ja opittu kantavat ihmistä myös liturgiassa. On hyvä, että se on tuttu ja turvallinen, silläkin uhalla, että sitä voidaan nimittää riitiksi tai tavaksi. Sellaisenakin se edustaa arjesta erotettua, pyhää.

Samaan aikaan on olennaista muistaa, että Jumalan todellisuus ei palaudu ulkoiseen. Liturgisessa artikuloinnissa ei ole kysymys yleisestä uskonnollisesta kokemuksesta tai luonnollisen lain »saarnasta», vaikka se toisaalta perustuukin näihin. Liturgiassa ja kirkollisissa toimituksissa yhdistyvät paradoksaalisella tavalla sisäinen ja ulkoinen, näkyvä ja näkymätön, jumalallinen ja inhimillinen.

Liturginen artikulointi tapahtuu siinä, mitä kirkko on ja mitä se tekee. Siinä, mitä kukaan eikä mikään muu ei tässä maailmassa tee. Kirkko on merkki, sakramentti, pyhä ja Jumalan käyttöönsä erottama. »Kirkko on pyhien yhteisö, jossa evankeliumi puhtaasti julistetaan ja sakramentit oikein toimitetaan» (CA VII). Näin olemme keskeisesti kirkollisten toimitusten, sanan ja sakramenttien sekä liturgian piirissä. Kysymys on siitä kirkon toiminnasta, jota voisi kuvata verbeillä »kutsuu, kokoaa ja lähettää». Spiritualistit ovat oikeassa siinä, että kirkko on olemukseltaan jotakin maailmalle täysin vierasta, sen ulkopuolelta tulevaa. Kirkkoa ei voi johtaa luodusta todellisuudesta, eikä se olemukseltaan palaudu luotuun.

Tätä väitettä ilmentää ja tukee myös kirkkovuoden kulku. Kirkkovuosi kertoo Kristuksen odotusta, syntymää, kärsimistä, kuolemaa ja ylösnousemista (II uskonkappale) sekä Pyhän Hengen ja kirkon aikaa tässä maailmassa (III uskonkappale). Vaikka kirkkovuoden perussävelenä on I uskonkappale, se jää soimaan taustalle. *Kirkkovuosi juhli- neen, liturgiassa ja pyhissä toimituksissa artikuloi Kristusta.* Siis uskomme sitä keskipistettä, jossa Jumala tulee historiaan, Sana lihaksi, näkymätön näkyväksi, jossa horisontaali- ja vertikaalitasot leikkaavat toisensa. Kirkon liturgian ja pyhien toimitusten

**»Kirkkovuosi juhli-
neen, liturgiassa ja
pyhissä toimituksissa
artikuloi Kristusta.
Siis uskomme sitä
keskipistettä, jossa
Jumala tulee histori-
aan, Sana lihaksi,
näkymätön näkyväk-
si, jossa horisontaali-
ja vertikaalitasot
leikkaavat toisensa.»**

tehtävänä on *artikuloida Jumalan näkymätön todellisuus luomiensa välityksellä kansansa keskelle.*

SANAN KIRKKO

Luterilaisen liturgisen tradition äänenpainoja on leimannut sanan, sekä luetun, puhutun että laule- tun, korostaminen. Tässä ei ole mitään ongelmallista, mutta voi silti kysyä, onko sanan korostumi- nen tapahtunut muun symboliikan kustannuksella. Puhutteleeke sana vain järkeä silmien ja muiden aistien jäädessä pimentoon?

Karvonen (*Kahdeksannen päivän ilo. Johdatus liturgiseen teologiaan.*

Helsinki 1998.) puhuu symbolien ja sanan vuoro- vaikutuksesta seuraavasti: »Emmauksen matkasaa- tossa tajutaan kuitenkin verbalismin toivoton ka- peus. — Uudelleen löydetty ordo antaa meille aivan uudet lähtökohdat. — Se merkitys, joka saavutetaan asettamalla symboleja toistensa vie- reen, voi auttaa näitä symboleihin osallistuvia nä- kemään heitä ympäröivien ilmiöiden vaihtelevat kokemukset koherentteina ja koko kosmoksen mer- kitystä muovaavina». Kysymys on sanan ja merkki- en rinnakkain asettamisesta. Karvonen viittoittaa tietä, jota on vaikea kulkea mutta jonka kutsua on mahdotonta vastustaa.

JUMALANPALVELUSUUDISTUS

Jumalanpalvelusuudistuksessa (ja Kirkollisten toi- mitusten kirjassa 1985) on ollut osaltaan kysymys kuvan, symbolin, merkin ja toiminnan rehabilitaa- tiosta. Tätä ajatusta ilmentävät ehtoollisenvieton lisääntynyt käyttö, kirkkotilan »puheeseen» kiinni- tetty huomio, liturgin vaihtelevat »toimintapai- kat» sekä avustajien käyttö messussa ja muissa tilanteissa.

Uudistuksessa on pyritty siirtämään painopistet- tä korvien puheesta myös silmien ja muiden aistien puheeksi. Tämä kehitys on mielestäni tervetullut. Asettaisin sille kuitenkin kaksi ehtoa. Ensinnäkin, sen ei tulisi tapahtua saarnan kustannuksella ja toiseksi, merkkien ja symbolien käyttöä pitäisi seu- rata opetuksen velvoite. Opetuksen vaikeus ja ydin on siinä, että joudumme puhumaan asioista, jotka eivät palaudu ja joita ei saa palauttaa järjelliseen, ulkoiseen ja inhimilliseen. Opetuksen tulee — Kar- vosen sanoin — »'murtaa' merkit viittaamaan to- dellisuuteen, joka samalla kätkeytyy ja jää käsittä- mättömäksi, mutta juuri siinä antaa levon ja rau- han.»

Silti inhimillinen, ulkoinen ja näkyvä todelli- suus on otettava vakavasti. Liturgisen artikuloin- nin ulkoiset vaatimukset noudattavat samoja lain-

alaisuuksia, jotka pätevät kaikissa viestintätilanteissa, aina kuuluvuudesta ymmärrettävyyteen saakka. Tähän on myös liturgisen artikuloinnin suostuttava. Tässä mielessä voi kysyä, onko käsillä oleva jumalanpalvelusuudistus riittävän radikaalisti tiedostanut liturgiseen artikulointiin sisältyvää *ulkoista* ymmärrettävyyden vaatimusta. Uudistuksen tulisi ilmeisesti olla vielä paljon radikaalimpi, jotta kieli ja kuvat, joita liturgiassa käytetään, koskettaisivat ja ravistelisivat kuulijaa.

Toisaalta, koska jumalallinen, sisäinen ja näkyvän todellisuus ei tyhjennyt kieleen tai kuvaan, mikään uudistus ei ole riittävän radikaali, mikäli se koskee vain ulkoista (astiaa). Radikaali on se vaatimus, että jokaisessa liturgisessa toiminnossa on suostuttava kohtaamaan Jumalan ja ihmisen todellisuus jännitteisenä. Jokaisessa toiminnossa on merkkien, puheiden, eleiden ja symbolien taustalla oltava käsitys horisontaali- ja vertikaalitasojen samanaikaisuudesta ja niiden välisestä jännitteestä, jota liturginen artikulointi parhaimmillaankin vain lähestyy tehden tilaa Jumalan ja ihmisen kohtaamiselle. Seurakunta *tunnustaa* niin kuin se *rukoilee* ja kääntäen — seurakunta *rukoilee* niin kuin se *tunnustaa* (lex orandi — lex credendi).

SYMBOLI

Symboli on »tyhjä taulu», jolle kirjoitetaan vertikaali- ja horisontaalitasojen kohtaaminen. Symboli ei ole uskomme kohde, vaan se viittaa itsensä ulkopuolelle. Symbolien heikkous on siinä, että ne voidaan perustella hyvinkin vastakkaisilla ajatuksilla. Symbolien maailmaan liittyy vaara mielivalta, joka on analoginen Origeneen kehittelemälle Raamatun allegoriselle tulkinnalle. Ellei symbolin keskuksena ole Jumalan lihaksi tulo Kristuksessa, inhimillisen ja jumalallisen jännitteisyys, näkyvän ja näkymättömän samanaikaisuus, sen välittämällä viestillä ei ole merkitystä kristillisen julistuksen eikä liturgisen artikuloinnin näkökulmasta.

Kirjoittaja on Raudaskylän Kristillinen Opiston teologisten aineiden opettaja

ESKO KALLIO

Missio- Alajärvässä opittua

MISSION SYNTY

Missio-Alajärvi pidettiin viime lokakuussa. Sen valmistelut oli aloitettu keväällä 1997, joten sitä oli valmisteltu noin puolitoista vuotta. Jälkeenpäin tuntuu siltä, että pitkä valmistelu-aika oli aivan paikallaan, sillä missio on eräänlainen prosessi ja sen onnistuminen edellyttää työntekijöiden ja seurakunnan kasvamista siihen. Alkuperäisenä ajatuksena oli koko Järviseedun kattava missio, mutta lopulta päädyttiin yhden seurakunnan missioon.

Ajatus mission järjestämisestä tuli Etelä-Pohjanmaan Kansanlähetyksestä, mikä olikin mukana yhteistyökumppanina alusta alkaen. Päätoimikunnassa mukana olleista osa oli ollut mukana toteuttamassa Vaasa-Missiota, joten saimme koko ajan arvokasta käytännön tietoa. Vaasan kokemukset auttoivat mm. erään tärkeän rajauksen tekemisessä: jätimme vapaat suunnat mission ulkopuolelle. Kansanlähetyksen mukanaolo oli muutenkin tärkeä, koska siellä oli kokemusta mission järjestämisestä. Emme kuitenkaan siirtäneet jotain valmista sapluunaa Alajärvelle, vaan teimme meille sopivan ja Alajärven makuisen mission. Tämä näkyi mm. mission teemassa, joka oli ilmaistu paikallisella murteella: »Tuu het — sua kallataan!»

MAALLIKOIDEN ESIINMARSSI

Järjestelyissä oli mukana huomattava määrä seurakunnan maallikoita. Ennen missiota toteutettiin koko paikkakunnan kattava kotikäyntityö. Koulutimme 200 seurakuntalaista kotikäynneille. Virallisesti heitä kutsuttiin »missiokutsunviejiksi» ja puhuimme missiokutsun viemisestä. Jos olisimme puhuneet kotikäyntityöstä, olisi se nostanut monen kohdalla riman liian korkealle, joten missiokutsut olisivat jääneet viemättä. Kutsunviejien tehtävänä oli pari viikkoa ennen missiota viedä koteihin mission ohjelma ja hengellinen lehti sekä kutsua naapuriaan missioon. Meillä todella käytiin suurinpiirtein joka kodissa; emme toteuttaneet puhelin-kampaajaa.

Edelleen koulutimme seurakuntalaisia rukousavustajiksi ja sielunhoitajiksi. Näissä tehtävissä toimi lähes 100 vapaaehtoista. Kun mukaan lasketaan

vielä järjestysmiehet ja pysäköinnin valvojat, voi sanoa, että mission järjestelyissä oli mukana n. 300 maallikkoa sekä lähes kaikki seurakunnan työntekijät. Vapaaehtoisten määrä Missio-Alajärven läheisyydessä on omaa lajissaan Suomen ennätys. Missio kesti päivää vaille viikon. Tilaisuudet pidettiin pääosin kirkossa. Lisäksi lapsille oli omaa rinnakkaisohjelmaa sekä nuorille oli perjantai- ja lauantai-iltana oma missionsa koulukeskuksessa. Kaikissa missiotilaisuuksissa kävi n. 6000 kuulijaa, mikä ei aivan vastannut odotuksia: kirkko täynnä joka ilta.

MISSION OHJELMA JA TALOUS

Mission pääpuhujana oli evankelista Kalevi Lehtinen, joka hoitikin osuutensa joka ilta mallikkaasti osoitteen suurta muuntautumiskykyä. Ilahduttavaa oli mm. se, että hän ei pyrkinyt väkisin viemään jotain omaksumaansa systeemiä läpi, kuten olin luullut. Iltojen juontajana toimi Kansanlähetyksen Etelä-Pohjanmaan piiri johtaja Raimo Suominen. Heidän lisäksi eri iltoina oli vielä yksi puhuja: piispa Jorma Laulaja, Anne Pohtamo, Tuula Portin, Keijo Rainerma sekä oman seurakunnan papit. Musiikkivastuun hoitivat hyvin pääasiallisesti seurakuntamme kuorot ja musiikkiryhmät. Nuorten missiossa oli lisäksi Pro Fiden konsertti sekä aikuisille oli mission päätöspäivänä Raita Karpon konsertti.

Missio vietiin läpi erittäin pienellä budjetilla; välillä iski pelko rahojen loppumisesta. Siihen varattu 50.000 markkaa riitti hyvin lopulta mission kulujen peittämiseen. Varmaan suurimmat helpotukset olivat siinä, että sekä Kalevi Lehtinen että Raimo Suominen olivat käytännössä ilmaisia. Suurin menoerä taisi olla mainonta. Siitäkin selvisimme kuitenkin suhteellisen halvalla, koska ei tarvinnut käyttää mainostointia. Eräs seurakuntalainen suunnitteli kaikki mainokset ja erillisilmoitukset vapaaehtoistyönä.

MISSION OPETUKSET

1. Viime vuonna seurakunnallamme oli selkeä toiminnallinen tavoite. Seurakunnan kaikki työmuodot olivat suuntautuneet missioon. Oli kiva tehdä seurakuntatyötä, kun sillä oli näin selkeä tavoite.

2. Missio lähensi huomattavasti työntekijöitä ja seurakuntalaisia. Monet aktiiviset maallikot jäivätkin odottamaan seurakunnalta lisää vastaavanlaisia tehtäviä.

3. Seurakuntalaisista löytyy yllättäviä taitoja ja kykyjä; papin ei tarvitsekaan osata kaikkea. Esimerkiksi kotikäyntityö oli organisoitu todella mallikkaasti, koska siitä vastasi kaupungin kaavoitusinsinööri. Insinöörillä oli kartalla kaupungin jokainen savu, joten aluejako oli helppo tehdä.

4. Jos kirkkoon haluaa saada väkeä, on kutsuttava todella nimekkäitä puhujia. Alajärven kokemus oli, että missit ovat tarpeeksi tunnettuja. Pelkkä Lehtinen eikä myöskään piispa olleet tarpeeksi hyviä magneetteja.

5. Seurakunnan maallikot saa kyllä mukaan, jos heille on osoitettua mielekkäitä tehtäviä. Tätä osoittaa Alajärven 300 maallikkoa.

6. Itselleni oli hyvin merkittävää olla mission pääsihteerinä. Tunsin itsensä todella tarpeelliseksi ja sai tehdä jotain »omaa projektia», vaikka yhteisestä asiasta oli kyse. Ilmeisesti seurakunnan kannattaisi tehdä enemmänkin projektiluonteista työtä.

7. Missio tuotti kolehteina lähetykselle 32.000 markkaa. Ilman missiota tuo summa tuskin olisi kanavoitunut lähetykselle.

8. Mission jälkimainingeissa syntyi useita »ensiaskeleita» -piirejä. Silloin tällöin jokin vieras ihminen tulee kertomaan, että hän oli missiossa »tullut uskoon».

9. Kalevi Lehtinen on todella hieno ihminen, mutta raihmainen.

LOPUKSI

Joissain seurakunnissa suunnitellaan missiota. Mielestäni ainakin suunnittelussa kannattaa käyttää asiantuntemusta, esim. Kansanlähetyksellä on kokemusta monista missioista. Näin välttyy monilta turhilta pään seinään lyömisiltä. Puhujavalintoihin kannattaa todella kiinnittää huomiota; ne ovat paljon tärkeämpiä kuin musiikin esittäjät. Missit tuntuvat vetävän kirkon täyteen.

Mission suunnittelu kannattaa aloittaa ajoissa, Alajärven puolitoista vuotta ei ollut ainakaan liian pitkä. Maallikoita kannattaa kiinnittää missioon niin paljon kuin mahdollista, kynnys vastuunhenkilöksi on laskettava mahdollisimman alas. Kyläläinen lähtee viemään kutsuja, mutta ei lähde kotikäyntityöhön. Seurakunnan eri työalojen nivomista missioon olisi pitänyt harkita enemmän.

Missioiden aika ei ole vielä ohi; ei ainakaan keskiuaurissa seurakunnissa. Seurakunnille on tärkeää aina silloin tällöin huomauttaa olemassaolostaan, tehdä itseään tunnetuksi.

Kirjoittaja on Alajärven kappalainen.

**Kirkon diakoniatyöntekijöiden neuvottelupäivät
1.–3.10.1999, Kauppahotelli Grand, Lahti**

KUTSUMUS JA KIVSAUS

OHJELMA

PERJANTAI 1.10.

- 8.00 Ilmoittautumispiste avautuu + kahvi
- 10.30 *Avaus*, vt. johtava sihteeri Marja Kantanen, KDYK
"Suurin kaikista on rakkaus", kasvatopsykologian professori Kaarina Määttä, Lapin yliopisto
- 11.15 Lounas
- 13.00 Kanavat (kahvi)
- 17.00 Päivällinen

LAUANTAI 2.10.

- 9.00 "Diakonian eettinen ja profeettallinen tehtävä", arkkipiispa Jukka Paarma
- 10.00 "Turvallisuus ja työmme", oikeusneuvos Anja Tulenheimo-Takki, Korkein oikeus
- 11.15 Lounas
- 13.00 Kanavat (kahvi)
- 17.00 Erityisammattiryhmien kokoukset
- 19.30 Juhlaillallinen

SUNNUNTAI 3.10.

- 8.30 "Sosiaalietiikan uusi tulkinta", asessori Jaakko Ripatti, Launeen seurakunta
- 10.00 Jumalanpalvelus Ristin kirkossa, saarnaa kansliapäällikkö Risto Junttila
- 12.00 Lounas

KANAVAT:

1. **Diakonian ihmiskäsitys ja arvopäämäärät** — luterilaisen sosiaalietiikan uusi tulkinta
2. **Diakonia ja julkisuus** — media ja sosiaalietiikka ammatillisen vaikuttamisen välineinä
3. **Seurakunta yhteiskunnan omanatuntona** — vuorovaikutus yhteiskunnan päättäjien kanssa
4. **Diakonian teologia** — työn ja kutsumuksen perusteet ja työssä jaksaminen

Järjestelyissä:

Kirkon diakonia- ja yhteiskuntatyön keskus
Diakoniatyöntekijöiden Liitto
Suomen Diakonialaitosten Liitto
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Diakonia ry
Lahden seurakuntayhtymä

Ilmoittautumiset 13.8.1999 mennessä:

Marja-Leena Valkonen PL 185, 00161 Helsinki

Puh. (09) 1802 456, fax: (09) 1802 426

Sähköposti: marja-leena.valkonen@evl.fi

**HENKILÖKOHTAINEN JA SITOVA ILMOITTAUTUMINEN
KIRKON DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN NEUVOTTELUPÄIVILLE
1.-3.10.1999, KAUPPAHOTELLI GRAND, LAHTI**

Päivien aihe: **Kutsumus ja kiusaus** — diakonian sosiaalieettinen ja profeettallinen tehtävä
Vain kirjalliset ja sähköiset ilmoittautumiset otetaan huomioon. Lasku lähetetään ilmoittautumisen jälkeen.

Osallistuja

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimipaikka: _____

Puh. _____

Fax: _____

Sähköposti: _____

Työpaikka: _____

Osanottomaksu: _____ 300 mk, opiskelijat: _____ 100 mk

Osanottomaksu on kiinteä. Käyttämättömiä maksuja ei palauteta.

Ateriat: valitse joko ateriapaketti ohjelman mukaan _____ 500 mk

tai: lounas á 70 mk pe _____ la _____ su _____

päivällinen á 90 mk pe _____ la _____

kahvi á 35 mk pe _____ pe _____ la _____

Kanavat: Merkitse ensisijainen ja toissijainen vaihtoehto. Kukin kanava työskentelee kahden päivän aikana.

- ☐ Diakonian ihmiskäsitys ja arvopäämäärät — luterilaisen sosiaalietiikan uusi tulkinta
- ☐ Diakonia ja julkisuus — media ja sosiaalietiikka ammatillisen vaikuttamisen välineinä
- ☐ Seurakunta yhteiskunnan omanatuntona — vuorovaikutus yhteiskunnan päättäjien kanssa
- ☐ Diakonianteologia — työn ja kutsumuksen perusteet ja työssä jaksaminen

Majoitusvaraukset Lahden hotelleihin kukin hoitaa itse.

Hotellivaihtoehtoja:

Kauppahotelli Grand**** (Vapaudenkatu 23, puh. 03-54 400)

Cumulus Lahti**** (Vapaudenkatu 24, puh. 03-813 711)

Sokos Hotel Lahden Seurahuone**** (Aleksanterinkatu 14, puh. 03-85 111)

Hotelli Salpaus**** (A & P) (Vesijärvenkatu 1, puh. 03-813 411)

Alex Park Hotel**** (Aleksanterinkatu 6, puh. 03-52 511)

Hotelli Musta Kissa*** (Rautatienkatu 21, puh. 03 85 122)

Hotelli Lahti*** (Hämeenkatu 4, puh. 03-81 721)

Juhlat vapaalla?

Joulu ja pääsiäinen, nuo kirkkovuoden suurimmat juhla-ajat liittyvät monella upealla ja syvällisellä tavalla toisiinsa. Monen työntekijän kannalta ne ovat yhtä aikaa vuoden kohokohtia ja raskaimpia työaikoja. Väki liikkuu kirkoissa, halutaan tarjota kaikkein parasta mitä voidaan suuren juhlan rakentamiseksi. Musiikilla on erityisen paljon sanottavaa näiden juhlien tunnerikkaan sisällön ilmentämisessä ja Sanan välittämisessä. Sen ovat säveltäjätkin kautta vuosisatojen huomanneet ja inspiroituneet luomaan hienoja teoksia aina uusiin sukupolvien välitettäväksi ja kuunneltavaksi.

Juhla-aikoja edeltää erityisesti musiikin suunnit-

telu, valmentautuminen ja harjoittelu. Erityisesti joulua edeltävä aika sisältää usein moniakin joululaulutalaisuuksia, koulukirkkoja, joulujuhlia yms., jotka syövät työntekijän voimavaroja ennen varsinaista suurta juhlaa eli yhteisiä joulun jumalanpalveluksia. Pääsiäisviikolla seurataan Vapahtajan jalanjälkiä maanantaista toiseen pääsiäispäivään asti tiiviisti ja intensiivisesti tunneskaalan liikkeessä äärilaidasta toiseen. Pienissä seurakunnissa, joissa on vähän työntekijöitä ovat varmasti kaikki kovilla. Suurissa seurakunnissa monine työntekijöineen voidaan tilaisuuksia jakaa eri työntekijöille, mutta kanttorit ovat niissäkin kovilla — kuinka usein näkeekään joulun- tai pääsiäisajan ohjelmista, että muut nimet vaihtuvat tilaisuudesta toiseen, mutta kanttorin nimi toistuu toistumistaan riippumatta siitä ollaanko yö- vai aamumessussa!

Mitä tehdä? Olen itse kokenut juhla-aikojen läpielämissä kanttorintyössä hienona asiana, mutta on surullista, että perheen juhla-ajat vietetään vuodesta toiseen äidin työn ehdoilla. Juhla-ajassa tiiviisti mukana oleminen vaatii veronsa — jaksanko antaa parastani jouluyön messun jälkeen jouluaamun kirkossa Tapaninpäivästä puhumattakaan?

Missään ei liene määrätty, ettei kanttori voisi olla vapaana juhla-aikana, se on lähes itsestään selvä asia, jota kuitenkin olisi hyvä pysähtyä pohtimaan niin pienissä kuin suurissakin työyhteisöissä. On selvää, että oman seurakunnan oman kanttorin anti on ensiarvoisen tärkeä erityisesti suurina juhla-aikoina, mutta työmäärää voitaisiin kenties jaksaa järkevästi sijaisien kanssa, pohtia, onko seurakunnan toiminnan laajuus hyvässä suhteessa työvoimaresursseihin (muihinkin kuin kanttoriresursseihin) ja ottaa vakavasti harkittavaksi mahdollisuus, että myös kanttori voisi olla vuorollaan vapaana kohtuullisin vuosiväleihin suurina juhla-aikoina!

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO

Avoinna arkisin 9–15

● Puhelin (09) 150 2453

● Fax (09) 148 5875

DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO

Avoinna arkisin 8–15

● Puhelin (09) 150 2487

● Fax (09) 877 7397

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO

Avoinna arkisin 9–15

● Puhelin (09) 1502 446

● Fax (09) 2787 177

Seminaari tämän päivän kohtaamisen ongelmista terapiassa ja sielunhoidossa!

APUA AUTTAMISEN ONGELMIIN

Asiakkaan kristillisen
elämänkatsomuksen hyödyntäminen.

Karjaalla 2.–4.7.1999

Luennoitsija; pastori, terapeutti **Teo van der Weele**, Hollannista. Hän on viettänyt 30 v. lähetystyössä Aasiassa ja Euroopassa tehden pääasiallisesti terapeutista sielunhoitotyötä. Teo on kouluttanut ammattiauttajia eri puolilla maailmaa ja saanut laajaa tunnustusta työstään. Kirjaansa **Häpeästä rauhaan** — seksuaalisesti hyväksikäytettyjen auttaminen joka on kovakan- tinen, sidottu ja sis. 321 sivua, tilattavissa hintaan 149mk.

Soita tai tilaa tarkempi esite:

Tor Spiik puh. 0400/0500-939 394 tai (02) 237 2770

fax (02) 237 2781 tai tor.spiik@dlc.fi

Papeillako paremmat ammattieettiset valmiudet?

Viime vuosina julkaistuissa ammattieettisissä ohjeissa esitetään suosituksia, miten työssä pitäisi toimia. Normien laadinta synnyttää eettistä keskustelua ammattikunnan sisällä, mikä sinänsä on hyvä asia. Ammattieettisen pohdinnan edistäminen myös pappien ja muiden hengellistä työtä tekevien keskuudessa on perusteltua.

Pääkaupunkiseudun yliopistojen yhteisessä työryhmässä olemme pohtineet ammattietiikan opetuksen sisältöä ja käytäntöä. Olemme huomanneet ammattietiikan määrittelyn vaikeuden.

Määrittelyn vaikeus tuli konkreettisesti esille huhtikuussa apupappien järjestämässä seminaarissa. Yhden mielestä etiikka on niin pyhä asia, ettei sitä pidä sekoittaa työkalutuuuriin tai työssä tehtäviin jokapäiväisiin valintoihin. Toisen mielestä etiikka on järjen asia ja läsnä arkisissa valinnoissa. Kolmas painottaa, että etiikka on jokapäiväistä keskustelua.

Onko meillä paremmat eettiset valmiudet, kuin monilla muilla ammattikunnilla? Pitäisi ainakin olla. Me tunnemme Raamatun ohjeita, olemme antaneet pappislupauksen, tuomiokapituli on erityisesti meitä varten, viran julkisuuteen liittyvä sosiaalinen paine säätelee toimintaamme jne. Seminaarissa kysyttiin, miksi siis laatia ja julkaista vielä ammattieettisiä ohjeita.

Akateeminen koulutus voi parhaimmillaan antaa valmiudet ihmiselle hyvän ja pahan erittelyyn ja näin ollen myös hyvään ammattietiikkaan. Mikään ei kuitenkaan viittaa siihen, että tämä valmius näkyisi meidän elämässämme ja ammatinharjoittamisessamme. Me kyllä osaamme puheissamme ja kirjoituksissamme eritellä hyvän elämän ihanteita, mutta käytännössä on vaikeuksia.

Moraalijattelun ja käytännön moraalisten tekojen yhteyttä on vaikea tutkia. Esimerkiksi Lawrence Kohlbergin laatimien moraalijattelun kehitystasojen avulla on kyllä selvitetty, millaiseen moraaliseen pohdintaan itse kukin kykenee. Korkeatasoisen moraalifilosofoinnin seurausten todentaminen on erittäin hankalaa. Kokemuksesta voimme päätellä jotakin.

Työssä uupuminen on tutkimusten mukaan verrattain yleistä seurakunnissa. Keskeinen uupumisen

Olli Kumpulainen

syy voi olla esimerkiksi välinpitämättömyys työpaikan ihmissuhteissa. Me emme osaa olla oikeudenmukaisia emmekä osaa terveellä tavalla huolehtia toisistamme. Me ehkä tiedämme, mitä on oikeudenmukaisuus ja huolehtiminen, mutta meillä ei ole riittävästi tahtoa ja kykyä toimia tietomme mukaisesti.

Teologin hyviä työvälineitä pitäisi jatkuvasti teroittaa. Toisaalta, jos emme käytä työvälineitämme, tulokset jäävät heikoiksi. Tilanne tuo mieleen tilanteen, jossa joku yrittää vatkata kermavaahtoa teelusikalla vaikka vieressä on sähkövatkain. Ammattilaisen ja asiantuntijan etiikkaan kuuluu tehdä työnsä mahdollisimman hyvin, ei rimaa hipoen.

Voimme paukutella henkseleitä ja todeta, että seurakuntien työntekijät eivät tarvitse alussa mainittujen lisäksi muita ohjeita. Väite olisi vailla kunnan perusteluita ja kääntyisi meitä itseämme vastaan. Kirkon toimintaan pettyneiden näkökulmasta se olisi sääliä itsekkehua.

Kirkon työyhteisöjen raadollista todellisuutta ei voi peittää. Puutteellisuutemme tulee esille päivittäin siellä missä me ihmisiä kohtaamme.

Ammattieettiset ohjeet eivät välttämättä muuta työntekoaamme paremmaksi. Apupappien seminaarissa olimme yhtä mieltä siitä, että ohjeiden valmistelun yhteydessä käytävä keskusteluprosessi sinälleen on tärkeä. Olemassa olevien työtä säätelevien normien ja oman työn erittely edistää työn laatua. Tällaisten pohdintojen yhdistäminen laajaksi kaikkia kirkon työntekijöisäpuolia koskevaksi keskusteluksi voi selkiinnyttää seurakuntien työn tarkoitusta.

Leena Huovinen

korkeakoulu- ja ammattikasvatuspastori

Mikko Huhtala

korkeakoulupastori

Helsinki

Naispappi ja Jumalan ilmoitus

Puheenjohtajan palstalla (Crux 2/99) Juha Kauppi-
nen viritteli keskustelua naispappeuden tiimoilta, mi-
hin todellakin on aihetta viime aikojen kirkollisen
elämän pohjalta. Sinänsä pidän hyvänä, että naispap-
peuskeskustelu viriää uudelleen vuosia kestäneen kes-
kusteluväsymyksen jälkeen. Mitään asioita ei yksilö-
tasollakaan ratkaista siten, että ne yritetään vaieta
kuoliaksi. Tilanne ei naispappeuden puolustajien ja
vastustajien välisessä köydenvedossa ole kuitenkaan
niin yksiselitteinen kuin JK antaa ymmärtää.

Kaikessa hiljaisuudessa hallintoelimet hiippa-
kuntatasolta aina paikallisseurakuntien valtuustoi-
hin saakka tekevät virkauralla etenemisen hanka-
laksi naispappeuden vastustajalle. Oikeus väistyä
ulottuu kirkossamme tänä päivänä koskettamaan
myös viranhakua ja virassa etenemistä. Tämä ei ole
enää edes julkinen salaisuus.

Sormella ei voi siis osoittaa pelkästään vastusta-
jia ja syyttää heitä partisaanitoiminnasta kirkon
virkapäätöstä vastaan kilpenään omantunnon suo-
ja. On muistettava se, että omatunto saa aina
sisältönsä jostakin — ja naispappeuskysymyksessä
sisällön antaja ja kannan muovaaja on Raamatun
sana, ainakin meillä vastustajilla. Sen vuoksi en
näe JK:n artikkelin otsikointia ihan kohdalleen
osuvana: »Naispappi ja miehen omatunto». Kyse ei
ole vain arasta omastatunnosta, johon yhdistyisi
naista sinänsä syrjivä elämänsenne. Tämän toi-
voisin puolustajien ymmärtävän.

Osoittakaa te naispappeuden puolustajat meille
vastustajille Jumalan sanasta käsin, että naispapilla on
Raamatun sanasta nouseva valtuutus toimia pappina
Kristuksen kirkossa, niin me rauhoitumme. Ymmärtä-
kää toisaalta, että meidän näkökulmastamme ev.-lut.
kirkon virkapäätös on vain vanhinten perinnäissään-
nön veroinen laho pykälä, johon ei tule alistua, ellei
sille voida osoittaa valtuutusta Raamatusta. Vetoami-

nen siihen, että kirkko on naispappeuden demokraat-
tisessa järjestyksessä aikanaan hyväksynyt, on meidän
näkökulmastamme nolla-argumentti. Eikö Lutherilta
ole opittu, että paavit ja kirkolliskokoukset voivat
hyvinkin erehtyä irrottautuessaan sanasta? Eikö kir-
kon oppia enää tulekaan arvioida Raamatusta käsin?
Miksi Raamatusta nousevat selkeät argumentit nais-
pappeuden puolesta loistivat poissaolollaan aikanaan
naispappeudesta päätettäessä? Enemmän tulee kuulla
Jumalaa kuin ihmisiä, on vakaa kantamme.

Toivoisin puolustajien myös ymmärtävän, että
ellei keskustelua naispappeudesta käydä raamatullis-
ia argumentteja ja vasta-argumentteja toisiansa vas-
taan asettamalla, niin keskustelu on lopulta vain
ajanhukkaa. Raamatun on saatava olla keskustelun
polttopisteessä: »Naispappi ja Jumalan ilmoitus». Muussa tapauksessa nopeampi ja tehokkaampi tapa
saattaa voimaan nykyinen virkapäätös on lisätä pari
lisärivää apostoliseen uskontunnustukseen: »uskon
kirkon virkaratkaisut... uskon yhden muuttumatto-
man naispappeuden.» Ne jotka eivät enää tätä us-
kontunnustusta suostu jumalanpalveluksessa luke-
maan, erotettakoot — ja rauhanaika on koittanut.

Kantamme on siis se, että Raamattua ei saa eikä
voi ohittaa. Vetoaminen siihen, että Raamatun il-
moitus olisi naispappeuskysymyksen osalta vanhentu-
nut tai aikasidonnainen, kohtaa selkeät ei-aikasidon-
naiset vastaperusteet 1 Tim 2. 13–14:ssa. Puolustajien
on siis voitava osoittaa, että naispappeus on päätös,
joka noudattaa Raamatun sanassa tahtonsa ilmoitta-
neen Jumalan mieltä ja neuvoa. Tässä yhteydessä
minimivaatimus naispappien suhteen on se, että he
näyttävät kirkon myöntämän valtakirjan ohessa Ju-
malan sanan valtuutuksen, vaikka sanan mukaan:

1. Jeesus valitsi apostoleiksi vain miehiä kumarta-
matta koskaan aikansa vääristyneitä tapoja tai
näkemysksiä. Mk 3: 16–19
2. paimenen & opettajan virka ei ole inhimillinen
vaan jumalallinen säädös. Ef 4: 11
3. seurakunnan kaitsijan tulee olla mies. 1 Tim 3: 2.
4. opetusvirkaan liittyy naista koskeva kielto. 1
Kor. 14: 34–37, 1 Tim. 3: 11–14: 5.

Voidaan myös mainita VT:n esikuvallisuus virkarat-
kaisussa, ja huomattava on, että Jumalan sana ei
missään kohdassa VT:n tai UT:n puolella kaikkien
kieltolauseiden lisäksi anna naiselle yhdenyhtäkään
positiivista kutsua viranhoitoon. Mitä tukea Raama-
tusta hakevat puolustajat nykyiselle virkaratkaisulle?

Toivon siis, että keskustelu naispappeudesta jat-
kuu, mutta kernaimmin raamatullisella pohjalla. Ra-
matun lähtökohdista käsin näen, että vaatimukset
ruotuun asettumisesta ja syytökset kirkollisen rauhan
häiritsemisestä eivät ehkä osu aivan kohdalleen. Mut-
ta jatkettakoon tässä vaiheessa keskustelua ja tämän
keskustelun jatkamiseen ei liene parempaa forumia
kuin oma jäsenlehti. Mitä sanovat puolustajat?

Jouni Sinisalo
pastori, Vähäkyrö

Mitä mieltä olit näytelmästä Markuksen evankeliumi?

— Yliopisto pyytää katsojapalautetta

Markuksen evankeliumia on esitetty kuluneen näytäntökauden aikana Tampereella ja eri puolilla Suomea. Sen on nähnyt jo noin 20 000 katsojaa. Helsingin yliopiston käytännöllisen teologian lai-

Kari Hakala on viime syksystä lähtien tulkinnut Markuksen evankeliumia Tampereella.

toksella tehtävä tutkimus pyrkii selvittämään esityksen suosi-on syitä. Kerro meille vapaamuotoisesti, millaisia ajatuksia ja tunteita esitys sinussa herätti, mitä näytelmästä jäi päällimmäisenä mieleesi ja miten luulet näytelmän vaikuttavan katsojien suhteeseen Raamattuun.

Toivomme, että liität kirjoitukseen syntymävuotesi, sukupuolesi ja kotipaikkakuntasi sekä missä ja milloin kävit katsomassa teatteriesityksen ja mistä sait siitä tiedon. Tutkimuksen kannalta olisi hyvä myös tietää,

miten usein osallistut seurakuntasi tai jonkun hengellisen yhteisön tilaisuuksiin ja miten usein yleensä käyt teatterissa.

Vastauksesi voit lähettää toukokuun 15. päivään mennessä osoitteella: Käytännöllisen teologian laitos/Marja Vuohiniemi, PL 33, 00014 Helsingin yliopisto, fax 09-191 23855 tai sähköposti marja.vuohiniemi@helsinki.fi.

Tutkimukseen vastanneiden kesken arvotaan nahkakantinen PerheRaamattu (arvo 1.180 mk) ja kolme kahden hengen teatterilippua. Jos haluat osallistua palkintojen arvontaan, liitä vastaukseen yhteystietosi. Arvonta järjestetään Suomen Pip-liaseurassa, joka on yhdessä Tampereen Teatterin kanssa tuottanut **Markuksen evankeliumi** -teatteriesityksen.

Esko Koskenvesa

Lisää maahanmuuttajista

Suomi on hyvä paikka maahanmuuttajille, pakolaisille se on palveleva ja antelias maa! Lyhyessä ajassa suuri määrä pakolaisia on tullut Suomeen! Suomessa oli pari kolme pakolaista 1980-luvun alussa ja yhtäkkiä luvun lopussa ja sen jälkeen alkoi tulla satoja vuodessa ja nyt heitä on jo yli 15 000.

Maahanmuuttajien määrä ylittää pian 100.000 koko maassa!

Aika on ollut lyhyt ja paljon on opittu. Alussa kun pakolaisia Chilestä alkoi tulla viranomaiset eivät tienneet mitä tehdä!

Myöhemmin Somalit yllättivät koska heitä tuli hyvin paljon yhtenä päivänä!

Virastot ovat nyt täynnä papereita ja sääntöjä, jotka sekoittavat tunteita ja arvopäätöstyötä kun auttamisesta ja ihmisten kohtaamisesta on kysymys.

Kirkkokin on lähtenyt liikkeelle ja tänä päivänä kirkkokin tekee aika paljon maahanmuuttajien parissa. Olen itse ollut kaksi vuotta Helsingin hiippakunnan maahanmuuttajatyön sihteerinä ja ennen minua on työtä tehty jo silloin kun venepakolaiset tuotiin Suomeen!

Nykyään pääkaupunkiseudulla on muutamia kirkon työntekijöitä, jotka paneutuvat erityisesti tähän työhön ja monissa seurakunnissa on seurakunnan maahanmuuttajatyön vastuuhenkilö, joka välittää omassa seurakunnassaan tietoa siitä mitä tarvitaan ja mitä tehdään. Hän myös suunnittelee toimintaa ulkomaalaisten ja pakolaisten kanssa. Tässä ollaan tekemisissä toiminnan kanssa, joka kehittyy ja kasvaa monipuolisesti vähitellen ja erityisesti siellä missä eniten asuu maahanmuuttajia.

Haluan mainita meidän kirkkomme esittämän maahanmuuttajille »Tervetuloa Suomeen». Sitä levitettiin jo viime vuonna englannin ja venäjänkielillä. Nyt se on painettu uudelleen ja lisäksi ranskan, arabian ja somalin kielillä! Rinnakkaisena on aina suomenkielinen teksti.

Esite on ollut monille erittäin hyvä tietopaketti Suomen kulttuurista, Suomen kirkosta ja seurakunnan toiminnasta. Meidän kirkkomme ja sen toiminta on monille ennestään tuntematonta.

Esitettä on saatavissa Kirkkohallituksen julkaisumyynnistä, puh. 09-1802 315 ja maksaa vain 5 mk.

Esite auttaa maahanmuuttajia kotoutumisprosessissa ja myös ymmärtämään suomalaisia. Näin voimme edistää suvaitsevaisuutta ja poistaa epäluuloja.

*Orlando Molina
pastori, Helsinki*

13.6.

3. sunn. helluntaista

Lk 14: 16–24

Virret:

Alkuvirsi 200: 1, 2

Kolminaisuusvirsi 534: 6

Päivän virsi 521: 1, 2, 8

Uhrivirsi 149

Ehtoollisvirsi 412

Päätösvirsi 104: 1, 4, 5

Mielettömät juhlat

»Kansani horjuu kahtaalle: minuun päin ja minusta pois», sanoo päivän psalmi. Onko ohitetuksi väitetty lama ajanut laumaksi vai hajalleen, yhteiseen vastuuseen vai itsekkyyteen, solidaarisuuteen vai yltiöliberalismiin. Jumalaan päin, vai hänestä pois?

»Köyhät hoitavat toisiaan, varakkaat ostavat hoitopalveluja», sanoo päivän otsikko. Ihmisellä on oma tahto, vapaaksi luulemansa, ja hän käyttää sitä omemaksi hyväkseen kuin itse tietääkään.

Päivän tekstin tyhmyt ja viisaat menevät yhtä lailla sekaisin kuin tämän päivän elämänkin. Joku järjestää juhlat, mutta ei näytä tietävän, kenelle, eikä osaa niitä markkinoida. Ihmiset jäävät tulematta ihan hyvistä syistä: maata on viljeltävä, perheestä huolehdittava, toimentulo turvattava. Kuka sitä juhliin ehtisi — olletikin kun juhlista ei näytä tulevan kovinkaan hauskat. Ne järjestää melko vieras mies, joka kaiken lisäksi näyttää olevan pahalla päällä.

Taivaan valtakunnan kutsuun vastaaminen on juuri niin järjetöntä. Eettisesti ansiokkaat askareet,

järkevä olemisemme, kääntyykin itseään vastaan. Ja kun juhliin päästään, siellä joudutaankin varsin kiu-salliseen seuraan, vammaisten ölinään ja köyhien sietämättömään löyhkään. Maassa tarvitaan toime-liasta, periluterilaista auttavaisuutta. Työttömien rok-kaa on keitettävä, avustusrekkoja lastattava, parisuh-detta hoidettava. Miten tämän kaiken voi yhdistää tämän oikukkaan juhlaissanän vaatimuksiin? Miten kenenkään täysjärkisen saisi saarnaamalla vaihta-maan kristillisyyden Kristukseen, talentin kiillotta-misen pyhään huolettomuuteen?

Isäntä on loukkaantunut kieltäytyjiin, he puoles-taan isäntään. Valinnan tekeminen loukkaa aina, valinnan vaatiminen on jo loukkaus sinänsä. Kansa horjuu kahtaalle. Niin tai näin, sen ei ole hyvä olla.

Elämän ja kuoleman kysymykset ylittävät oikean ja väärän kysymykset; evankeliumi osoittaa sosiaali-etikalle kaapin paikan. Isäntä saa olla järjetön ja kohtuuton, ja hän näyttää olevan sitä sitä enemmän mitä järkevämmin perustein ihminen asettuu vastus-tamaan hänen kieltämättä mieletöntä kutsuaan.

Evankeliumi on luettavissa lopussa: Vielä on ti-laa. Mutta toiselle kattaukselle ei kutsutakaan ko-meiden härkien omistajaa eikä avio-onnessaan kie-riskelevää. Kutsu käy maanteilla ja kylien kujilla, maalliseen kiinnostumattomien, ehkä muutenkin juu-rettomien tai ressukoiden joukossa. Jotta penkeissään pönäkästi istuva kirkkokansa ymmärtäisi tilanteen valtavuuden ja vakavuuden, saarnamiehen olisi saa-tava heidät liikkeelle auranurjesta kurkiaurojen jäl-jille, ja vielä enemmän: Hänen olisi saatava itseensä

Puutteellinen Helatorstain jumalanpalvelusaineisto

Cruxissa 2/1999 julkaistu Tekstin ääressä -palstan Helatorstain jumalanpalvelusaineisto oli julkaistu puutteellisena. Suolahden seurakunnan työryhmä oli laatinut aineiston julkaistua laajempaan. Vir-he on toimituksen. Toimitus pahoittelee.

tyytyväiset ymmärtämään, että he joka tapauksessa ovat ojanpientareiden ihmisiä. Joka tapauksessa kaikki saavutettu on tuhkaa, juhliin tuomisiksi kelpaamatonta.

Siihen ei saarnamies, itsekin virkaansa tykästynyt, omin neuvoin pysty. Hyvä, että isäntä itse ilmaisee loppujen lopuksi tyytilajinsa: Hän vaatii. Voi sitä, joka ei kuullut hyvän sään aikana; nyt häneltä tullaan vaatimaan. Ja kun hän korvat punaisina vihdoinkin tulee juhlahuoneistoon, hän havaitsee että siellä ovat jo ne, jotka muhevalta multapellolta katsottuina olivat joutavanpäiväistä joukkoa.

Näin hyökkäävä puhe mammonaa vastaan on aina ollut takku tulkinnoissa. Mutta kahta herraa et palvele. Jos syöt omia eväitäsi, omasta pellostä, et koskaan pääse Jumalan ikuiselle hääaterialle. Kun luulit tekeväsi oikein, teitkin aivan väärin. Varo, autuas.

Hilkka Olkinuora

20.6.

4. sunn. helluntaista

Lk 15: 1–10

Virret:

Alkuvirsi 178

Kolminaisuusvirsi 134

Päivän virsi 395

Saarnavirsi 250: 1, 2

Uhrivirsi 392

Ehtoollisvirsi 324

Päätösvirsi 509

Löytäjä saa pitää

Olisitpa, Jeesus, kerrankin kertonut seuraavan kertomuksen: Olipa kerran hyvä, nöyrä ja hurskas fariseus (sillä sellaisiakin varmasti oli), joka tunnusti syntinsä, rukoili Herraa ja muisti köyhiä. Fariseus kuoli ja Jumala sanoi hänelle: »Hyvin tehty, sinä hyvä palvelija, käy Herrasi iloon!» Mutta tällaista opetusta saa Sinun puheistasi turhaan etsiä. Päinvastoin, milloin et suoranaisesti kehu syntisiä ja hauku hurskaita, kerrot vertauksen kadonneesta hopearahasta tai ek-syneestä lampaasta. Mitä pahaa meissä hurskaissa on? Sitä paitsi, eivät ne julkisyntiset edes lue Sinun opetuksiasi saati muista niitä.

En voi lakata ihmettelemästä tätä kummallista

syntisten suosimista, jota harrastat evankeliumeissa jatkuvasti. Uuden testamentin myöhemmissä kirjoissa kristinuskon näyttää kehittyvän yhä moralistisempaan suuntaan, ja jos lukee Apostolisia isiä, huomaa uuden lakiuskonnon syntyneen. Silti sinun rakkauttasi porttoihin ja publikaaneihin ei ole saatu pimitettyä (ellei oteta lukuun sitä uskonnolliseen kielenkäyttöön sisältyvää loukkua, että sanat »portto» ja »publikaani» ovat niin hengellisen kuuloisia, että niitäkin voisi pitää kirkollisina kunniavirkoina). Tietenkin on ihanaa, kun synnintekijä tekee parannuksen. Mutta kun sinä, Jeesus, tunnut tykkäävän syntisistä ihan syntisinä. Niin kuin se nainen siellä Sykariin kaivolla: olisit nyt ihmeessä sanonut hänelle, että pistä sukupuolielämäsi ensin kuntoon — sen verran vaaditaan sentään kirkon viranhaltijoiltakin. Tai Sakkeus, kiero ja luihu publikaaninpätkä: jos minä olisin ollut Sinä, olisin mennyt kirveen kanssa sen

Jos jollakin teistä on sata lammasta ja yksi niistä katoaa autiomaahan, niin totta kai hän jättää ne yhdeksänkymmentäyhdeksän, lähtee sen kadonneen perään ja etsii, kunnes löytää sen. Kun hän löytää lampaansa, hän nostaa sen iloiten hartioilleen, ja kotiin tultuaan hän kutsuu ystävänsä ja naapurinsa ja sanoo heille: 'Iloitkaa kanssani! Minä löysin lampaani, joka oli kadoksissa.'

(Lk 15:4–6)

puun juurelle, johon hän kiipesi, ja sanonut: »Luuletko pakenevasi tulevaa vihaa, häh?»

Minun on luotettava siihen, että Sinä tiesit, mitä teit, Herra. Mutta luuletko, että minä voisin rakastaa syntisiä. Teoriassa kyllä, mutta... suokaa anteeksi, en uskalla seurata tätä ajatuskulkua. Sinä et rakasta syntisiä niin kuin minä — vain jos he kääntyvät. Sinä tulit maailmaan etsimään sitä, mikä on kadonnut. Olen oppinut ymmärtämään tämän klassisen sovitusopin mukaisesti: ihmissuvun rikkomus vaati sovituksen, ja siksi Sinun piti syntyä ihmiseksi ja kärsiä ristinkuolema meidän edestämme, meidän syntiemme tähden. Raamattu sisältää myös toisen mahdollisuuden nähdä lihaksitulemisen motiivin. Vaikkapa Johanneksen evankeliumin prologissa. »Poika tuli lihaksi, synnistä huolimatta, koska kaikki on tehty hänessä, hänen kauttaan ja häntä varten. Sen syynä oli Kolminaisuuden itsetarkoituksellinen rakkaus, joka tulvii itsensä yli ja luo kumppaneita rakkauteen Isän, Pojan ja Pyhän Hengen kunniaksi.» (Leonardo Boff) Minua kiehtoo myös ortodoksisen hymnin esittämä perustelu Sinun jumalallisille kärsimyksillesi, mikä on samanlainen kuin Blues Brothers-elokuvan juoni: bändiin tarvitaan laulajia. »Tahtoen jälleen täydentää enkelien vajautuneet kuorot, et Sinä niihin enkeleitä ottanut, van Sinä itse, ollen Jumala, tulit minun tähteni ihmiseksi ja eläväksi tekevällä ruumiillasi ja verelläsi elvytit synnin tähden kuolleen ihmisen saattaaksesi hänet niihin kuoroihin.»

Sinä sanot, että Jumalan enkelit iloitsevat yhdestäkin syntisestä joka tekee parannuksen. Mutta kuinka kauan? Eikö hänestä usein liiankin pian tule yksi hurskas, joka ei ole parannuksen tarpeessa? Vai tahdotko Sinä sanoa, että me kaikki olemme enemmän tai vähemmän eksyksissä ja parannuksen tarpeessa. Tule siis, Jeesus, minua etsimään. Löytäjä saa pitää. Vie sinä, minä vikisen.

Miikka Anttila

26.6.

Lk 1: 57–69, 76–79

Juhannuspäivä eli Johannes Kastajan päivä Pöytyän kirkossa

SEURAKUNNAN KUVAUS

Pöytyä on vanha, keskiajalta peräisin oleva emäseurakunta Aurajoen yläjuoksulla. Kaikki, mitä Suomen maaseudulla on kuluneitten vuosisatojen aikana tapahtunut, on tuttua täälläkin. Juhannuksen viettoa ajatellen edellä todettu merkitsee mm. seuraavaa: Vaikka Pöytyä ei varsinaisesti loma-asuntoaluetta olekaan, silti tänne palaa runsain määrin kaupungistuneita lapsia, veljiä, sisaria, serkkuja sekä muita kesävieraita juhannusta viettämään. Se näkyy myös juhannuspäivän jumalanpalveluksessa. Siitä syystä tuoksahdus suku- tai perhejuhlan tuntua sävyttäisi jussinpäivän jumalanpalvelusta sopivasti.

RUKOUKSET

1) Rippi: Pyhässä evankeliumissa sanotaan, että 'elämä oli ihmisten valo. Valo loistaa pimeydessä, pimeys ei ole saanut sitä valtaansa'. (Jh 1: 4–5) Näinä kesikesän päivinä ja öinä iloitsemme auringon valosta, jota pimeys ei saa valtaansa. Samoin iloitsemme siitä elämän runsaudesta, jota tämä valo kutsuu esiin. Kun evankeliumissa puhutaan elämästä ja valosta, sillä tarkoitetaan Kristusta ja sitä anteeksiantamusta, jonka olemme Kristuksessa saaneet. On lohdullista ajatella näin: Miten paljon maailmassa ja omassa elämässä pimeyttä onkin, se ei kuitenkaan saa valtaansa sitä valoa, joka Kristuksesta säteilee. Rohkaistaamme sen tähden sydämemme ja tunnus-takaamme syntimme.

2) Synnintunnustus: Tunnustan sinun edessäsi, pyhä Jumala...

3) Synninpäästö: Kaikkivaltias, armollinen Jumala...

4) Päivän rukous: Jumala, taivaallinen Isä. Sinun sanansaattajasi Johannes Kastaja...

5) Yhteinen esirukous:

Liturgi: Rukoilkaamme.

Hyvä on kiittää Herraa, laulaa ylistystä sinun nimellesi, Korkein.

Lukija 1: Herra Jumala, taivaallinen, Isä. Me kiitämme tänä päivänä auringon valosta ja lämmöstä, kaikista lahjoistasi, elämän kauneudesta. Mutta en-

nen muuta ylistämme sinun nimeäsi Poikasi Jeesuksen Kristuksen evankeliumista, joka armollaan valaise meidän sydämemme ja ajatuksemme. Siunaa kirkkomme piispoja ja seurakuntiemme työntekijöitä sekä sitä hengellistä elämää, jonka sinun sanasi keskuudessamme synnyttää.

Liturgi: Herra, sinun silmäsi näkivät meidät jo idullemme, ennen kuin olimme eläneet päivääkään.

Lukija 2: Jumala, me kiitämme sinua turvallisesta isänmaasta ja sen hyvästä järjestyksestä. Me kiitämme äidinkielestä ja siinä saamastamme henkisestä perinnöstä. Kiitämme kodeistamme ja niistä olosuhteista, jotka olemme syntymälahjana saaneet ja joissa olet kutsunut meidät palvelemaan sinua ja lähimmäisiämme. Siunaa perheitämme. Käännä isien sydämet lasten puoleen ja lasten sydämet heidän vanhempiensa puoleen.

Liturgi: Herra, sinä ilahdutat meitä teoillasi, me riemuitsemme sinun kättesi töistä.

Lukija 3: Kaikkivaltias Jumala, sinun turvistasi löytää varpunen kodin ja pääskynen pesäpaikan. Sinä vaatetat kedon kukkasat. Ota suojaasi yksinäiset ja arkamieliset, sairaat ja syrjäytyneet sekä ne, jotka ovat menettämässä otteensa elämään. Sinä, Jumala, olet meidän toivomme silloin, kun toivoo ei ole.

Liturgi: Herra, hyvä on aamulla kertoa armostasi ja illalla uskollisuudestasi. Kun elinpäivistämme viimeinen on tullut, ota meidät Kristuksen tähden luoksesi kirkkauteen, missä päivä ei laske milloinkaan.

Seurakunta: Aamen.

MUSIIKKI

1) Virret:

Alkusoitto ja virsi 571

Kiitosvirsi 135

Päivän virsi 258: 1–4

Saarnavirsi 201a

Uskontunnustuksen jälkeinen virsi 465: 1–2

Kolehtivirsi 574

Pyhähymni 322

Päätösvirsi 498: 4–5

2) Pöytyällä on käytetty jumalanpalvelusuudistuksen 2. sävelmäsarjaa.

3) Muu musiikki: Kuoro ei juhannuksena ole käytettävissä. Sen sijaan seurakunnasta tai kesävieraiden joukosta saattaa löytyä musikaalinen perhe, joka rikastuttaisi jumalanpalvelusta laulamalla äänissä jonkun kesäisen laulun, esim. Pyhäaamun rauha tai Oi kiitos sä Luojani armollinen. Sama perhe voisi avustaa yhteisen esirukouksen toimittamisessa ja tekstin luvussa.

4) Vastausmusiikkina 1. lukukappaleeseen improvisaatio virren 465 pohjalta.

SAARNANJUURET

Juhannus on keskikesän iloinen juhla, jota kokoonnutaan juhlimaan maaseudulle sukulaisten ja ystävien luo. Perheenjäsenet tapaavat toisensa ehkä

pitkästäkin aikaa. Juhannuksena kiireisilläkin perheenisillä on aikaa lapsilleen. Vai onko? Juhannuksesta on muodostunut yli yön kestävä juhla, jossa alkoholia kuluu vuoden muihin juhliin nähden ehkä eniten. Tämä tuo esille kipeitä kysymyksiä. Hoitamattomat suhteet perheen sisällä kärjistyvät juuri juhannuksena. Ensimmäisen lukukappaleen teksti Mal. 3: 23–24 sopii aiheensa puolesta hyvin juhannussaan. Siinä viitataan profeetta Eliaan, joka kääntää isien sydämet lasten puoleen ja lasten sydämet isien puoleen. Taustalla on ollut sosiaalinen sekasorto, joka on näkynyt nimenomaan perheiden rikkoutumisena israelilaisten keskuudessa. Syynä välien tuhoutumiseen on ollut luopumus Jumalasta. Malakian voimakkaat kannanotot avioliiton teettisiin kysymyksiin ovat jyrkät. Profeetta Eliaan tehtävänä on koota perheet jälleen yhteen, jolloin isät lastensa kanssa ylistävät Jumalaa. Eliaan aseena on anteeksiantamus.

Tämän päivän ongelmat Suomessa ovat perusteiltaan samanlaiset, mistä Malakia puhuu. Yhteys nuorten ja vanhempien välillä on katkennut. Nuoret elävät omaa maailmaansa, ja kuilu lasten ja vanhempien välillä kasvaa. Pöytyällä on hartiavoimin kiinnitetty huomiota juuri tähän. On lähdetty käytännössä rakentamaan verkostoa vanhempien välille ja yhdessä löytämään hukassa ollutta yhteyttä nuoriin. Verkostoituminen vanhempien, koulun ja seurakunnan kanssa on myös koettu tärkeänä.

Juhannuksen juhlimisen juuret Pohjoismaissa ovat peräisin pakanalliselta ajalta. Keskiyön aurinkoa on palvottu jo ennen kristinuskon tuloa. Kokkojen polttamiseen on yhdistetty pahojen henkien karkottaminen. Nykyään kokko, kuten moni muukin vanha pakanallinen tapa, on otettu kristilliseen käyttöön. Juhannussaanarissa voi myös käsitellä ajankohtaista aihetta pimeyden vallasta, joka on saanut jotkut palvomaan saatanaa. Juhannuskokon valo muistuttakoon Jeesuksen valosta, joka on voittanut saatanan pimeyden. »Tuli mies, Jumalan lähettämä, hänen nimensä oli Johannes. Hän tuli todistamaan valosta, jotta kaikki uskoisivat siihen. Ei hän itse ollut tuo valo, mutta valon todistaja hän oli.» (Jh 1: 6–8)

Juhannuksen saarnan ydin on löytää eheyttävä elementti kotien ongelmiin, joka juuri juhannuksena nousee esiin. Se löytyy Malakian kirjasta ja myös evankeliumiteksteistä. Eliaan ja Johannes Kastajaan yhteys on selvä. Ainoa, joka voi korjata rikkinen ja epätoivoiset suhteet, on anteeksiantamus. Tähän viittaa Malakia sanoessaan Eliasta: »Hän kääntää isien sydämet lasten puoleen ja lasten sydämet isien puoleen. Silloin en tuomitse maata perikatoon, kun tulen.» Juhannuksena loistava valo on armon valoa, joka parantaa ja antaa anteeksi.

TEHTÄVÄNJAKO JUMALANPALVELUKSESSA

Seurakunnan työntekijät, kaksi pappia ja kanttori eivät ole vielä kesälomalla. Näiden lisäksi mainittu

musikaalinen perhe tai kvartetti kutsutaan jumalanpalvelusta toimittamaan. Sen pitäisi juhannuksen jumalanpalvelukseen riittää.

Työryhmä: Helena Heimola, Pasi Salminen ja Risto Miettinen.

27.6.

5. sunn. helluntaista

Lk 6: 36–42

Virret:

349

130

450

453

451

59

589

Itsestä aloittamisen periaate

Päivän evankeliumi puhuu »itsestä aloittamisen» -periaatteesta. Joka tahtoo tehdä maailmasta paremman tai vaikka vain lähiympäristöstään edes hieman siedettävämmän, hänen on aina ensin aloitettava omasta itsestä. Seuraavassa on kolme yksinkertaista vaihtoehtoa, jonka varaan saarnan voi rakentaa: 1. evankeliumin viimeinen jae, 2. sen ensimmäinen jae tai, 3. itsestä aloittaminen mystisen tien (*via mystica*) ja messun ensimmäisenä osana.

Saarnan johtojatous, itsestä aloittamisen periaate, kiteytyy erityisesti evankeliumin viimeisessä jakeessa, jossa meitä kehoitetaan metsurin hommiin: »Ota ensin hirsi omasta silmästäsi, vasta sitten näet ottaa roskan veljesi silmästä.» Jakeen vertauskuva on — nykyisen uuspakanuudenkin aikana — yleisesti tunnettu, ja itse ajatus on yleisinhimillinen: emme tarvitse Pyhää Henkeä ymmärtääksemme, että jos tahdot rauhaa, on oltava myös itse valmis lopettamaan sota. Ei tarvitse olla kristitty ymmärtääkseen, että sellainen ihminen, joka syyttää muita vääryyksistä, mutta rikkoo itse samoja pelinsääntöjä, on epäuskottava ja vastenmielinen. Muut alkavat häntä ennen

pitkää karttaa, ja lopulta hän joutuu eristyksiin. Inhimillisissä tarpeissa ihminen etsii mielellään omaa etua, moraalisisessa elämässä taas mieluummin toisten vikoja.

Ihmisen luonnollinen moraalitaju pitää huolen siitä, että itsestä aloittamisen periaate on ikuinen sosiaalisen kanssakäymisen ja ihmisten yhteiselämän pelinsääntö. Kaksinaismoralisti, joka julistaa muille tuomiota, mutta syyllistyy itse samoihin koiruuksiin, ei pitkässä juoksussa saa paikkaa yhteisön sisällä. Katu-uskottavuuden menetys ja sosiaalinen eristys ovat ainoat lopputulokset.

Itsestä aloittamisen periaatteen yleisinhimillisyyttä käy ilmi paitsi tästä myös siitä, että samasta teemasta puhuvat monet sekä »oikean kulttuurin» että populaarikulttuurin teokset. Jälkimmäisestä tulee mieleen Michael Jacksonin kappale Man in the mirror (Bad-albumi), jonka mukaan kaikki hyvät työt ja oikea maailmanparannus on aloitettava peilissä olevasta tyyppistä: »If you wanna make the world a better place, take you look at yourself and make that change!» Konfirmaatiossaarnassa voi tietysti osoittaa olevansa perillä trendeistä siteeraamalla rinnakkain sekä Jeesusta että Jacksonia, puhuvathan he tässä samasta asiasta. Ja onpa jälkimmäisellä kova messias-kompleksikin. Toisaalta monet pojankollit taitavat pitää Jacksonia pop-musiikin Juudaksena.

Itsestä aloittaminen liittyy myös ja ennen kaikkea hengelliseen elämään. Monella ihmisellä on kokemus uskovaishenkeen itseään pitävästä moralistista, joka vahtii muita ja iskee tilaisuuden tullen Raamatulla kynsille. Tätä vastaan evankeliumi muistuttaa, että itsestä ja omista synneistä on aloitettava. Niissä riittää tarpeeksi murehtimista. Toisten tuomitsijat ovat vääriä profeettoja ja harjoittavat epävanhurskautta.

Toisaalta on rehellisesti myönnettävä, että lain kepin ja moraalisen kritiikin välttäminen on johtanut sekä kirkossa että yhteiskunnassa myös vääryyden vaikenemiseen. Esimerkiksi nykyajan seksuaalietii-kasta tulee melkein väkisin moraalinen puhku — vaikka kuinka yrittäisi vain itselle lakia saarnata. Kyllä siinä on oikeasti jotain outoa, että seksiyrittäjä Veronica pitää strippauskisoja pitkäperjantaina tai jos kansa juoksee hurmiossa »Porno-Henry» Saaren tai Monica Lewinskyn nimikirjoitusten perässä. Itsestä aloittaminen ei anna lupaa toisen tuomitsemiseen, mutta ei myöskään vääryyden vaikenemiseen.

Toinen vaihtoehto on rakentaa saarna ensimmäisen jakeen varaan. Siinä Kristus ottaa Jumalan olemuksen kaiken inhimillisen toiminnan ohjenuoraksi ja periaatteen: »Olkaa valmiit armahtamaan, niin kuin teidän Isännekin armahtaa.» Oikean tien löytämisessä keskeistä ei ole inhimillinen päättelykyky, äly, moraalinen ryhti tai hengellinen kuntoisuus, vaan se mitä Jumala itse on. Koska Jumala itse on Hyvyys ja Totuus, myös ihmisen pitää pyrkiä kohti sitä, mikä on hyvää ja totta. Koska Jumala on itse Armo, ihmisen ei vain pidä, vaan hänen on suoraan pakko (!) olla toisille armollinen. Jos kysymyksessä on konfirmaatiomessu, on hyvä muistaa, että

nuoret tahtovat usein kuulla enemmän innokasta kehotusta hyvyyteen, totuuteen ja oikeudenmukaisuuteen, kuin vaivaiselle syntisraukalle tarjottua evankeliumin lohdutusta.

Kolmas vaihtoehto, ehkä vähän pidemmälle ehti-
neille, olisi puhua hengellisen kilvoituksen kolmivai-
heisesta tiestä. Klassisen jaottelun mukaanhan via
mystican vaiheet ovat purgaatio eli puhdistuminen,
illuminaatio eli valaisu sekä unio eli yhdistyminen
tai yhtymys. Hengellisen elämän päämäärä on aina
yhdistyminen Jumalaan, siis koko ihmisen olemuk-
sen valtaava Jumalan läsnäolo, osallisuus jumalalli-
seen elämään. Mutta tämä on vasta päämäärä, ei
välttämättä alku. Alussa itse asiassa ihminen ei kää-
ny Jumalaan, vaan omaan itseensä. Hän tunnustaa
oman raadollisuuden ja epäuskon ja anoo itselleen
»sydämen haavaa» (*compunctio cordis*) eli sitä, että
voisi tuntea surua omista synneistä. Näin päästää
taas itsestä aloittamisen periaatteeseen.

Kuten Seppo A. Teinonen on muistuttanut, via
mystica on läsnä myös messussa: messun viettäjä
aloittaa itsestä ja tunnustaa syntinsä (purgatio), hän
tulee Raamatun sanan ja sen selityksen valaisemaksi
(illuminatio) ja viimein yhdistyy ehtoollisessa Juma-
laan (unio).

Itsestä aloittaminen on tie sekä toisten ihmisten
että Jumalan yhteyteen.

Jari Jolkkonen

4.7.

6. sunn. helluntaista

Lk 5: 1–11

Virret:

Alkuvirsi 168: 1–3

Kolminaisuusvirsi

334: 5–8

Päivän virsi 311: 1–4

Kolehtivirsi 326: 1–

Ehtoollisvirsi 232

Päätösvirsi 429: 3

Iloinen kutsu

Raamattua lukiessa, evankeliumien äärellä, olen usein pannut merkille erään piirteen. Tapahtumien kuva-
uksista nousee esille uskon dynamiikka, Jumalan toi-
minnan raikas syke. Jumalan todellisuus yllättää,
Kristuksen läheisyys saa aikaan muutoksen. Se, mikä
muuttuu ei ole vain ihmisen mieli vaan koko elämän
suunta. Miten toivoisikaan, että jotakin evankeliumin
sykkeestä, tapahtumisesta, välittyisi tänään saarna-
tuolista kirkonpenkkiin. Tänään saarnan luonne ei
voi olla esitelmä, vaan kutsu.

Jeesuksen elämää ja toimintaa leimasi kutsumus-
tietoisuus. Hän tiesi mitä varten hän oli maailmaan
tullut. Jeesus kutsui ihmisiä Jumalan yhteyteen. Hän
julisti Jumalan valtakuntaa. Jeesuksen metodi oli
kaksisuuntainen. Hän puhui väkijoukoille. Kuulijoi-
ta saattoi olla tuhansia. Hän puhui myös henkilö-
kohtaisesti, yhdelle tai kahdelle ihmiselle. Hänessä
oli läsnä samalla kertaa julistaja että sielunhoitaja.

Jeesuksen sanoissa oli merkillinen majesteettisuus.
Jeesus istuu valtaistuimellaan, joka on nyt veneen
tuhto. Kuninkaan ei tarvitse seistä, kuulijat seisovat
rannalla. Vesi kantoi äänen, kaikki kuulivat. Puheen
jälkeen vallitsi hiljaisuus. Jeesuksen missio ei päätty-
nyt saarnaan. Hän katsoi eteenpäin. Kalastajien kut-
suminen tähtäsi tulevaisuuteen, kirkon aikaan.

Kalansaalista voi kutsua kuuliaisuuden ihmeeksi.
Ei ole järkeä heittää verkkoja keskellä päivää syvään
veteen. Inhimillinen kokemus tiesi, että kalastami-
nen päivällä oli turhaa. Simonin usko oli kuuliai-
suutta, tottelemista. Jeesus oli hänelle auktoriteetti.
Usko voi olla tarttumista mahdolltomaan. Jumala voi
kääntää mahdolltoman mahdolliseksi ja siunaukseksi.
Kuuliaisuus uskon sisältönä ei tunnu aina sopivan
tähän aikaan. Simonin kuuliaisuus ei ollut sokeaa. Se
noui Pyhyden läsnäolon kokemuksesta.

Kertomuksen keskeinen viesti on Pyhän kohtaa-

minen. Kun Simon Pietari lankesi Jeesuksen jalkojen juureen, hän ei polvistunut kiittämään kalansaaliista vaan katumaan ja pyytämään anteeksi. Jumalan pyhyys teki nöyräksi. Hän oli kohdannut voittajansa. Jumalallinen puhuttelu Raamatussa alkaa usein sanalla: Älä pelkää! Tehtävän annossa oli samalla puhdistus ja kutsu. Pietari ei ollut haihattelija. Vene ensin maihin, sitten liikkeelle. Entinen elämä, verkot ja veneet jäivät rannalle, matkavarustuksena oli vain nöyryys ja rohkeus.

On olemassa kahdenlaista kalastusta. Sunnuntai-kalastajalle saalis ei ole tärkeä. On samantekevää, mitä tulee, kunhan kuulee korvissaan aaltojen liplatuksen. On toisaalta kalastajia, joiden toimeentulo ja eläminen on saaliista kiinni. Kun Jeesus kutsui apostolit ja antoi heille tehtävän, hän tarkoitti täyttötotta. Apostolien ja kirkon tehtävä on kutsua ihmisiä Jumalan yhteyteen, sisälle Jumalan valtakuntaan. Työllä on päämäärä ja tavoite. Saarnan aika ei ole vielä ohi. Pyhän kokeminen ja kohtaaminen on yhä mahdollista.

Evangeliumin kertomus on tavattoman rohkaiseva. Jumala luo uutta, hän avaa uusia mahdollisuuksia, Jumala varustaa ja siunaa. Pettymys ja turhautuminen vaihtuvat päämäärätietoisuudeksi, kun Jumalan todellisuus valtaa ihmisen. Elämältä voi ja kannattaa odottaa paljon. Muutos on mahdollinen, muutos hyvään suuntaan.

Jumalan valtakunnassa, uskon todellisuudessa, jokainen kristitty on sekä kutsuttu että kutsuja. Kuulumme Kristuksen kirkkoon, joka nuotan lailla kokoaa kaikkinaisia kaloja. Jokainen voi löytää oman näköisensä paikan Kristuksen suuressa missiossa. Ei ole kyse ensi sijassa osaamisesta. Jumalan valtakunta on siellä, missä häneen uskotaan. Seurakunnan tehtävä on tarjota palvelemisen vaihtoehtoja ja mahdollisuuksia.

Kun Jeesus kutsui Gennesaretin kalastajia, hän ei lähestynyt aikansa yhteiskunnan vaikuttajia. Arjen, työn ja toimeentulohuolten maailma oli se, missä Pyhyiden läsnäolo koettiin. Tänäänkin armo laskeutuu ihmisen arkeen ja sen huolien keskelle. Synnit annetaan anteeksi ja elämän suunta muuttuu. Jumalan Henki liikkui vetten päällä. Aamu järven rannalla toi kahdelle veljesparille uuden vaiheen elämässä. Jumalan aika alkoi. Kun Jumalaa antaa, hän antaa runsaasti. Mitä enemmän me suostumme ottamaan vastaan, sitä enemmän hän antaa.

Apostolien päivä syventää lähetettynä olemisen ajatusta. Jumala lähetti Kristuksen. Jossakin elämämme vaiheessa Kristus on lähettänyt meidän matkallemme sanansaattajansa. Muistamme kiittollisuudella niitä Jumalan ihmisiä, jotka ovat meitä auttaneet. Usko on syntynyt. Nyt lähetettynä olominen jatkuu. Me saamme omien voimiemme puitteissa ja armon varassa olla lähetettyjä, Jumalan valtakunnan edustajia, itsessämme keskeneräisiä, mutta kuitenkin koken: Jumala luottaa meihin.

Antti Rusama

11.7.

7. sunn. helluntaista

Mt 5: 20–26

Virret:

Alkuvirsi 400: 1, 2

Kolminaisuusvirsi 325: 4

Päivän virsi 536: 1, 2

Uhrivirsi 430

Ehtoollisvirsi 423

Päätösvirsi 442

Mea maxima culpa

»Rakastan ihmiskuntaa, mutta inhoan ihmisiä», sanoo Tenavien Ressu.

»On yksi asia sanoa, että on syntinen ihminen. Mutta on aivan toinen asia sanoa se ääneen, toiselle ihmiselle, ja sanoa tarkalleen, mitä on tehnyt väärin», sanoo Dietrich Bonhoeffer.

Jumala tuntee luotunsa. Mahtavin, horisonttia pyyhkäisevin elkein he löisivät rintaansa, tunnustaisivat universaalisynnin ja lupaisivat totaali kieltäytymistä — taas seuraavaan lankeemukseen asti. Mutta tarkennapa optikka pieniselulaisen ihmisen mukaan, ja käry käy.

Rippikouluissa tehtiin aikanaan syntien ranking-listoja. Jos teki monta pientä, se vastasi yhtä keski-suurta — pääasia, ettei tehnyt kuolemansyntiä. Niitä pieniä, ihmisenmentäviä syntejä Jumalan arveltiin antavan anteeksi; kuolemansynnin palkka olisi kuolema, mutta siihen ei onneksi tavallinen ihminen pysty.

Rippikouluiässä ihminen taitaa elää koko ikänsä. Jumala näyttää kuitenkin olevan kasvatustyössään väsymätön.

Ihmisen on hyväksyttävä, että kaikki hänessä oleva paha on samaa synnin juurta. Olipa hän vihainen mielessään, tokaisipa hän sen julki tai peräti solvasi — samaa kaikki, ja samassa osoitteessa ovat seuraamuksetkin. Himo on himoa, vaikka sen vain mielessä pitäisi, ja tappaminen tappamista. Julma ja kertakaikkinen tulkinta. Ja samalla armollinen. Sillä näin ja vain näin ajatellen voi uskoa Jumalan antavan kaikki synnit anteeksi, suurimmatkin, tappamisenkin.

Lutherin käytännön kolmivaiheopetus ripistä on ensinäkemältä vain pragmaattinen, ja sellaisenaankin aivan käypä: Koeta ensin hyvittää seuraamukset, mielellään huomaamatta. Jos et siihen pysty, pyydä

avoimesti anteeksi. Jos sekään ei auta, ripittäydy — siitä, minkä tiedät synniksi, ja siihen luottaen, että ne katveeseenkin jääneet synnit ovat Jumalan ja sinun dialogissa läsnä.

Sovituksen portaat ovat kuitenkin myös, jopa varsinkin, soteriologiset: Mitä et tässä maailmassa tee, sen edestäsi löydät. Jos et tarjoa veljellesi tasinkoa tällä elämän matkalla, saattaa olla, että »siellä» joudut maksamaan kaiken viimeistä kolikkoa myöten. Kiirastulesta ei voi olla kyse. Koska ihminen ei eläessään voi vaikuttaa pelastuksensa eduksi, kuinka hän pystyisi siihen kuoltuaan? Jos Jumalan armo on ratkaiseva tällä näkyvällä matkalla veljien kanssa, miten ratkaiseva se onkaan matkalla, jota emme näe. Saarnamies on lujilla; parannuksen saarnaaminen heinähelteisille, tyhjiille kesäkirkkoille ei tunnu motiivoin itse itseään.

Jospa saarnaisikin pelastusta. Käy ensin sopimassa. Mene sitten vasta antamaan lahjasi.

Hilkka Olkinuora

18.7.

8. sunn. helluntaista

Mk 6: 7–13

Virret:

Alkuvirsi 429

Kolminaisuusvirsi 135

Päivän virsi 510

Uhrivirsi 168

Ehtoollisvirsi 222

Päätösvirsi 482

Julistaja ei toimi omin voimin

Tänä sunnuntaina vietetään useissa seurakunnissa kirkastussunnuntaita. Nähtävästi kirkastussunnuntai tulee jatkossa olemaan tällä paikalla. Crux noudattaa kuitenkin ehdotusta evankeliumikirjaksi, jonka mukaan kirkastussunnuntai on vasta elokuussa.

Teksti avautuu Jeesuksen neljästä verbistä. Ensimmäinen on, että Jeesus kutsuu. Kaiken kristillisen palvelun lähtökohtana on, että Jeesus kutsuu luokseen. Ilman sisäistä suhdetta Kristukseen on mahdotonta tehdä kirkon työtä — ainakaan pitkään.

Toinen verbi on lähettää. Voi sanoa, että jokai-

nen Jeesuksen luo kutsuttu myös lähetetään, jokaisella on missio. Tehtävä, jonka Jeesus antaa, on henkilökohtainen ja jokaiselle erilainen (vaikka siitä ei tässä yhteydessä puhutakaan: tässähan opetuslapset lähetetään pareittain ja samaan tehtävään).

Kolmanneksi, Jeesus antaa voiman. Jeesuksen seuraaja ei ole esimerkillinen sankarihahmo, vaan hän on täysin riippuvainen Herrastaan. Jeesus kutsuu, lähettää tehtävään ja antaa siihen voiman. Vasta viimeiseksi tulevat yksityiskohtaiset neuvot. Jeesuksen neuvo on, että hän kieltää liki kaikki varusteet ja apukeinot. Hänen palveluksessaan oleva ei saa turvautua mihinkään muuhun kuin Häneen. Esikuvana tästä on VT:ssa Gideon, jolle Jumala sanoi: »Sinulla on liian paljon väkeä mukanas. En voi antaa miehistä voittoa midanilaisille. Silloinhan Israel saattaisi ottaa voitosta kunnan ja sanoa: Me saavutimme voiton omin voimin.» (Tuom. 7: 2) Oikeastaan Markus on lepsumpi kuin maut synoptikot: näiden mukaan Jeesus ei sallinut opetuslasten ottaa edes sauvaa. Mitä leipä, laukku ja raha, jotka meiltä kielletään, voisi merkitä? Ehkä oppineisuutta ja arvovaltaa, johon on niin mukava turvautua, ja mammonaa, tietty. Mutta Jumalan valtakunnan työhön on lähdettävä vain kutsujaan luottaen. Varsin mutkatomasti Jeesus käskää menettelemään niiden suhteen, joita julistamamme sanoma ei kiinnosta: Lähtekää ja puistelkaa pöly jaloistanne. Ennen sandaalienpudistusta on syytä kuitenkin miettiä, johtuuko ihmisten vastarinta evankeliumin sanomalle evankeliumista vai minun tavastani julistaa sitä. Voi olla että ns. astian maku on siinä määrin epämiellyttävä, että se aiheuttaa vieromista. Mutta on myös aitoa vastentahtoisuutta evankeliumia kohtaan — ja kenessäpä ei olisi. Sen voittaminen ei ole meidän vallassamme.

Opetuslasten tehtävä on myös tiiviisti kuvattu: he julistivat parannusta, metanoiaa, mielenmuutosta. He karkottivat pahoja henkiä ja voitellivat sairaita. Pajojen henkien karkottaminen voidaan ymmärtää kaikkien ihmistä sitovien pelkojen ja valheidien paljastamisena. Sairaiden voiteleminen on sakramentista toimintaa, jota tehdään Jeesuksen käskyn perusteella ja luottaen siihen, että hän vaikuttaa.

Se Gideon on muuten hyvä esimerkki siitä, miten Jumala kutsuu ja lähettää (Tuom. 6: 11–16). Jumala kutsuu Gideonia urheaksi soturiksi, vaikka tämä on kirjaimellisesti jyviä jemmaamassa. Gideon vastaa klassisella teodikea-epäilyllä viitaten kansaansa kohdanneisiin onnettomuuksiin. Jumala ei vaivaudu vastata tähän vaan lähettää Gideonin pelastamaan Israelin midanilaisten käsistä. Seuraa perinteinen »olen vähäistä sukua» -estely (ikään kuin se Jumalaa kiinnostaisi), johon Jumala vastaa: »Kun minä olen kanssasi, sinä kukistat midanilaiset, aivan kuin vastassasi olisi yksi ainoa mies.»

Miikka Anttila

25.7.

9. sunn. helluntaista

Mt 7: 15–23

Virret:

533

132

115

590

408: 1–

228

170

Väärät profeetat tänään?

Kovin ankarasti päättyy päivän evankeliumi. Varoituksen sanan ja lain taakan alle näyttää Kristus seurakuntansa jättävän: »Ei jokainen, joka sanoo minulle: 'Herra, Herra', pääse taivasten valtakuntaan. Sinne pääsee se, joka tekee taivaallisen Isäni tahdon.» Kristuksen mukaan ei välttämättä auta edes se, että karkottaa Herran nimissä pahoja henkiä tai tekee voimatekoja. Nämäkin hengenmiehet voivat saada ankaran vastauksen: »En tunne teitä. Menkää pois luotani, vääryyden tekijät!»

Päivän vaikuttavasta ja särmikkästä evankeliumista tulee aluksi mieleen kaksi asiaa. Helluntailaisessa, myös osin meidänkin kirkkoon pesiytyneessä herätyskristillisessä eksegeesissä kyseisellä kohdalla isketään monesti tavallisia kirkkokristittyjä. Ajatellaan, että tavalliset kirkossa kävijät ovat niitä suruttomia nimikristittyjä ja ulkokultaisia tapakristittyjä, jotka hokevat turhaan 'Herra, Herra'.

Sama kuppikuntainen eksegeesi näkee evankeliumin alkuosassa kehotuksen ankaraan hengelliseen tulosvastuuseen. Hyvän puu tarkoittaa ihmistä, joka on tehnyt »henkilökohtaisen uskonratkaisun» eli »ottanut Jeesuksen vastaan henkilökohtaisena Vapahtajana» eli muuttunut hyväksi ihmiseksi. Hyvän puun hyvillä teoilla tarkoitetaan sitä, että uskonratkaisun tehnyt todistaa raitiovainuissa omista kokemuksistaan ja hankkii näin lisää Jeesukselle seuraajia. Tällaisessa porukassa tuntuu ankaralle — ainakin äskenkääntyneestä — päivän evankeliumin sana: »Jokainen puu, joka ei tee hyvää hedelmää, kaadetaan ja heitetään tuleen.» Hurskas ja oikea saarnaaja manatkoon tällaisen eksegeesin niin syväle kuin taitaa.

Tätä kirjoitettaessa olen lukenut ahdistavia juttu-

ja Kosovon sodasta. Evankeliumiin tekisi mieluumminkin sijoittaa serbit, nuo uljaat ortodoksisen uskon puolustajat, jotka tuntuvat vannovan: »Herra, Herra, sinun nimessäni me karkotimme Kosovon albaanit ja teimme monia voimatekoja...» Itse menisin mieluummin Kosovon albaanipakolaisten kanssa helvetiin, kuin tuollaisten ortodoksien kanssa taivaaseen.

Mielenkiintoista olisi myös saarnassa kysellä, ketkä ovat niitä nykyajan vääriä profeettoja, joista Kristus varoittaa. Eivätkö niitä kyynisiä ja muka-rehellisiä muotifilosofejia, joiden mielestä ihmisen elämällä ei oikeastaan ole mitään tarkoitusta tai päämäärää? Eivätkö niitä post-moderneja kulttuuri-ihmisiä tai täydelliseen relativismiin hurahtaneita toimittajia, joiden mielestä kaikki käy ja tosi on totta vain sinulle?

Entä kirkon väärät profeetat? Eivätkö ne ole nykyisin niitä tunnelma-teologeja, joiden mielestä hyvä tunnelma ja asiakkaan tyytyväisyys ovat seurakuntatyön keskeisimmät tavoitteet? Eivätkö ne ole niitä mikabelingejä, jotka ajattelevat, että ihminen on oppia ja moraalia varten ja jotka moralismillaan saavat hyvänkin asian näyttämään vastenmieliseltä?

Vaikka on tietysti vaarallista tehdä ideologinen siirto evankeliumin väärien profeettojen ja nykyajan mahdollisten väärien profeettojen välillä, se on silti mielenkiintoista ja kannatettavaa. On hyvä joskus pohtia, mihin kollektiivisiin valheisiin olemme juuri tänä aina yhdessä hurahtaneet. Tämä kannattanee silti tehdä mieluummin vaikkapa retorisin kysymyksin ja jättää kuulijalle pääteltävää.

Itse en juuri nyt osaa saarnata tuosta vaikuttavasta tekstistä varsinaista evankeliumia. Mutta esimerkiksi Kaksi rakkautta -kirjasta käy ilmi, kuinka kauniisti Luther sen tuosta Hyvä puu -vertauksesta teki.

Jari Jolkkonen

AKAVA-tarjous 2/99

ETUMATKAT

Bangkok – Kwaijoki **10pv/7 yötä, lähtö 8.6.**
 hotelli Mandarin/Montien – 350 mk
 San Francisco 9pv/7 yötä, lähtö 5.6. – 400 mk
 Patikoiden Mozartin maisemissa, viikko, lähtö 20.5. – 400 mk
 Rooma 5pv ja 1 vk matkat, lähdöt 29.5., 5.6., 19.6. – 300 mk
 Saarenmaa 4 pv (ti–pe), lähdöt toukokuu–syyskuu – 100 mk

AURINKOMATKAT alennus 5 %

Limassol / Kypros (LIM01) 14.5., 21.5., 28.5., 4.6., 11.6.
 Albufeira (ALB1) 15.5., 22.5. Playa del Ingles (PDI01) 20.5., 27.5.

FINNMATKAT alennus 5 %

Costa del Sol 21.5.–27.8., **Rhodos/Faliraki** 22.5.–26.6. ja 31.7.–28.8., **Praia da Rocha** (PRA01) 20.6.–29.8. (PRA02) 25.5.–17.8., **Riccione ja Cervinia** 4.6.–20.8.
Naxos 3.6.–24.6. ja 8.7.–29.7.

Hertz-Autovuokraamo myöntää akavalaisille 5–20% alennuksen normaalihinnoista kohteesta riippuen. Varauksen yhteydessä ilmoitettava Hertz/Akava CDP-numero 832070. SMT:n akavalaisille myöntämät alennukset lasketaan aina matkanjärjestäjien esitteissä mainitusta **aikuisen perushinnasta** ellei muuta mainita ja niin kauan kuin paikkoja riittää. **Alennus ei koske pelkkiä lentopaikkoja.** Akava-jäsenetuhintaan ei voi kytkeä muita alennuksia (esim. lapsialennus tai ennakkovaraajan etu). Luottokorttiasiakkailta veloitamme toimistokulut. Alennuksen saamisen edellytyksenä on, että **matka varataan Suomen Matkatoimistosta ja, että jäsenedusta mainitaan jo matkan tilausvaiheessa.** Tämä tiedote kumoaa aikaisemmat ja on voimassa 15.4.–15.6.99.

SUOMEN MATKATOIMISTO

Valtakunnallinen vapaa-ajan matkojen varausnumero **010 8268000**, Helsinki puhelinmyynti (09) 1826759, World Trade Center Aleksanterinkatu 17 (09) 182665, Seurakuntamatkat (09) 182310, SUL-matkapalvelu (09) 18261, Pitäjämäen Liikematkakeskus (09) 613355, Tapiola (09) 5259650, Tikkurila (09) 8578710, Hamina (05) 2255880, Joensuu (013) 254110, Jyväskylä (014) 3340911, Kerava (09) 2748510, Kokkola (06) 8312766, Kotka (05) 2308310, Kouvola (05) 7449411, Lahti (03) 882380, Lappeenranta (05) 4119000, Oulu (08) 5338810, Pietarsaari (06) 7235277, Pori (02) 6221311, Rauma (02) 8220322, Rovaniemi (016) 345221, Salo (02) 7318585, Savonlinna (015) 576990, Tampere (03) 2237100, Tornio (016) 430991, Turku (02) 2730950, Vaasa (06) 3178300

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO

FINLANDS KYRKAS PRÄSTFÖRBUND R.Y.

Perustettu 14. 1. 1918

PUHEENJOHTAJA

Khra Juha Kauppinen
 Helakallionkatu 6 F
 33580 Tampere
 (03) 219 0203 (työ)
 (050 554 2427 (GSM)
 s-posti: juha.kauppinen@evl.fi

TOIMINNANJOHTAJA

Teol. tri Esko Jossas
 (09) 150 2467 (työ)
 050 511 6683 (GSM)
 (019) 387 014 (koti)
 s-posti: esko.jossas@pappisliitto.inet.fi

APULAIS-TOIMINNANJOHTAJA

Pastori Jukka Huttunen
 (09) 150 2466 (työ)
 (09) 812 165 (koti)
 050 546 2763 (GSM)
 s-posti: jukka.huttunen@pappisliitto.inet.fi

PROJEKTIPÄÄLLIKKÖ

Rovasti Osmo Setälä
 (09) 1502 468 (työ)
 050 546 2764 (GSM)
 (09) 241 0015 (koti)

JOHTAJIEN SIHTEERI

HSO-siht. Tuula Anttonen
 (09) 150 2453
 s-posti: tuula.anttonen@pappisliitto.inet.fi

TOIMISTOSIHTEERIT

Liiton talous
 Anne Taanila
 (09) 150 2657
 s-posti: anne.taanila@pappisliitto.inet.fi
 Jäsenasiat
 Heli Meinola
 (09) 150 2653
 s-posti: heli.meinola@pappisliitto.inet.fi

TOIMISTO

Akavatalo
 Rautatieläisenkatu 6
 00520 Helsinki
 Avoimna arkisin klo 9.00–15.00
 fax (09) 148 5875
kotisivu www.evl.fi/jst/
 pappisliitto/
s-posti: suomen.kirkon@pappisliitto.inet.fi

DIAKONIA-TYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO

DIAKONIARBETARNAS FÖRBUND R.Y.

Perustettu 15. 6. 1958

PUHEENJOHTAJA

Diakonissa
 Sisko Rantalankila
 Porintie 1 B II
 00350 Helsinki
 (09) 561 70416 (työ)
 (09) 551 696 (koti)

TOIMINNANJOHTAJA

Diakonissa, terv. hoit.
 Riitta Hiedanpää
 (09) 150 2287 (työ)
 040 516 5557 (GSM)
 (09) 477 3853 (koti)
 s-posti: riitta.hiedanpaa@dtl.inet.fi

TOIMISTOSIHTEERI

Seija Ruotsalainen
 (09) 150 2487 (työ)
 s-posti: seija.ruotsalainen@dtl.inet.fi

TOIMISTO

Akavatalo
 Rautatieläisenkatu 6
 00520 Helsinki
 Avoimna arkisin klo 8.00–15.00
 fax (09) 877 7397

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO

FINLANDS KANTOR-ORGANISTFÖRBUND R.Y.

Perustettu 15.6.1907

PUHEENJOHTAJA

Kanttori, DU
 Marjukka Andersson
 Myllykallionrinne 2 B 15,
 00200 Helsinki
 (09) 675 248 (työ)
 040 513 6235 (GSM) (09) 679 443 (koti)

TOIMINNANJOHTAJA

Varatuomari
 Pentti Niemelä
 (09) 1502 445 (työ)
 040 512 9985 (GSM) (09) 7262 321 (koti)

TOIMISTOSIHTEERI

merkonomi Hely Munck
 (09) 1502 446 (työ)

TOIMISTO

Akavatalo
 Rautatieläisenkatu 6
 00520 Helsinki
 Avoimna arkisin klo 9.00–15.00
 puh. (09) 2787 177
kotisivu www.kolumbus.fi/skul/
s-posti: kanttori.urkuri-liitto@kolumbus.fi

PERUSALOJEN AKATEEMISTEN TYÖTTÖMYYSKASSA

PL 44 / Fabianinkatu
 17 B, 00131 Helsinki
 puh. (09) 625 634
 (Gynther)
 fax (09) 622 5631

ERITYISKOULUTETTUIJEN TYÖTTÖMYYSKASSA

Asemamiehenkatu 2,
 8 krs., 00520 Helsinki
 puh. (09) 150 21
 fax (09) 272 1212

Toimitusmusiikin kirkollisuus

Kanttoristävänä kyseli morsiusparilta musiikkitoiveita. Hermostunut morsian tiuskaisi, että soita nyt kuule vaikka ukkonoo väärinpäin. Palvelualtis ystäväni täytti toiveen ja improvisoi päätössoitoksi vauhdikkaan toccatan, jossa ukkonooa oli piilotettu harvennettuna peilikäännöksenä bassotemmaan. Kiittelivät jälkeensä ja kyselivät teoksen nimeä.

Kirkollisessa toimituksessa käytettävän musiikin tulee tukea tilaisuuden jumalanpalvelusluonnetta. Oliko tuo hääsoitto siis epäkirkollinen? Jos ukkonooa tilalla olisi ollut virsisävelmä, niin olisiko toimituksen jumalanpalvelusluonne tullut otetuksi paremmin huomioon? Entä jos seurakuntalainen ei olisi edelleenkaan hoksannut tuota sisäänleivottua hienoutta? Kovaan, hedelmättömään maahan olisi langennut sekin kirkkomusiikin kultajyvä.

Miten toimitusmusiikin kirkollisuutta mitataan?

PAPPIEN JA KANTTORIEN kokoontumisissa taivastellaan riittämiin seurakuntalaisten hassuja musiikkitoiveita, joten lienee välillä hyödyllistä tarkastella työntekijöiden asenteita.

Vallalla tuntuu olevan kaksi perimmäistään erilaista lähestymistapaa musiikin käyttöön. Toiset hyväksyisivät lähes kaiken kirkon siipien suojiin mottonaan: »kaikki on Luojan luomaa». Tällainen kaikennielevä pseudoliberalisuus kertoo enemmänkin miellyttämistarpeesta tai mukavuudenhalusta kuin avarasta hengellisestä elämäkatsomuksesta. Se johtaa kirkollisten toimitusten jumalanpalvelusidentiteetin hämärtymiseen.

Asenneakselin toisesta ääripäästä löytyvät ahtaiden karsinoiden rakentajat. Heidän ehdoton oikea tietonsa sopivasta musiikista säännöstöineen ja mustine listoineen sisältää elämältä koteloituvaa turvallisuushakuisuutta, jossa kyseenalaistetaan ylimielisesti kuulijan musiikillisen kokemuksen oikeellisuus. Sivutuotteena seurakuntalainen vieraannutetaan hygieenisen matkan päähän työntekijöiden keskinäisestä siististä virtuaalimaailmasta. Asenteen taustalla kummittelee direktiivihengellisyys, jossa luomakunnan rikkaan monimuotoisuuden mustavalkoistamisesta on tehty hyve.

Näiden vastakkaisilta vaikuttavien lähestymistapojen näkökulmissa on samoja heikkouksia. Yksittäisiä musiikkikappaleita tarkastellaan niissä ympäristöstään eristettyinä, eikä tilannesidonnaisesti. Kirkollinen toimitus on orgaaninen kokonaisuus, jossa jokaisen erillisen osan ei tarvitse välttämättä täyttää kaikkia koko toimitukselle asetettuja kriteereitä. Maallisen laulun aasinsilloittelu vaikkapa papin puheen johdannon osaksi on siis mahdollista, joskaan ei toivottavasti jokalauantainen riesa. Työntekijöiltä on löydettävää luovaa tilannekohtaisen soveltamisen taitoa.

Kuulijan kokemusmaailma sivuutetaan, jos näperrellään liiaksi musiikkifilosofisten järjestelmien parissa antaen vaikkapa sävelmän intervaleille tai numero-logisille pikkunäppäryyksille ihmeellisiä merkityksiä. Säveltäjälle ja esittäjälle niillä voi olla jotakin sisäistä arvoa, kuulijalle ei. Musiikin toimivuutta pitää tarkastella vastaanottajan näkökulmasta. Se ei tarkoita sitä, että kuulija päättää musiikkivalinnoista, vaan että musiikin käytön onnistumista mitataan sillä, miten hyvin aiotunlaiset ajatukset ja elämykset onnistuttiin kuulijassa herättämään. Esim. hautauksen loppuun valittu ankea kärsimysajan urkukoraali on musiikkina sinänsä kirkollista(?), mutta sen aiheuttama psykologinen kokonaisefekti ei, sillä toivottomuudessaan se väittää puhuttua toivon sanaa vastaan. Kirkollisuutta ei siis näe teoksen otsikosta. Jos kuulija ei kaiken lisäksi edes tunnista urkukoraalin taustalla olevaa virttä teksteineen, ei teos ole hänelle yhtään kirkollisempi kuin se tunnistamaton ukkonoo häissä.

KANTTORILLA ON KOKONAISSVASTUU sekä toimitusmusiikin periaatteista että sen käytännöstä, ja siksi musiikkivalinnoista keskustellaan hänen kanssaan. Pappi voisikin hyvällä omallatunnolla sysätä koko musiikkikeskustelun aina kanttorin harteille, sen sijaan, että menisi jo peruuttamattoman »alustavasti» lupaamaan musiikista jotakin.

Seurakuntalaisten kanssa neuvottelu on oma taiteenlajinsa. Kirkkotilan pyhyttä ei tule loukata, joten kaikkeen ei pidä suostua. Yleensä omituisista musiikkitoivomuksista selviää muistuttamalla tilaisuuden jumalanpalvelusluonteesta tai käyttämällä luovaa pragmaattisuutta ukkonoo-kollegani tavoin. Ristiriitatilanteessa joutuu tapauskohtaisesti tasapainoilemaan kirkollisperiaatteistaan kiinnipitämisen ja sen aiheuttaman mielipahan määrän välillä.

2

Jukka Huttunen:

Niin, mihin olimmekaan sitoutuneet?

2

Esko Jossas: Vaikuttamisen tasot ja tahot

4

Uutisia

7

Juha Kauppinen: Papinvirkoja perustamaan?

8

Arkkipiispa Jukka Paarma: »Odotan sivistynyttä käytöstä eri tavoin ajattelevien välillä»

12

Tapio Saraneva: Epäjumalanpalvelus, valhe ja kollektiivinen sokeus

15

Sisko Rantalankila: Lisää liksaa!

16

Esko Jossas:

Teologit yhteiskunnan ja talouden kimpussa

20

Mihin olemmekaan sitoutuneet?

Mika Aspinen, Heli Huttunen,

Timo Keskitalo, Martti Pitkänen

28

Kati-Pupita Mattila: Lapsidiakonia

30

Kirsi Vaalio — kanttorista hierojaksi

31

Opiskelijavinkkel

Kaisa Iso-Herttua: Pienet paimentajat me

32

Hannu Kuusniemi:

Alaiset vääristävät johtajan omakuva

34

Jukka Hautala:

Liturgisen artikuloinnin näkökulma

37

Esko Kallio: Missio-Alajärven opittua

41

Marijukka Andersson: Juhlat vapaalla?

42

Kommentti

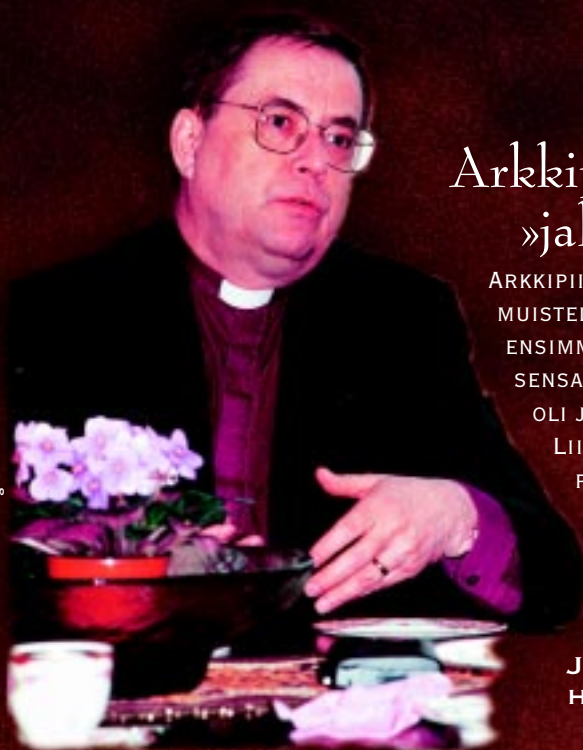
45

Tekstin ääressä

55

Petri Koivusalo: Toimitusmusiikin kirkollisuus

kuva Nina Hemming

Arkkipiispa ja »jalo toimi»

ARKKIPIISPA JUKKA PAARMA
MUISTELEE, ETTÄ HÄNEN
ENSIMMÄINEN KOSKETUK-
SENSA PAPPISLIITTOON
OLI JO KOULUPOIKANA.
LIITTO JAKOI KOULU-
POJILLE VIHKOSTA,
JONKA NIMI OLI
»JALOON TOI-
MEEN» TAI JOTAIN
SINNE PÄIN.

**JUKKA PAARMAN
HAASTATELU,
SIVUT 8-11**

Teologit yhteiskuntaelämän alueella

VIIME AIKONA TEOLOGIT OVAT AKTIIVISESTI Keskustelleet taloudesta, rahasta ja yhteiskunnasta. Kaikki eivät pidä teologeja pätevinä näihin aiheisiin, toiset kiittelevät uudesta aktiivisuudesta.

ESKO JOSSAS TARKASTELEE KIRKON JA TEOLOGIEN YHTEISKUNTASUHTEIDEN PERIAATTEELLISIA JA HISTORIALLISIA LÄHTÖKOHTIA.

SIVUT 16-18

Papin sitoumus

CRUX JULKAISEE HELSINGIN HIIPPAKUNNAN YLIMÄÄRÄISEN SYNODAALIKOKOUKSEN ALUSTUSPUHEENVUOROT.

SIVUT 20-27